

**T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE GİRİŞİMİNİN
TÜRK BASININDAKİ YANKILARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Burhan AYDOĞAN

**Enstitü Anabilim Dalı: Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
Enstitü Bilim Dalı : Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU

ARALIK – 2019

T.C.
NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE GİRİŞİMİNİN
TÜRK BASININDAKİ YANKILARI

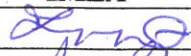
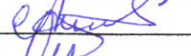

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Burhan AYDOĞAN

Enstitü Bilim Dalı: Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Tez Danışman: Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU

“Bu tez ___/___/201___ tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi F. Zeynep Özkunt	KABUL	
Doç. Dr. Arzu Ak	KABUL	
Prof. Dr. Esra Hatipoğlu	KABUL	

BEYAN

Bu tezin yazılmasında özgün ve bilimsel etik kurallarına göre yapıldığını, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Burhan AYDOĞAN

2 Aralık 2019

ÖNSÖZ

Bu çalışmam süresince benden değerli yardımlarını ve anlayışını hiç esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Esra Hatipoğlu Hocam'a,

Her zaman olduğu gibi bu süreçte de hep yanımda olan sevgili eşim Sahure Duha Kırkın Aydoğan ve varlığı sevgisiyle bana hep enerji veren sevgili kızım Erva Aydoğan'a,

Çalışmamda inceleme amacıyla ihtiyaç duyduğum arşiv malzemesini sağlamamda bana büyük yardımları olan Turkuvaz Medya Grubu'ndan Arşiv Müdürü Bayram Öz'e,

Akademik konularda sorularımı cevapsız bırakmayan arkadaşım, İTÜ'den Dr. Barış Ertem'e

Ayrı ayrı teşekkür borç bilirim...

Burhan Aydoğan
İstanbul, 2 Aralık 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. Darbe Tanımı	5
1.1.1. Türkiye’de Darbelerin Ortaya Çıkış Nedenleri	7
BÖLÜM 2: TEORİK ÇERÇEVE	10
2.1. Uluslararası İlişkiler Teorileri Açısından Darbe	10
BÖLÜM 3: TÜRK BASININDA 15 TEMMUZ 2016 DARBE GİRİŞİMİ	14
3.1. Sabah Gazetesi	14
3.1.1. Hilâl Kaplan	14
3.1.2. Haşmet Babaoğlu	22
3.2. Cumhuriyet Gazetesi.....	40
3.2.1. Emre Kongar	40
3.2.2. Nuray Mert.....	52
SONUÇ	64
KAYNAKÇA	67
ÖZGEÇMİŞ	73

Tezin Başlığı : 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişiminin Türk Basınındaki Yankıları
Tezin Yazarı : Burhan AYDOĞAN Danışman : Prof. Dr. Esra HATIPOĞLU
Kabul Tarihi : 02.12.2019 Sayfa Sayısı : iii (ön kısım)+67(metin kısmı)+7 ek
Anabilim dalı : Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bilim dalı : Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler
<p>Darbe, bir ülkede demokratik yollar denenerek veya zor kullanarak hükümetin istifaya zorlanması, rejim değişikliğine sebep olacak şekilde yönetimin değiştirilmesi olayına denir. Tarih sürecine bakıldığında silahlı unsurlar bu gücü kullanarak mevcut iktidarı devirmeye çalışmışlardır. Türkiye Cumhuriyeti tarihine baktığımız zaman ise birden fazla darbe girişimi olduğu sonucuna varırız. 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe teşebbüsü cumhuriyet tarihimizin en önemli olayları arasındadır.</p> <p>15 Temmuz 2016 gecesi, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisine sızmış olan bir terör örgütü (FETÖ) darbe teşebbüsünde bulunmuş ancak, bu kez milletin direnişi ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın darbecilere karşı duruşu darbe girişimi önlenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yeni bir sürece girilmiştir. Cumhuriyet tarihimizin bu en önemli olaylarından biri ve ardından başlayan süreç, beklendiği gibi basında çok geniş bir yer bulmuştur. Tüm medya kuruluşları ve gazeteler, olaya kendi açılarından yaklaşmış, siyasî köşelere sahip tüm köşe yazarları bu konuda çok sayıda yazı yazmıştır.</p> <p>Bu çalışmada, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşanan askerî darbe girişimi ve sonrasında yaşananları köşe yazılarıyla basına taşıyan 4 önemli köşe yazarının yazıları, bu yazarların konuya bakış açıları, benzerlik ve farklılıkları incelenmiştir.</p>
Anahtar Kelimeler: Darbe, 15 Temmuz Darbe Girişimi, Türk Basını, Terör Örgütü

Title of the Thesis: The Coup Attempt Of 15 July 2016 On Turkish Press	
Author: Burhan AYDOĞAN	Supervisor: Prof. Dr. Esra HATIPOĞLU
Date: 02.12.2019	Nu. Of Pages: iii (pre text)+67(main body)+7 app
Department: Political Science and International Relations	
Subfield : Political Science and International Relations	
<p>Impact, or force the government to resign by Democratic ways in a country by experimenting with change in a way that forced regime change will lead to management. When looking into the process of history have sought to overthrow the current government by using the power of armed elements. When we look at the history of the Republic of Turkey, we conclude that more than one coup attempt is. July 15, 2016 in the history of the Republican coup attempt are among the most important events in our history.</p> <p>On the night of July 15, 2016, a terrorist organization (FETO) who infiltrated the Turkish Armed Forces was found in the coup attempt, however, this time the resistance of the nation and the President Recep Tayyip Erdogan prevented a stance against the coup of the coup attempt, and we have entered a new period in the history of the Republic of Turkey. One of the most important events in the history of our republic, and then the process starting at the beginning, as expected, has found a very large place. All media outlets and newspapers, approached events from their own perspective, political columnists with all the corners he has written numerous articles on this issue.</p> <p>In this study, the column experienced a military coup and aftermath, beginning with July 15, 2016 4 night columnist that carries the important writings of the author to the topic of perspectives, similarities and differences were.</p>	
Keywords: Coup, July 15 Coup Attempt, Turkish Press, Terrorist Organization	

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, 15 Temmuz 2016 Cuma günü olan darbe girişimine kadar; 27 Mayıs 1960 Cuma, 12 Mart 1971 Cuma, 12 Eylül 1980 Cuma ve 28 Şubat 1997 Cuma günlerinde dört askeri darbe gerçekleşmiştir.

Bunların ilki olan 27 Mayıs 1960 Cuma günü yapılan askeri darbe, 10 yıldır seçilmiş-meşru olarak iktidar koltuğunda oturan Demokrat Partili Adnan Menderes'in başında olduğu hükümete karşı gerçekleştirilmiştir. Tümgeneral Cemal Madanoğlu komutasında, 27 Mayıs 1960 günü ekseriyetle albay rütbeli bir grup subay ve birlik askerlerinin emir-komuta zinciri içinde olmayan müdahalesi ile başlamıştır. Harekâta önce Ankara'daki Merkez Komutanlıkta bulunan darbeci subaylar katılarak Ankara'da ki stratejik yerleri ele geçirmesi ve son olarak Cumhurbaşkanlığında bulunan ve hususi koruma vazifesiyle Cumhurbaşkanının yakınında duran Muhafız Alay Komutanı tarafından Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın teslim alınmasıyla sivil kadro başarıyla uzaklaştırılmıştır. Başbakan Adnan Menderes o esnada Eskişehir'den Kütahya'ya giderken darbeciler tarafından ele geçirilerek Ankara'ya götürülmüştür.

Darbeden sonra, darbeci subaylar, Milli Birlik Komitesi (MBK) adlı bir cunta yapılanması kurarak, ülkeyi yaklaşık 2 yıl yönetmişlerdir. Bu süreçte, Demokrat Partililer, yine cuntacılar tarafından görevlendirilen ve Yüksek Adalet Divanı olarak adlandırılan bir mahkeme tarafından Yassıada'da yargılanmışlardır. Pek çok hukuki kuralın çiğnendiği ve yakın tarihimiz açısından bir utanç süreci olan bu sözde yargı sürecinin sonucunda, kabinede bulunan bakanlardan Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan Polatkan ile birlikte dönemin başbakanı olan Adnan Menderes asılmak suretiyle infaz edilmişlerdir.

Bu durumda Türkiye'nin siyasi tarihinde ilk seçilmiş başbakanı, sivil Cumhurbaşkanı askerler tarafından görevinden uzaklaştırılmış; Türkiye Cumhuriyeti'nin bu seçilmiş Başbakanı, iki bakanıyla birlikte idam edilmiştir. 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleştirilen ve başbakanın idam edilmesiyle sonuç bulan darbe daha sonra gerçekleştirilecek teşebbüslere de önayak olmuştur.

Cumhuriyet tarihimizdeki ikinci askeri müdahale ise 12 Mart 1971 tarihinde meydana gelmiştir. 1965 ve 1969 yıllarında yapılan genel seçimleri kazanarak Başbakan olan ve 6 yıldır bu görevde bulunan Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, özellikle

son 2-3 yıldır, bazı kritik konularda asker ile sorun yaşamaktadır. Bu sorunların, siyasetteki gerginliği yükseltmesi ve bu gerginliğin, özellikle DİSK eylemleri gibi kitlesel eylemlerle sokağa yansiyarak bazı sokak ve üniversite olaylarının başlaması, askeri müdahale için uygun zemini oluşturmuştur. Doğan Avcıoğlu, İlhan Selçuk gibi, askeri müdahalenin gerekli olduğunu savunan, dönemin bazı sol görüşlü aydınlardan da etkilenen komutanlar, Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç liderliğinde bir muhtıra hazırlayarak, Başbakan Süleyman Demirel'e göndermişlerdir. Askerler, muhtırada, Süleyman Demirel Hükümeti'nin görevden kendi istekleriyle uzaklaşmasını ve ordunun sorun olarak tespit ettiği durumlara son verecek bir hükümetin kurulmasını talep etmektedir. Taleplerinin gerçekleştirilmemesi durumunda ise ordunun fiilen müdahale edeceği bildirilmiştir. Dönemin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın da askerlerin taleplerine olumlu bakması sonucu, Başbakan Demirel istifa etmek zorunda kalmıştır.

Böylece, 27 Mayıs 1960'daki müdahaleden 11 yıl sonra, asker bir kez daha siyasete müdahale ederek, seçilmiş ve meşru hükümeti düşürmüştür. 12 Martçıların ortaya koyduğu tavır bir önceki girişimden farklı olarak meclisi ve siyasi partileri kapatmasa da hükümet kurmalarını da engellemiştir. Bununla beraber parti üstü kavram olarak benimsedikleri düşünceyle birlikte kendilerinin seçtikleri bir kabinenin yönetime doğrudan dâhil olmasını sağlamış ve üç yıla yakın yönetimi ellerinde tutmuşlardır. Bu hükümetlerin ilk Başbakanı ise darbeciler tarafından 1971 yılında Başbakanlığa atanan Nihat Erim olmuştur.

1970'li yıllar, görev süreleri ortalama 1-2 yıl olan, güçsüz koalisyon hükümetlerinin değişmesiyle geçmiş, sokaklarda şiddetin hâkim olduğu ve 1974'deki Kıbrıs Barış Harekâtı nedeniyle başlayan sert ABD ambargosunun etkisiyle, ekonomik açıdan iflâsa yakın bir durumun yaşandığı yıllardır. Bu nedenle sokaklarda şiddet sürekli tırmanmış, sağ-sol çatışmalarında her gün 2-3 kişi hayatını kaybetmiştir. 1 Mayıs 1977'de Taksim'de yaşanan olaylarda 34 kişiyi ölmüş, 1978 yılında Kahramanmaraş'ta yaşanan şiddet olaylarında 31 kişi hayatını kaybetmiş, mezhep çatışması görüntüsüyle birlikte, Güneydoğu'da bölücü terör işaretleri de ortaya çıkmaya başlamıştır.

1980 yılında şiddet olayları en zirve noktasına ulaşmıştır. 1980 yılının başından Eylül ayına kadar, şiddet olaylarında yaklaşık 4000'den fazla kişi hayatını kaybetmiş ya da yaralanmıştır. Üstelik bu ortamda, görev süresi biten Cumhurbaşkanı'nın yerine, Meclis tarafından 4 ay boyunca yeni bir Cumhurbaşkanı bile seçilememiştir. Tüm bu şartlar, tekrar askeri müdahale için gerekli zemini sağlamış ve 12 Eylül 1980 Cuma günü

gerçekleşen darbe de ise dönemin Genelkurmay Başkanı Kenan Evren komutasında hareket alanı buldu.

12 Eylül 1980'deki bu darbeden sonra, ülke 3 yıl, darbecilerin atadığı, emekli Oramiral Bülent Ulusu Hükümeti tarafından yönetilmiştir. Tüm siyasi partiler kapatılmış, siyasi liderler gözaltına alınarak siyasi yasak getirilmiş ve büyük insan hakkı ihlalleri yaşanmıştır. Orgeneral Evren, daha sonra, açık oylama sistemi kullanılarak yapılan Anayasa referandumu ile Türkiye Cumhuriyeti'nin 7.Cumhurbaşkanı olmuştur.

Türkiye siyasi tarihinde kayda geçilen yukarıdaki darbelerden farklı olarak 15 Temmuz 2016 tarihinde Cuma günü gerçekleştirilmeye çalışan darbe girişimi öğle saatlerinde Binbaşı olarak görev yapan pilotun MİT'e verdiği ihbar neticesinde sonuçsuz kaldı.

TSK'nın mesaj sistemi üzerinden birliklere Tuğgeneral Mehmet Partigöç ve Kurmay Albay Cemil Turhan tarafından imzalı olan yirmi maddelik sıkıyönetim talimatının gönderildi. Bu mesaj sisteminin kayda aldığı diğer önemli ekler ise sıkıyönetim komutanlıklarıyla beraber sıkıyönetim çatısı altında kurulacak mahkemede görev alacak personel listeleri, İstanbul ile Ankara bölgelerinde düzen ve güvenlik için takviye planlarıydı. Bununla birlikte gece üç itibariyle sıkıyönetimin, sabah altı itibariyle sokağa çıkma yasağının yürürlüğe gireceği belirtiliyordu. MİT, Genelkurmay başkanlığına kriptolu faks ile alınan bilgiler doğrultusunda saldırının nasıl gerçekleşeceği bilgisini verdi. Alınan bu bilgiler Genelkurmay Başkanlığında Hulusi Akar'la birlikte bulunan dönemin 2'inci Başkanı Orgeneral Yaşar Güler ve Kara Kuvvetler Komutanı olarak görev yapan Orgeneral Salih Zeki Çolak bu bilgiyi birlikte inceledi.

Bütün bu bilgiler ışığında darbe planının açığa çıktığını gören darbeye katılacakların gene üçte planladıkları darbeyi erkene alarak "Hareket Yıldırım" planını bütün safhalarıyla başlattılar. Ancak halkın, durumdan haberdar olarak sokağa çıkıp darbeye karşı tepki göstermeye başlaması, planlarını bozdu. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan canlı yayına katılarak CNN Türk TV kanalı üzerinden görüntülü olarak bağlanıp, halkı darbe girişimine birlik ve beraberlik içerisinde karşı koymak için meydanlara davet etmesi ve halkın bu çağrıya olumlu yanıt vermesiyle, darbe girişimi durduruldu ve ertesi gün sabah saatleriyle birlikte tümüyle bastırıldı.

Çalışmanın Konusu

Çalışmada, Türkiye’de 15 Temmuz 2016 Cuma günü gerçekleşmiş olan darbe teşebbüsü ve iki ulusal gazete olan Sabah ve Cumhuriyet Gazetelerinde, bu darbe girişimiyle ilgili yazılmış köşe yazıları incelenmiştir. Çalışmada, Sabah Gazetesi’nden Hilâl Kaplan ve Haşmet Babaoğlu, Cumhuriyet Gazetesi’nden ise Emre Kongar ve Nuray Mert köşe yazıları kullanılmıştır.

Çalışmanın Önemi

15 Temmuz 2016’da gerçekleşmiş olan askeri darbe girişimi, özellikle basın üzerinden henüz yüksek lisans seviyesinde incelenmemiştir. Bu çalışma, yüksek lisans seviyesinde, bilimsel olarak yapılacak araştırmalar için bir kaynak görevi görecektir.

Çalışmanın Amacı

Çalışmayla, 15 Temmuz 2016 askeri darbe girişiminin, özellikle basında nasıl algılandığı ve okuyucu kitleye sunulduğunun, seçilen iki ulusal gazetede köşe yazarları ve yazıları üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma için Türkiye’de tirajı en yüksek ve siyasî görüşleri birbirinden farklı olan iki ulusal gazete ve bu gazetelerin köşe yazarları arasından 15 Temmuz 2016 darbe girişimiyle ilgili en çok yazısı yayınlanmış olan ikişer yazar seçilmiştir. Bu doğrultuda, Sabah Gazetesi’nden Hilâl Kaplan ve Haşmet Babaoğlu, Cumhuriyet Gazetesi’nden ise Emre Kongar ve Nuray Mert’in, 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili tüm yazıları tespit edilerek incelenmiş ve karşılıklı olarak değerlendirilmiştir. Böylece, yüksek tirajlı ve farklı siyasî görüşlere sahip iki ulusal gazetenin, 15 Temmuz darbe girişimi konusunda en çok yazı yazmış olan ikişer köşe yazarı üzerinden, konuya bakış açılarının benzer ve farklı yanlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

BÖLÜM 1: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1 Darbe Tanımı

Bir ülkede demokratik yollar denenerek veya zor kullanarak hükümetin istifaya zorlanması, rejim değişikliğine sebep olacak şekilde yönetimin değiştirilmesi “darbe” kelimesinin karşılığı olarak literatürde kendine yer bulmuştur (TDK, 2017). Bir devletin silahlı gücü olarak karşımıza çıkan ordunun bir kısım mensupları veya bütünüyle ülkedeki sivil yönetime cebren olmak üzere doğrudan veya dolaylı müdahale ederek yönetimdeki seçilmişlerin görevden uzaklaştırılması “darbe” olarak görülmektedir (Dilipak, 1991: 11).

Askeri müdahale olarak karşımıza çıkan darbe sonucunda sivil yönetici kadrosu siyasetten uzaklaştırılarak askerlerin yönetimi direkt ele alması veya paravan unsurların arkasında başat güç olarak tezahür eder. Darbe teşebbüsü bir devrim sürecini başlatmadığı takdirde yeni bir sistem inşa etmekten daha çok var olan sistemin onarılmasını hedeflemektedir (Yayla, 2015: 365). İktidara el koymaya teşebbüs eden ordunun amacı sivil lideri değiştirmek, yerine askeri yönetimi tesis etmek veya arka planda kalarak yönetebileceği yeni bir sivil lideri tesis etmektir (Heywood, 2013: 488). Darbe eyleminin insanların ilk ordu düzenine sahip olduklarından bugüne gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Tarih sürecine bakıldığında silahlı unsurların bu gücü kullanarak krallarını devirdikleri ve yerine kendi aralarından birini baş seçmelerine çoğu kez şahit olunmuştur. Bu sebeple tarihte yaşanan darbelerin geçmişi M.Ö 2500 yılına kadar dayandırılmaktadır (Dilipak, 1991: 11). Bir ülkede darbenin yaşanması bir kültür meselesidir. Bunun iki yönü vardır. Bunlar ordu içerisinde kendini ülkenin teminatı olarak görmek ve meşru veya gayrimeşru çerçevede gerektiğinde sivil-seçilmiş kadrolara müdahale hakkının olağan görülmesi ve bu zihniyetin fikirde kalmayıp fiilen tezahürü halinde halkın buna gerekli reaksiyonu oluşmasını sağlayacak temel unsurların etkin olmamasından mütevellit uygulamanın ordu tarafından meşru addedilmesidir. Bu iki yönün birleşimine sahip olunan bütünlükte ülkede her an darbe olması şaşılacak bir durum değildir (Yayla, 2015: 366). Zikredilen bu çerçeveden bakıldığında 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleşen darbe de halkın bu teşebbüsü meşru görerek bu zihniyete tepkisini

göstermemesi, hatta bazı siyasilerin desteklemesi, Türkiye’de darbe zihniyetinin yerleşmesinin sebeplerinden biridir.

Demokrasi anlayışıyla yönetilmesine rağmen demokratik kültürün ve kurumların gerçek anlamda işlevsel halde kullanılmadığı ülkelerde seçilmiş siyasi iktidarların belirleyici rolü yerine getirmeleri pek mümkün olmamaktadır. (Baharçipek ve Tuncel, 2011: 7). Bu sebeple seçilmiş siyasi erklerin belirleyici rol üstlenememesi ve muktedir olamamasından ötürü oluşan yönetim zafiyetlerinden kaynaklı boşluklar askeri unsurlar tarafından doldurulmaktadır. Bunun sonucunda askeri unsurlar kendi istediklerini gerçekleştirmek için ya yönetime doğrudan el koymakta, ya da sivil yönetimi değiştirerek yeni göreve getirdikleri aracılığıyla siyasal konularda belirleyici olmaktadır.

Askeri müdahaleye yönelmenin birden fazla sebebi olabilir. Bunlar; etnik ve kurumsal nedenler, kişisel hırs ve emeller, ulusal çıkar ve ideolojik sebepler olarak listelenebilir. (Erdoğan, 2005: 742-743).

Siyasilerin irade olarak zayıflığı, darbe unsurlarının muhalif kesimlerden destek görmesi gibi etkenlerle beraber halkın bu hareketi meşru göreceği düşüncesinin kurum içinde haiz olması, sınırlar içinde bulunanların çekişme halinde olarak bölünme tehlikesinin bulunması. Farklı grupların ideolojik saiklerden çekişmesi ve askeri kurumun kendi menfaatini kaybetmek istememesiyle beraber dış unsurların bu eylemi destekleme ve yönlendirmeleri de bu teşebbüsün kendine toplum içinde yer almasını sağlayan sebeplerindendir (Yayla, 2015: 367).

Ordunun siyasi aktör olarak karşımıza çıkmasını kolaylaştıran nedenlerden biri de askeri olmayan görevleri yerine getiriyor olmalarıdır. Ülke sınırları içerisinde kamu düzeninin silahlı kuvvetler tarafından sağlanması ordunun siyasallaşmasını hızlandırır. Nitekim Türkiye’de sıkıyönetimler sonrasında askeri müdahalelerin gerçekleşmesi de bu tespitin doğrulandığını göstermektedir. (Erdoğan, 2005: 741). Heywood (2013: 489)’a göre ülkenin ekonomik olarak az gelişmişlik durumu ile askeri müdahalelerin sıklığı arasında açık ilişkisi bulunmaktadır. Silahlı kuvvetlerin müdahalesinin en önemli sebeplerinden sayılan ekonomik gerilik; sivil iradenin iktidar üzerindeki meşru vaziyetlerini kaybetmesi; askeri ve sivil unsurlar arasındaki ayrılık ile küresel ölçekte darbenin desteklenmesidir.

1.1.1. Türkiye’de Darbelerin Ortaya Çıkış Nedenleri

Türkiye’nin bugünden geriye dönüp yüzyıl içerisindeki siyasi sürecinin incelenmesi halinde “askersiz siyaseti” düşünmek pek mümkün değildir. Cumhuriyet döneminde askerin siyasetteki etkisi daha belirgin bir hal kazanmıştır. Bu etki olağanüstü durumlarda kendini çok net bir şekilde gösterse de ordunun kendini ülkenin teminatı olarak görmesi de aslında olağan vaziyetlerde aba altından sopa gösteren bir vesayet kurumuna dönüştüğü görülmüştür.

Bu darbe uygulaması sadece Türkiye’nin gerçeği değildir. Üçüncü dünya ülkelerinde ve Latin Amerika üzerinde bulunan devletlerde de karşımıza çıkmaktadır. (Erdoğan, 2005: 739). Türkiye Cumhuriyeti üzerinde özgürlük, barış, ekonomik ilerleme vaatleriyle harekete geçmeyi meşru görse de askeri uygulamalar tam aksine sonuç vermiştir. Bu vaziyetin vuku bulması halinde suçlanacak kişiler aranmış, siviller ise işlerin daha da kötü hale gelmesinden askeri müdahaleleri sorumlu olarak göstermişlerdir. Bu çerçevede askeri müdahaleye karışan askeri unsurları sorgularken, onlarla iş tutan sivillerin unutulmaması gerekir. Nitekim gerçekleşen darbelerin akabinde sivil siyasi liderler ve unsurlar askerlerin gölgesinde onları çizdikleri istikamette görev alarak, askerlere methiyeler dizmişlerdir. Anayasa yapan askerler üniversite camiasında doktora almışlardır. Sivillerin her darbe sonrası iktidara gelenlerin ideolojik yapısına göre eylem gerçekleştirdikleri izlenmiştir. Bu sivillerin esas amacı geminin kaptanlığını ele geçirmek ve kendi limanlarına yaklaştırarak çıkarlarını korumak olmuştur. Bununla birlikte halkın büyük kısmı çeşitli nedenlerle darbeci unsurlara destek vermiştir(Dilipak, 1991: 266-268).

Darbelerin gerçekleşmesi literatürde farklı farklı sebeplerle zikredilmekle beraber ülkemizde gerçekleşen darbelerin genellikle; devletin kurucu unsuru olarak ordunun kendisini görmesi, siyaset örgütünün yetersizliği, zaman zaman bazı muhalif unsurların darbeye destek sağlaması, ilk darbe olarak kayda geçen 27 Mayıs müdahalesinin başarılı olmasıyla beraber askerlerin darbeyi halk gözünde meşru görüleceği düşüncesinde olması, toplumun maddi ve manevi değerlerinin askerler tarafından rejime karşı tehdit olarak algılanması, askerlerin toplum içinde ayrıcalıklı bulunması, kamu düzeninde askerlerden faydalanılması, iç politikayla alakalı konularda iktidar ve ordu arasında çekilmenin bulunması ve belirgin hale gelmiş olan ABD başta olmakla beraber diğer ülkelerin darbeye lehinde destekte bulunmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Türkiye özelinde gerçekleşen darbelere bakıldığında bilinçli hareket edilerek çıkarılan toplumsal gerginliği ve çatışmayı arttıracak olaylar, “irtica yaygınlaşıyor” söylemiyle rejime yönelik tehdit algısının askeri müdahaleleri meşru göstermek için sıklıkla kullanılmıştır.

Ülkemizde darbelerin gerçekleştirilmesi öncesinde irtica veya ideolojik farklılar üzerinden kutuplaşma sağlanarak huzuru bozacak birkaç vukuatın körüklenmesi aslında düşünülen darbenin meşruiyet kaynağı bulması için yapılmıştır. .

Kurumlar arası rekabet hiç şüphesiz yönetim zafiyetini ortaya çıkarmaktadır. Bu pencereden incelendiğinde devletin kuruluşunda etkin rol üstlenen askerlerin ülke sorunları karşısında işbirliğine yönelerek sivil bürokrasiyle entegre hareket etmek yerine sistemde bir sorun veya tıkanma gördüklerinde ya doğrudan siyasi erke müdahale ederek veya uygun gördükleri kişiyi veya kişileri zor kullanarak siyasi makamlara yerleştirme yolunu izlemişlerdir.

Demokrasi demek siyasi otorite üzerinde hiçbir kurumun söz sahibi olmamasıdır. Demokrasilerde irade halkındır ve siyasiler bu iradenin tecellisidir. O yüzden halk iradesi karşısında hiçbir kurumun veya atanmışın etkisi ve üzerinde yetkisi bulunamaz.

Türkiye'nin jeopolitik konumu ve bu konum itibariyle enerji bölgesinde değerli bir yer tutması (Coşkun, 2015: 11), ve bölgesindeki siyasi kargaşaların kesişim noktasında yer alması, (Tunç, 2017: 135) güç dengeleri içerisinde oldukça kıymet arz etmesi ve dünya siyasetinde önemli bir noktada bulunmaktadır. Bununla beraber köklü bir medeniyetin varisi olmasından kaynaklanan potansiyel güç ve kabiliyeti sebebiyle dünyadaki siyasi dengelerde etkinliğini devam ettirmekte olup güçlü devletlerin ve siyasi çıkarlarının odak noktasında yer almaktadır. Bu sebepten ötürü dünya siyasetinin şekillenmesinde büyük pay sahibi ülkelerin Türkiye'nin bulunduğu bölgeyi kontrol altına tutulması için özel bir gayret içerisindeyler. Bu nedendendir ki darbede dâhil olmak üzere ekonomik ve siyasi araçlar kullanılarak Türkiye dizginlenmeye çalışılmıştır. Bu vecihle ABD, ülke içerisindeki farklı grupları kullanarak Türkiye'nin kontrol altında tutulması için darbelerin gerçekleşmesini sağlamıştır. ABD tarafından kendine destek bulan cemaatin etkisi altında kalan askerlerin 15 Temmuz 2016 Cuma günü giriştikleri darbe teşebbüsü de bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Otorite veya İktidar, kavramı kadar eski olan ve tartışılan konu ise meşruiyet kaynağı sorunudur. Her iktidar sahibinin kendisini meşru kabul edilmesi için özel çaba sarf

etmiştir. Kendi iktidarını temellendirecek sebepler aramıştır. Çünkü meşru bir zemine oturmamış iktidar kendini muktedir konuma getirmesi için toplum tarafından kabul görmesi gerekmektedir. Bunu sağlayamayan iktidar mensupları etkin bir şekilde yönetimi ellerinde tutamayacaktır (Aydın ve Belli, 2014: 87). Bu sebepten iktidarı ele geçiren askeri unsurlar da her darbenin ardından iktidarlarını meşru zemine oturtmak için çeşitli gerekçelerle kendilerini açıklamışlardır.

Siyasetçilerin eksikliklerini vurgulamak için ortaya atılan herhangi bir sebebin darbeleri meşru göstermek niyetiyle telaffuz edilmesinin makul görülmesi imkan dahilinde değildir; demokrasinin getirdiği bütünlük sorunların kendi içinde çözülmesine imkan vermektedir. Örnek verilecek olursa kamu düzeninin bozulması halinde olağanüstü hal ilanı gerçekleştirilerek yürütme organı ile beraber güvenlik kuvvetlerinin yetkisi arttırılabilecekken bu sorunun çözümünü darbeye aramak makul bir hareket değildir. Ülkeler meşru sınırları içerisinde tehditleri engelleyebilecek, güvenliği tesis edecek bir silahlı kuvvet barındırmaktadır.

Gerçekleştirilebilecek darbe teşebbüslerini önceden haber alması gereken MİT Türkiye’de bu istihbaratları gerekli makamlara ulaştırma yönünde MİT başarısız olmuştur. MİT’in yönetici kadrosu ile personellerinin kayda değer kısmının yakın tarihe askeri personellerden oluştuğu bilinmektedir. Sürece bakıldığında bu şartlarından kurtarılan MİT, Başbakanlığa bağlı bir kurum haline getirememesi sebebiyle MİT kendisinden beklenen başarıyı göstermekte yetersiz kalmıştır.

Arcayürek (1989: 87), MİT bünyesindeki bilgilerin istediği vakit Genel Kurmay Başkanlığı’na iletildiğini, MİT’in içyapısındaki gelişmelerin rapor halinde Genel Kurmay Başkanlığı’na verildiğini ve sistemin yasal dayanağı olmadan yürütüldüğünü Süleyman Demirel de MİT’in kendisine gerekli istihbaratı sağlamadığını ifade ettiğini söylemiştir.

BÖLÜM 2: TEORİK ÇERÇEVE

2.1. Uluslararası İlişkiler Teorileri Açısından Darbe

Soğuk Savaş sürecinin bitmesi ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla başlayan uluslararası ilişkilerdeki köklü değişim süreci uluslararası toplumu ciddi bir sorunla karşı karşıya getirmiştir. Bu süreç içerisinde devletler bir yandan barış ve güvenlik kavramlarının evrenselleştiğini, gelişme ve daha iyi yaşam koşullarının ülkeler arasındaki ekonomik ve ticari işbirliğinin artması ile gerçekleşebileceğini fark ederken diğer yandan da bölgesel çatışmalar, etnik uyuşmazlıklar, ırkçılık ve terörizm gibi eğilimler ile uğraşmak durumunda kalmışlardır.

Öte yandan günümüzde devletlerin iç politika oluşumları sadece uluslararası ortamın geçirdiği bu değişimin ortaya koyduğu farklılaşmanın sebep olduğu zorluklar nedeniyle değil her ülkenin kendine özgü özellikleri sebebiyle de karmaşık hale gelmiştir.

Uluslararası İlişkiler teorilerinin gelişimi Büyük Tartışmalar yaklaşımında üç ana tartışma halinde açıklanmıştır:

1. “Birinci büyük tartışma” adı altında **idealizm ile realizm** arasında **1940 yıllarında** yaşanan tartışmadır. Uluslararası barışın nasıl tesis edileceği sorusu temel konusunu teşkil etmektedir. Daha çok etik sorunlarla şekillendirilen ve daha çok realistlerin idealistlere nazaran öncelik kurduğu bir tartışmadır. İnsan doğasına karşı varsayımlarla hareket edilen bir tartışma ekseninde küresel siyasette güç ve çıkar için sürdürülen mücadele olarak politika tanımı ve insan fitratını “kötü” tanımlayan realizmin, idealizm düşüncesine galebe çaldığı varsayılmaktadır.
2. “İkinci büyük tartışma” adı altında 1950 ila 1960’lı yıllarda **geleneksel realizm ile davranışsalcılar** arasında yaşanan tartışmadır. Bu arenada tartışılan konu ise Uluslararası İlişkiler teorilerinin hangi bilimsel temelde ele alınacağıdır. Metodolojik varsayımla onay gören bilimsel deneyin tarihsel yeniden inşaya galebe çaldığı düşünülür. Tartışmanın akabinde, pozitif bilimlerde uygulanan yöntemlerin sosyal bilimler alanında da sonuç alınabilecek şekilde uygulanacağını öngören pozitivizm düşüncesi hakim akım statüsüne kavuşarak kendisine Uluslararası ilişkiler disiplininde yer bulmuştur.

3. “Üçüncü büyük tartışma” ise 1980’li tarihlerden beri post-pozitivistler ve pozitivist tarafları ekseninde gerçekleşmektedir. Genel hatlarıyla üstün olan Uluslararası İlişkiler kuramlarının sorgulanıp yerine sunulabilecek bakış açılarının değerlendirilip ilerletilmesiyle ilgilidir (Emeklier, 2011: 140).

Uluslararası İlişkiler yazınında zikredilen tartışma taraflarının farklı bir terminoloji kullanılarak isimlendirildiğini de hemen belirtmek gerekir:

1. Keohane, ilgili tartışmaların taraflarını **rasyonalistler ve reflektivistler** olarak isimlendirmektedir. Keohane’in inancına göre insan hayatı bilginin ışığında ilerleyen insan faaliyetleri sayesinde daha iyi hale getirilecektir. Aydınlanma geleneğine ait olan Keohane Uluslararası İlişkiler alanında perspektifini rasyonalist açıdan belirlemektedir ve rasyonalizm karşısında tüm değerlendirmeleri reflektivist olarak açıklamaktadır (Keohane, 1988: 380–382).
2. “Üçüncü büyük tartışma” konusunda farklı terminoloji kullanan Smith, Uluslararası İlişkiler disiplindeki yeni tarafların (post-pozitivist) değerlendirmelerini ise “**eleştirel teoriler**” başlığı altında görmektedir. (Smith, 1996: 12).

Paradigmalar-arası Tartışma yaklaşımına yönelmek pozitivist eksenini oluşturan teorileri izah etmek için daha uygun olacaktır. Değerlendirmek için esas alınan yaklaşımın açıklamasını ana eksenini açısından Uluslararası ilişkiler teorileri değerlendirildiği taktirde karşımıza çıkan üç ana ekol; radikalizm/yapısalcılık, liberalizm/plüralizm ve realizmdir. Uluslararası teoriler gelenekler olarak üç baskın, kapsayıcı paradigma ve ardıl tarafından belirlenmektedir (geleneksel teoriler). Tüm bu gruplar aslında epistemolojik düzlemde bakıldığında pozitivist/ rasyonalist çizgidedir.

Pozitivist düşüncenin üç ana dayanağı vardır. Buna göre,

1. Doğa bilimlerinden elde edilen bilgi metafiziksel ile teolojik bilginin aksine gözlemlenebilirdir ve ampirik olması sebebiyle güvenilirdir.
2. Geliştirilen araştırma metodolojisi doğal dünyayı incelemek için ne kadar uygunsa sosyal hayat içinde uygundur.
3. Değerden arındırılmış doğaya sahip olan bilgi bilimsel bilgidir.

Üç ilke; nesne ile öznenin birbirinden ayrılabilir vaziyeti, natüralizm ile beraber değer ve gerçeklerin ayrılması üzerine kurulu temel varsayıma dayanır.

Eleştirel olarak isimlendirilen post-pozitivist teoriler veya reflektivist bakış açısı için bir “çoğulluk” durumundan bahsedilir. Bu bahiste sosyal bir biçimde inşa edilen dünya siyasasına yapılan belirtidir. Bu ekseninde kuramların iddiaları gözden geçirmek faydalıdır. Buna göre,

1. Bilgiye dair olan pozitivist açıklamaları epistemolojik olarak eleştiriye tabi tutmakta ve sosyal dünyaya yahut doğaya ilişkin ampirik ve objektif açıdan doğrulanabilir veya kesin çizgilerle formüle edilebilir olduğunu kabul etmemektedirler.
2. Yöntemsel değerlendirme de bilgi üretimine dair görüşlerin çoğulluğunu savundukları ve tek bir hakim metodoloji hegemonyasını reddettikleri görülür.
3. İnsan faktörünün doğasına ve eylemlerin rasyonel olarak kavramsallaşmasına ontolojik olarak itiraz etmektedirler.

Aktörlerin kimliklerinin sosyal şekilde inşa edildiği öne sürülürken kimliğin ön plana çıkarak rol oynadığı faaliyetlerin oluşumunda ve çıkar ekseninde değerlendirildiğine atıf yapılmaktadır.

4. Değerlerden arınmış bir bilginin varlığını normatif olarak sorgulayan teoriler bu nitelikte olan bilginin varlığı açısından olumsuz değerlendirmeleri görülmektedir.

* Smith'in **oluşturucu-açıklayıcı (constitutive-explanatory)** teori ayrımı, düzenin teorik yaklaşımlarını sınıflandırmak açısından en önemli olarak gördüğü meta-teorik ayrım bu durumda önemlidir. Oluşturucu teorilerin onun bizim ortaya koyduğumuz bir şey olduğu söylendiği, buna karşın açıklayıcı teorilerin dünyayı bizim dışımızda bir şey olarak değerlendirdiği görülür.

* temelci ve anti-temelci teori bakıldığında pozitivist teoriler ile post-pozitivist teoriler ayrımına denk düşen teori ayrımıdır. Anti-temelci teoriler, çatışan gerçeklik tezlerinin değerlendirilebileceği tarafsız ortamların olabilirliğini muhtemel görmediğini söylerken; temelci teoriler zıt gerçeklik iddialarının doğru ya da yanlış şeklinde yargılanabileceği ortak ortamların var olduğunu iddia etmektedir.

* Smith anti-temelci teoriler ile temelci teoriler arasındaki ayrımı, oluşturucu teoriler arasındaki farklılıklara işaret etmek amacıyla farklı bir terminolojiyle de

kullanmaktadır. Buna göre, eleştirel yorumsamacılık, geleneğin içerisinde olanaklı olan doğruluk iddiaları konusunda şüpheli bir tavır takınır. Doğruluk iddiasının arkasında olabilecek propaganda, yalan, manipülasyon ve sansüre dikkat çeker. Kısacası eleştirel yorumsama, daha siyasi amaçlıdır ve egemen politik dizgeyi açığa çıkarmaya yönelir. Her bilgi ve doğruluk iddiasının arkasında toplumsal ve ekonomik sebepler arar (Göka ve Topçuoğlu ve Aktay, 1995: 57-59).

Radikal yorumsamacılık ise eleştirel yorumsamacılığın minimal temelciliğini reddetmektedir. Radikal yorumsamacılık geleneği, özellikle 1980'li yıllardan sonra yorumlama kuralları ve bakış açılarını devlet adamları ya da kadınlarının perspektifleriyle çerçevlendiren biçimsel yorumlama geleneğini ciddi şekilde sorgulamaya başlamıştır.

Realist teori ülkeleri rasyonel aktörler olarak kabul etmekte ve ideolojik farklılıkların uluslararası ilişkileri anlama konusunda değeri olmadığını savunmaktaydı. Yine realist teoriye göre her devletin dış politika davranışını uluslararası sistemin içinde bulunduğu anarşinin yapısal özellikleri belirlemekte ve dolayısıyla ülkeler arasındaki karşılıklı bağımlılıklar ulus devletlerin ulusal siyasetlerini uluslararası siyasetten ayıramamalarına sebep olmaktadır. Bu teoriye göre devletin gücünün bir özelliği olmaları dışında ulusal siyasi, ekonomik ve sosyal güç o kadar önemli değildi.

Uluslararası siyaset ve dış politika değerlendirmesi için yararlı bir başlangıç noktası olarak realist yaklaşım bu imkanı sunmaktadır. Temel varsayımları açısından realist değerlendirme uluslararası ilişkilerle alakalı tüm problemler hakkında büyük değere haiz fikirler öngörmektedir. Ülkeler açısından değerlendirildiğinde ise realizm statik, birbirini izleyen ve denge unsurunun ön plana çıktığı zamanlarda gelişmeleri anlama açısından teorik bir çerçeve oluşturmaktadır (Waltz ve H.Quester, 1982: 99-109).

BÖLÜM 3: TÜRK BASININDA 15 TEMMUZ 2016 DARBE GİRİŞİMİ

3.1. Sabah Gazetesi

3.1.1. Hilâl Kaplan

Sabah Gazetesi köşe yazarlarından Hilâl Kaplan, 15 Temmuz'u ilk günden itibaren net bir şekilde darbe girişimi olarak tanımlamıştır. Örneğin, 17 Temmuz 2016 tarihli yazısında, bu darbe girişiminin, milletin istiklâl ve birliğini temsil eden Erdoğan'a karşı gerçekleştirildiğini ifade etmiş, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi ve MİT binalarına ateş açıldığını özellikle vurgulamıştır. Kaplan, yazısında Sultan II. Abdülhamid'in 1909'da İttihatçılar tarafından tahttan indirilmesinden başlayarak günümüze kadar gerçekleşen darbelerle 15 Temmuz 2016 arasında da tarihî bir ilişki kurmuştur.

"Bunlar vatani hainidir dedik, anlamayanlar vardı. "Bunlar silahlı terör örgütüdür" dedik, anlamayanlar vardı. "Bu ikinci istiklâl mücadelesidir" dedik, anlamayanlar vardı. "Erdoğan, Türkiye'nin istiklâlini ve birliğini temsil etmektedir" dedik, anlamayanlar vardı. Dün gece itibariyle hakikat şimdi ışmaya başlayan gün gibi ortadadır. Meclisimiz bombalandı. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne ve MİT Binası'na ateş açıldı. Benim ve ailemin de içinde olduğu silahsız sivillere ateş açıldı, tanklar üzerinden geçti.

161 şehidimiz ve 1440 yaralımız var. 15 Temmuz darbe girişimi bir milattır. 31 Mart'ın rövanşı alınmıştır. 27 Mayıs'ın, 12 Mart'ın, 12 Eylül'ün, 28 Şubat'ın rövanşı alınmıştır."

(Sabah, 17.07.2016)

Hilal Kaplan, 15 Temmuz'un bir darbe girişimi olduğu gibi, bu girişimin Batı tarafından desteklendiğini de savunmuştur. Örneğin, 19 Temmuz 2016 tarihinde yayımlanan yazısında, Erdoğan karşıtlığıyla bilinen ABD'li Neo-con'lardan Michael Rubin'in Türkiye'de bir darbe gerçekleşmesi olasılığına vurgu yaptığı yazılarından örnekler vermiştir. Yine aynı yazıda, Guardian, BBC, New York Times ve Reuters gibi Batılı medya kuruluşlarının da, 15 Temmuz gecesi milletin gösterdiği direniş hakkında olumsuz haberler yayımladıklarını vurgulamıştır.

“Yabancı basında, Türkiye’de darbe olabileceği birkaç aydır yazılıyordu. En açık olanı, ünlü neocon Michael Rubin tarafından, "Türkiye’de Erdoğan’a karşı darbe olur mu?" başlığıyla, 24 Mart’ta Newsweek’te yayınlanmıştı.

15 Temmuz’u 16 Temmuz’a bağlayan gece, Allah’ın inayeti, halkın cesareti ve Erdoğan’ın liderliği ile Türkiye, yüz yılımıza mal olacak bir badire atlattı. Meclisi, Cumhurbaşkanlığı ve MİT’i bombalanan, vatandaşları katledilen ülkemiz işgal edilmeye çalışıldı ama düşman püskürtüldü.

Darbenin hemen ardından yayınlanan haberlere de bu gözle bakmak gerekir. 16 Temmuz’da çıkan haberlerde, darbe karşıtı göstericiler övülürken, bu yayın iki gündür yerini göstericilerin ne kadar da 'İslâmcı' öcüler olduğunu, dertlerinin demokrasi olmadığını, insanları linç eden barbarların içlerinde bulunduğunu, vb. anlatıyor. Ayrıca, Guardian’dan BBC’ye, New York Times’dan Reuters’a kadar haberlerin ve yorumların dili de olumsuz anlamda değişmiş durumda. Günde 40 ilaç aldığı söylenen Gülen, 'yine' fenalaşarak tansiyonunu ölçtüğü görüntüsünü verdiği gün neredeyse 40 mecraya birden röportaj verdi. Darbeyle ilgisinin olmadığını anlattı önce, sonra da 'bu darbe kurgu olabilir' şeklinde, Gülecilerle siyaseten ittifak eden kimileriyle aynı şekilde demeç verdi.

Önde gelen bazı yayın organlarında, âdeta darbecilere yol gösterir gibi, neyi yanlış yaptıkları anlatıldı. Boston Globe’den Scott Gilmore, darbecilere 'liderliğin başını kesin' ifadesinin geçtiği bir yazı yazdı. Yazı başlığı, "Darbeler: Doğru yapmak için kısa bir kılavuz" idi!

Yine Foreign Policy’de, Edward Luttwak da açık açık Cumhurbaşkanı Erdoğan darbeciler tarafından öldürülmediği için başarısız olduğunu yazarak yol gösterdi!

Devlet başkanınızın öldürülmediği için ülkenizde darbe yapılmadığını yabancı basında okumak, sanırım hangi görüşten olursanız olun, insansanız sinirinizi zıplattıyordur. Zaten artık biraz da buna oynadıklarını düşünüyorum. Psikolojimizi bozmak, direncimizi yıpratmak, gardımızı indirmek ve 'benden bu kadar' dememiz için uğraşılıyor. Toplumdaki fay hatlarını kaşıyarak, etnisite veya mezhep merkezli ya da mülteci karşıtı şiddet olayları çıkarmaya çalışmak, nokta atış suikastlar yapmak da bu aşamanın diğer parçası olabilir.

Fransa'dan gelen, "Türkiye, DAES'le yeterince mücadele etmiyor", Washington Post'ta çıkan ve sonra yalanlanan Kerry'nin "Türkiye'nin NATO üyeliğini askıya alabiliriz" tehdidi, Wikileaks'in tam da bugün Türkiye siyasi yapısına dair 10.000 belge açıklayacağını duyurması sağduyumuzu etkilememelidir. Bu arada o belgeleri kimden aldılar dersiniz?

Hem sükûnet hem de teyakkuzu bir arada yaşamamız gereken günlerdeyiz. Şiddetin her türünden uzak şekilde meydanlarda olmak, bağımsız ve millî bir devletin doğum sancularına ebelik etmek hepimizin üzerine vazifedir." (Hilâl Kaplan, "İkinci Aşama", Sabah, 19.07.2016)

Kaplan, 20 Temmuz 2016 ve 26 Temmuz 2016 tarihli yazılarında da darbe girişiminin gerçekleşmesi için ordu içerisinde uzun süredir devam eden cuntalaşmaya vurgu yapmış ve hedefin Cumhurbaşkanı Erdoğan olduğunu ifade etmiştir.

"Bu iyi planlanmış, kendi planlamaları gereken şeyleri iyi planlamışlar. Neyi planlamışlar, bu darbenin iki yönü var.

Birincisi silahlı kuvvetlerin kontrolünü ele geçirmek. Çünkü biliyorlar ki silahlı kuvvetlerin komuta kademesi böyle bir şeye yanaşmayacak.

O zaman yapılması gereken ne, kendisine ait olmayanların her birinin yakalanması, enterne edilmesi, dışarı çıkarılması ve bu arada kendisine ait olan birimlerle burayı ele geçirmek, birinci amaç bu.

İkincisi de siyasetin kontrolünü ele geçirmek; bunun için de Sayın Cumhurbaşkanı'nın ele geçirilmesi. Bunu planlıyorlar. Yani o gece yapılan en büyük iki organizasyon bunlar." (Hilâl Kaplan, "Dehşet Gecesi Neler Oldu?", Sabah, 20.07.2016)

"2010 yılını hatırlıyorum şimdi.

"Fatih Camii bombalanacaktı" manşeti beliriyor en çok zihnimde.

Orduya kendi adamlarını yerleştirmek için askerleri tasfiye ettikleri davalara önyak olmak için yaptırdıkları bu 'haber'lerin, aslında gücü elde tutmak için yapabilecekleri her şeyi anlatan hayalleri olduğunu nasıl da görememiştik...

İnsanlara ateş açtılar, Cumhurbaşkanı'na suikasta yeltendiler, Millet Camii'ni, Meclis'i, Özel Harekât'ı bombaladılar, Beşiktaş'ın stadına muhalifleri doldurmak için el koydular...

Gerçi geçmiş darbe tecrübelerinden, 2007'de verilen e-muhtıradan, Cumhuriyet mitingleri ve Ak Parti'yi kapatma davasından sonra ulusalcıların darbe yapacağı tezine inanmak için büyük bir motivasyon da gerekmiyordu.” (Hilâl Kaplan, “Dehşet Gecesi Neler Oldu?”, Sabah, 20.07.2016)

Kaplan, 1 Ağustos 2016 günü yayımlanan yazısında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yaptıkları canlı yayına gönderme yaparak, darbe girişiminin milletin desteğiyle bastırılmış olmasının Cumhurbaşkanlığı makamının irade ve kararlılığını daha da güçlendirdiğini, atık yeni bir döneme girildiğini ifade etmiştir.

“Yayın sırasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın darbe gecesi yaşadıklarını da, önümüzdeki süreçte devletin yeniden yapılandırılmasına dair müjdelenen reformları da haberlerden takip etmişsinizdir. O yüzden bugün, yayın öncesi yaşadığım ve beni derinden etkileyen bir anekdotu paylaşmak istiyorum.

Cumartesi akşamı, Külliye'ye gelmeden önce, Cumhurbaşkanı'nın danışmanlarından bir hanımla dışarıda buluşup çay içtik. Külliye'ye onun aracısıyla birlikte geldik.

Külliye'nin iç kısmına girene kadar iki kez güvenlikten geçtik. Kimlikler teyit edildi, araba kontrol edildi, vs. En son geldiğimiz nokta, daha önce halkın da rahatlıkla içeri girip Külliye'deki ziyaretini gerçekleştirebildiği kapıydı. Artık o kapıdan randevulu ziyaretçiler dışında kimse alınamıyor. Daha doğrusu devlet ve siyaset kademesinden olmayanlar için Külliye şimdilik ve mecburen kapılarını kapatmış durumda.

Velhasıl, o kapıda son kez kimliğimi verdim, üstüm arandı. Ziyaretçi kartımı almayı beklerken, geldiğim danışman arkadaşımın aracısıyla gidemeyeceğim, başka bir aracı beklemem gerekeceği söylendi. Bir yandan yayına yetişme telaşı, bir yandan Külliye'yi öyle görme psikolojisinin verdiği sıkıntıyla gayri ihtiyarı, "Danışman hanıma da mı güvenmiyor musunuz?" demiş bulundum. Güvenlik görevlisi memur, üzgün bir ifadeyle, "Artık kimseye güvenmiyoruz" dedi. Bu cevapla sarsıldım ve bir an kalakaldım öyle. "Evet, haklısınız" dediğimi hatırlıyorum.

Hem de ne kadar haklıydı... Cumhurbaşkanı'nın yanı başında hizmet etmiş olan yaverlerin dördü, Erdoğan'ın torunları dahil ailesiyle birlikte kaldığı otelin bilgilerini suikastçılara geçecek kadar adi bir komplonun gönüllü piyonları olalı daha iki hafta olmuştu. "Kimseye güvenemiyoruz" diyen polisin de dahil olduğu ekip, darbe gecesi

Külliye'ye göreve çağrılmış ve hemen hepsi o hain saldırı anlarına şahitlik etmişti. İhaneti, 'en ön sıra'dan görmüşlerdi. (Sabah, 01.08.2016)

Kaplan, 8 Ağustos tarihli yazısında, 15 Temmuz gecesi milletin gösterdiği direnişle Millî Mücadele arasında ilişki kurmuş ve milletin o günlerdeki gibi istiklâlini yeniden kazandığını ifade etmiştir. Milletin 15 Temmuz'daki duruşunu Millî Mücadele yıllarına benzetmiş olması, Kaplan'ın darbe girişiminde milletin pozisyonuyla ilgili düşüncelerini net şekilde göstermektedir. Ona göre, 15 Temmuz gecesi milletin yaptığı, aynen Millî Mücadele'de olduğu gibi işgale karşı direnmek ve istiklâlini kazanmaktır.

"Türkiye tarihindeki 'ilk'leri yaşıyoruz.

Millî Mücadele yıllarını kitaplardan okuduğumuz günler bitti artık.

Bizzat, her birimiz, ülkemizin istiklâl mücadelesinin ferdi ve neferi olduğumuzu en derinden hissettik, hissediyoruz.

15 Temmuz'u 16'sına bağlayan gece, unutturulmak istenen bağları bu millet diriltmiştir.

Kökleri tarihimizde yatan bir dirilişi ve şuuru ortaya koymuştur.

Artık bu milattan, bu sözden dönüş yoktur.

Dün, tarihimizdeki bir ilk olan, devletin ve Meclis'in tüm temsilcilerini bir araya getiren Yenikapı Mitingi, kitaplardan okuduğumuz Sivas, Amasya, Erzurum Kongreleri'ni hatırlatmıştır.

MHP lideri Devlet Bahçeli'nin dediği gibi, 'İblis'e ruhunu satan vaiz'e ve ağababalarına karşı Türkiye'mizin şahlanişını gururla izledik.

CHP lideri Kemâl Kılıçdaroğlu'nun kendisini de katarak dediği gibi, "Bütün siyasîlerin bu musibetten ders çıkarması gerekir".

AK Parti lideri Başbakan Binali Yıldırım'ın dediği gibi, "Bu tarihî birlikteliği gözümüz gibi korumalıyız. İntikamla değil, hukukla hareket etmeliyiz."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dediği gibi, "Darbe başarılı olsaydı, bin yıldır bizim olan bu coğrafyanın kimlere altın tepsi içinde sunulacağını hepimiz biliyoruz." İşte bu yüzden "15 Temmuz gecesi, 79 milyon sokaklarda omuz omuza mücadele etti, o gece insanlar çıkarını değil, istiklâlini düşündü."

Türkiye Devleti'nin yeniden inşa edildiği, Türkiye milletinin yeniden birliğini tesis ettiği tarihî günlerden geçiyoruz.

Bu sürecin 'kurucu dışarı' FETÖ'dür. Toplumun tüm kesimleri olarak, FETÖ üzerinden gerçekleştirilmek istenen işgale karşı direnmeyi başardık.” (Hilâl Kaplan, “Yenikapı: İstiklâl Kongresi”, Sabah, 08.08.2016)

Kaplan, 15 Ağustos tarihli yazısında, darbecilerin yurtdışına, özellikle Batı ülkelerine kaçtıklarını, bu ülkelerden sığınma talep ettiklerini hatırlatarak, darbe girişimindeki Batı etkisini bir kez daha vurgulamıştır. Ayrıca yazıda, bazı darbecilerin de PKK kamplarına kaçarak buralarda saklandıkları bilgisi verilmiş, darbeciler ile PKK arasındaki bağlantının da altı çizilmiştir.

“Son bir haftada olan üç gelişmeye bakalım... NATO Müttefik Dönüşüm Komutanlığı'nda görevli olan Tümamiral Mustafa Zeki Uğurlu hakkında, 12 Temmuz'da İzmir'deki askeri casusluk davasından gözaltı kararı verilmişti. Türkiye'ye dönmeyen Uğurlu, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası ise TSK'dan ihraç edildi. Bunun üzerine, Norfolk NATO Üssü'ne giderek, Amerikan makamlarından sığınma istedi. Uğurlu hâlen ailesiyle birlikte ABD'de ve oradaki makamların merhametine kalmış durumda. Zaten ajanlaştırılan bu kişilerin, sığınma acziyeti karşısında ne alçaklıklara imza atacağını Allah bilir.

Üst düzey bir istihbarat yetkilisi de, Cumhurbaşkanı'na, Marmaris'te kaldığı otelde suikast düzenleme girişiminde bulunanların başındaki Tuğgeneral Gökhan Şahin Sönmezates'in yaptığı hainliklerden birisini şöyle anlatıyordu:

"Geriye dönük baktığımda olup bitenleri ancak şimdi anlamlandırabiliyorum. İstihbarat kurumlarımız PKK'nın üst yönetim kadrosundaki hainleri son 2 yıldır çok yakından takip ediyor. Bunların toplandıkları anda imhası için bir harekât planlıyoruz, fakat her seferinde bombalamadan yarım saat ya da bir saat önce bölgeden uzaklaşarak kurtuluyorlar Şimdi anlıyoruz ki bu uçaklara istihbaratın verdiği hedefi işaretleyen, o noktayı pilotlara bildiren general maalesef FETÖ'cü çıktı.

Şimdi bu haberi, perspektife oturtmaya yarayacak bir başka habere bakalım. Üç Tuğgeneral'in aralarında yer aldığı 60 FETÖ'cü asker, darbenin başarısızlığı netleşince, Sikorsky helikopterler ile Silopi'ye gitti. MİT ve Genelkurmay'ın tespitlerine

göre, üç tuğgeneral ile çeşitli rütbelerdeki darbeci askerler Zaho'da PKK'lı teröristlerce karşılanıp Kandil'deki ana kampa götürüldü.

Gözünüzün önüne getirin. Askerî üniformalı hainler, PKK'lı teröristlere sığınyorlar. Omuz omuza yürüyerek, PKK'luların karargâhlarına geliyorlar. PKK'lular da FETÖ'cülere, onları merkezlerine getirecek kadar çok güveniyorlar.” (Hilâl Kaplan, Sabah, 15.08.2016)

Kaplan, 9 Eylül 2016 tarihli yazısında ise Türkiye'deki Gezi olaylarıyla aynı dönemlerde Brezilya'da başlayan ve Türkiye ile pek çok yönden benzerlik gösteren sokak olaylarına vurgu yapmıştır. Bu sokak olayları sonrasında iktidardan düşürülerek “yolsuzluk” ile yargılanan Brezilya Başkanı Dilma Rousseff'in mahkeme tarafından suçlu bulunarak iktidardan kalıcı olarak uzaklaştırılmasını, Türkiye'deki 17-25 Aralık 2013 yargı darbesi sürecine benzetmiş, dolayısıyla Batı ile uzun süredir sorunlar yaşayan Brezilya Başkanı'nın da aynen Cumhurbaşkanı Erdoğan gibi hedefe koyulduğunu ifade etmiştir. Bu da, Kaplan'ın diğer yazılarındakine benzer şekilde, Türkiye'de Cumhurbaşkanı Erdoğan'a karşı 15 Temmuz 2016'dan uzun süre önce başlayan ve uluslararası aktörlerce yürütülen bir iktidardan düşürme sürecinin varlığı tezini doğrulamaktadır.

“ABD hükümetinin de, %64'ü Brezilya devletine ait olan Petrobras yetkililerini yasadışı yollarla dinlettiği Eylül 2013'te ortaya çıkmış ama örtbas edilmişti. Petrobras aleyhindeki soruşturma da altı ay sonra, Brezilya'nın Zekeriya Öz'ü Sergio Moro tarafından başlatılmıştı.

İşte geçen hafta, Petrobras operasyonuyla başlayan dalga, Devlet Başkanı Dilma Rousseff'i ve Brezilya demokrasisini yuttu! Brezilya Kongresi'nin üst kanadı olan Senato, 54 milyon seçmenin oyuyla seçilen Rousseff'i, 61'e 20 oyla azletti. Rousseff, yaptığı savunmada sicilinin temiz olduğunu belirtip, kendisine karşı yapılanın bir siyasi darbe olduğunu söyledi. Böylelikle 2002'de Brezilya'da iktidar olan İşçi Partisi, 14 yılın ardından zorla iktidardan indirilmiş oldu.

17-25 Aralık başarılı olsaydı, yabancı basın yukarıdaki paragraftaki özneleri değiştirip, aynı haberleri Türkiye için de geçecekti.

Gezi kalkışmasından 15 Temmuz'a kadar, ağır çekim bir darbeyi yaşadık aslında ve sonuç alamayanlar en sonunda askerî darbe yöntemine başvurdular.” (Hilâl Kaplan, “Ağır Çekim Darbe”, Sabah, 09.09.2016)

Hilâl Kaplan, 18 Ekim 2016 tarihli yazısında, PKK'lı bir teröristin cep telefonunda, darbeci teröristlerin iletişim için kullandığı yazılımın bulunduğu dikkat çekerek, PKK ve diğer terör örgütleriyle 15 Temmuz darbe girişimcileri arasındaki ilişkiye bir kez daha vurgu yapmıştır.

“Batman'da yakalanan Ö.A. isimli, üst düzey bir PKK'lı teröristin cep telefonunda, FETÖ'cülerin gizli haberleşme uygulaması olan "ByLock" bulundu. Yine 60'a yakın FETÖ'cünün darbe gecesini Kandil'e sığındığı haberlerini de hatırlarsınız. Bu tür haberlere artık şaşırıyoruz sanırım.

Ayrıca İstanbul'da Devrimci Karargâh Terör Örgütü'nce polis araçlarına saldırı için kullanılacağı öğrenilen 8 el yapımı bomba ve 15 kilo amonyum nitrat ele geçirildi.

Yine TSK tarafından yapılan açıklamada, "köşeye sıkışan bölücü terör örgütü tarafından bomba yüklü araçlarla gerçekleştirilen terör eylemlerinin ön plana çıktığı" vurgulandı ve "bahse konu hain saldırıları önlemek amacıyla güvenlik güçlerinin büyük özveri ile çalışmalarını devam ettirdiği" belirtildi. TSK ve Emniyet güçlerinin sadece bir hafta içinde Güneydoğu'da dokuz bombalı aracı ele geçirip imha ettiği belirtildi.

İki gün önce de, Gaziantep'teki DAESH hücre evlerine yapılan baskınlarla, teröristler etkisiz hale getirildi.

Dün İçişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, sadece geçtiğimiz hafta, 11'i silahlı saldırı olmak üzere 19 terör eylemi engellendi. Buna ek olarak, PKK'ya ve DAESH'e yardım ve yataklık yapan 361 kişinin yakalanarak gözaltına alındığı belirtildi.

FETÖ ile mücadele, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası hızlandığından ve özellikle bu hainler güvenlik bürokrasimizden temizlendiğinden beri önleyici istihbarat almada ve uygulamada güvenlik güçlerinin başarısı oldukça arttı. Türkiye, DAESH, PKK ve DHKP-C gibi terör örgütleriyle mücadele ediyor ama Cumhurbaşkanı'nın dikkat çektiği gibi FETÖ bunların hepsinden beter.

Zira FETÖ hem bir terör örgütü hem de diğer tüm terör örgütlerine devlet içinden yardım ve yataklık yapan, onları besleyip yönlendiren zehirli bir ağdı.

İnsan düşünmeden edemiyor. Tam 53 vatandaşımızı kaybettiğimiz ve açık bir FETÖ ihaneti olduğuna geçen yıl dikkat çektiğimiz (<http://www.sabah.com.tr/yazarlar/hilalkaplan/2015/07/17/ihmalmi-ihanet-mi>) Reyhanlı saldırısından bu yana, kim bilir kaç terör saldırısı daha engellenebilir, kaç vatandaşımız hayatta olabilir ve kaç sakat kalmayabilirdi?” (Hilâl Kaplan, “Terörün Anası”, Sabah, 18.10.2016)

Kaplan’ın 13 Kasım 2016 tarihli yazısında, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın, yurtdışına kaçan Can Dündar’ın Almanya Cumhurbaşkanı tarafından kabul etmesine yönelik eleştirilerine yer verilmiştir. Yazıda, Erdoğan’ın 15 Temmuz’la ilgili Batılı devletlere karşı duyduğu güvensizlik ve tepkisini açıkça gösteren ifadeler yer almıştır.

“Cumhurbaşkanı Erdoğan: Almanya Cumhurbaşkanı buradan kaçmış birini makamında karşılıyor. Paris Belediyesi fahri hemşerilik veriyor

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seviyesinde Belarus'a yaptığı ilk resmi ziyaretin ardından dönüş yolunda ABD başkanlık seçimlerinden, terörle mücadeleye kadar geniş bir yelpazede sorularımızı yanıtladı. Erdoğan'ın sözlerinden satırbaşları şunlar:

ŞİRAZESİNDEN ÇIKMIŞ YAPI: (Can Dündar) Almanya'da Cumhurbaşkanlığı makamının yaptığı düşünün: Terörden yargılanarak 5 yıl ceza almış, adli kontrolle serbest bırakılmış, buradan kaçmış olan birisini alıyor, kendi makamında eşyle beraber karşılıyor. Ona özel muamele yapıyor. Aynı şekilde Fransa'da Paris Belediyesi fahri hemşerilik beratı veriyor. Bunlar tam bir skandal.” (Hilâl Kaplan, “Batı’da Şirezesinden Çıkılmış Bir Yapı Var”, Sabah, 13.11.2016)

3.1.2. Haşmet Babaoğlu

15 Temmuz 2016 darbe girişimi hakkında en çok yazı yazan köşe yazarlarından Haşmet Babaoğlu, Sabah Gazetesi’ndeki köşesinde, milletin darbe girişimine karşı gösterdiği direniş ve kazandığı zafere geniş yer ayırmıştır. Babaoğlu, milletin tavrına özellikle vurgu yapmış ve dünya tarihinde böyle bir cesaret örneğinin az bulunduğunu ifade etmiştir.

“Ben bu milletin cesaretine, ferasetine ve yıllar içinde yeşerip olgunlaşmış siyasal şuuruna kurban olayım.

Bunca yıllık gazetecilik hayatımda...

Tek bir kişinin tanklara karşı durduğunu gördüm.

On kişinin tankın üzerine çıktığını, yüz kişinin zırhlı araçların üzerine yürüdüğü haberlerle karşılaştım.

Çeşitli ülkelerdeki darbe girişimlerine karşı direnişlerde çekilmiş nice böyle fotoğraf gelip geçti önümden.

Ama on binlerin, yüzbinlerin tankların, silahların, darbeci birliklerin üzerine yürüyeceğini söyleseler, yine de durup "gerçekten olur mu acaba?" diye düşünürdüm.

Oldu. Daha fazlası oldu.

Kendi milletine ateş edecek kadar kendinden geçmiş çapulcuları perişan eden bir cesaret gösterdi insanlar.

Gece Fatih Sultan Mehmet köprüsüne inerken kucağında küçük çocuğuyla dik tepeden kendini aşağı bıraktıveren genç kadına "aman dikkat edin, hastanelik olmayasınız" dediğimde bana bakışını unutamayacağım.

Kendi başına gelecek olan şeyler umurunda bile değildi. Vatanın, milletin, rejimin başına geleceklerden endişeliydi.

Elinde Menderes'in fotoğrafı olan orta yaşlı bir adamın babamın hatasını tekrarlamayacağı diye bağılmaktan sesi kısılmıştı.

Bir yandan Çengelköy'deki dostlarla mesajlaşıyordum.

Kayıpları vardı, çok sıkıntıdaydılar ama asla boyun eğmiyorlardı.

Daha ne anlatayım.

Utançtan kahrolması gerekenler şimdi ne yapıyordur, bilemiyorum.

Evinde ışıkları söndürüp darbenin başarıya ulaşmasını bekleyen, hemen marketlere koşup makarna stoklayan malum sınıflara gelince...

Yıllardır "makarnacı" diye aşağılamaya kalktıkları milleti inşallah bu kez cidden tanımış, anlamışlardır.

Uzatmayacağım...

Gece yürüdüğüm köprü yoluna sabah gazeteye gelmek üzere taşıyla girdiğimde trafiğe takıldım.

Çünkü önümdeki araçlar kenara çekilen tanklara "yuh!" çekerek ağır ağır ilerlemekteydi.

O sırada hiç tanımadığım Efe isimli birinin tviti düştü telefonuma...

Bu millet gece devleti kurtardı, sabah işe gidiyor.

Bizde vatan kurtarmak bu kadar olağan bir şey diye yazmıştı.

Gözlerimin yaşardığını söylememe gerek var mı?" (Haşmet Babaoğlu, "Bu Millet", Sabah, 17.07.2016)

Babaoğlu, 21 Temmuz'daki yazısında da darbeci girişimcilerinin aylardır, yıllardır sistemli olarak söyledikleri yalanlarla kitleleri etkilemeye çalıştıklarına, ancak milletin 15 Temmuz gecesi bu yalanlara son verdiğine vurgu yapmıştır. Babaoğlu, yazısında 15 Temmuz gecesi terörle mücadele eden kurumların özellikle hedef alındığının da altını çizmiştir.

"Önce insanlıktan çıkartılıp robot haline getiriliyorlar.

İşte bizim çaresizliğimiz de hep o noktada oldu.

Çünkü bu robotların en güçlü silahları yalan!

İnsana güvenmeyeceksen, neye güveneceksin!

Varlığı yalan olmuş yaratıklara güvendiğini fark ettiğinde çok geç oluyor.

Az kalmıştı...

Vatanı, devleti, milleti kaybediyorduk.

İki gündür, sokakta kime sorsam TRT'de okunan darbe bildirisini hatırlamıyor.

Sadece sokağa çıkma yasağı lafını falan hatırlıyorlar.

Sorarsan "onca hengâme içinde anlamadık, uymadık, aklımızda da bir şey kalmadı" diyorlar.

Nasıl yiğit bir olgunluk hali! Zihni medyayla kurgulananlar böyle durumlarda "aydın"ların tepkilerine baktığı için yıllar içinde halkın nasıl olgunlaştığını göremediler.

Daha üç dört gün sonra bile "Yurtta Sulh Konseyi" imzasıyla okunan bildiriye dair hafızalarda bir şey kalmadıysa, bundan.

Fakat şimdi Yurtta Sulh Konseyi bildirisinin bir bölümünü hatırlatmak zorundayım.

Çünkü her şeyin nasıl bir kötülük birikimi ve yalan üzerinden inşa edildiğinin net örneği bu bildiri.

Bakın, darbe için şöyle bir gerekçe yazılmış: "Siyasi idarenin aldığı hatalı karar ile mücadeleden geri durduğu terör tırmanarak birçok masum vatandaşın ve teröristle mücadele eden güvenlik görevlilerimizin hayatına mal olmuştur."

Oysa işe terörle mücadelenin efsanevi güçlerinden Özel Harekât'ın Gölbaşı'ndaki karargâhını bombalayarak başladılar. 47 polis şehit oldu.

Darbecilerin en kritik saldırı noktalarından biri de terörle mücadele için kuvvetlerinin büyük bölümü Güneydoğu'da bulunan Gölbaşı Özel Kuvvetler Komutanlığı'ydı. Kahraman şehit astsubay Ömer Halisdemir'in darbeci generali alnından vurduğu yer de orasıydı.

Anladınız değil mi?

Bu şerefsizler "terörle mücadelenin güvenlik görevlilerinin hayatına mal olduğunu" bildirimlerine kaydettikleri sırada bir yandan da terörle mücadele eden kurumları yıkıyor, güvenlik görevlilerini öldürüyordu.

Yalan, yalan, yalan!

Kripto davranışlar, kripto kimlikler, çevrelerindeki herkesi aldatan iddialar...

Bu robotların, bu leş yaratıkların temel özelliği bu!

Darbe geçer, geçti! Millet izin vermedi; bundan sonra da vermeyecek.

Fakat bu noktayı asla unutmamalıyız.

Kötülükleri, gaddarlıkları, hainlikleri ve hedefleri bu gerçeğin içinde saklı." (Haşmet Babaoğlu, "En Güçlü Silahları Yalan", Sabah, 21.07.2016)

Haşmet Babaoğlu, ertesi gün yayımlanan yazısında, darbe girişimcisi örgütlerle mücadele amacıyla ilân edilen OHAL'in gerekliliğine vurgu yapmıştır. Böyle tehlikeli bir terör örgütüyle mücadele için OHAL'in gerekli olduğunu ifade eden Babaoğlu, 1 hafta kadar önce darbe girişiminde bulunan bir terör yapısına karşı başlatılan bu uygulamaya sahte "demokrasi kaygısı" bahaneleriyle karşı çıkılmasına da tepki göstermiştir.

"Bir...

Hazır OHAL ilan edilmişken, karşı çıkayım da "demokrasi kahramanı" havası yapayım diyenler yine harekete geçtiler.

Cumhuriyet tarihimizde ilk kez halka karşı değil, halkı korumak için; demokrasiyi kurtarmak için, milli egemenliği savunmak için Olağanüstü Hal ilan edildiğini gözlerden saklıyorlar.

Türkiye demokrasisinin gerçek merkezinin 15 Temmuz darbecilerinin ağır saldırısına rağmen dimdik ayakta olduğunu unutturmaya çalışıyorlar.

Yutmayız.

Kimse yutmaz bu numaraları!

Ha! Bir de yeni zıyırlar çıktı.

Neymiş? Fransa'da aylardır OHAL varmış ama bizdekine benzemezmiş, Fransa'yı örnek göstererek bizdeki OHAL savunulamamış...

Âlemi kör, herkesi hâlâ sersem sanmakta bu kadar ısrarcı olmaları ilginç.

Belki bu tayfa da kripto! İnsan kuşkuluyor.

Ya da bu o malum bitmez tükenmez "Baticı üstenciliği" ki, insanın "yeter be!" diye haykırması geliyor.

İki...

Daha çok yakın zamanda medya çevrelerinde bin türlü Fetocu hileye destek çıkanlara şunu söylemek boynumun borcudur.

Fırsattan istifade bunları unutturmaya çalışıyor, oraya buraya ağlıyor, hatta dayılanıyorsunuz.

Bana kalırsa...

En iyisi, oturun aşağı, susun.

Öyle "En bir kahraman biziz, en birinciyiz" havalarını da bırakın.

Ayıp bu haller!

Millet savaştı!

Sen, ben, o, değil!

Millet!

Şimdi ayağında terlikle tankların üzerine yürüyen insanların arkasına sığınıp ve hâlâ medyada tuttuğunuz yerlere güvenip etrafa çamur atmaya bırakın!

Her şey ortada!

Manşetiyle, haberiyle, tv konuşmasıyla, şusuyla busuyla...

Neyi örteceksiniz?

Azıcık adam olun.

Birbirinizi kışkırtmayın.

Tetikçi tutmayın.

Sonra fena mahcup olacağınızı size kim hatırlatmıyorsa, dostunuz falan değildir; hatta size hainlik ediyor, belirteyim.

Ha, yanlışsa yanlış!

Hepimiz yanlışlar yaptık.

Yanlış yaptık deyin, ciğerimi yiyin!

Üç...

Şu zor günleri gerçekten adalet terazisine özen göstererek geçmeliyiz. Doğru!

Mutlaka ama mutlaka hassas olmalıyız bu noktada.

Fakat sanki hiçbir şey olmamış, korkunç şeyler yaşanmamış, bir uçurumun kıyısından dönmemişiz gibi...

Sanki rezil bir virüs devletin ve toplumun her yanını sarmamış gibi iki gündür "ama... ama..." diyerek ortalığı velveleye verenlerin hali nedir?

Hiç anlayamıyorum.

Adalet için, meşruiyet şuurunu ayakta tutmak için, kurunun yanında yaş da yanmasın diye sürekli uyarın.

Ama bunu nefsanî duygulara veya mahalle korumacılığına alet etmeyin! Belli oluyor.” (Haşmet Babaoğlu, “Üç Nokta... Söylemiş Olayım da...”, Sabah, 22.07.2016)

Babaoğlu, 24 Temmuz 2016 tarihli yazısında, 15 Temmuz darbe girişimini aynı zamanda bir işgal girişimi olarak tanımlamış, dışarıdan bir işgalle düşürülemeyecek Türkiye'nin, içeriden, kendi ordusuna sızdırılmış darbeciler tarafından işgal edilmek istendiğini vurgulamıştır. Babaoğlu, yazısında 1909'da Abdülhamid'in İttihatçılar tarafından düşürülmesine de gönderme yaparak, 15 Temmuz'daki darbe girişiminin, tarihî bir sürecin parçası olduğunu altını çizmiştir.

“Dışarıdan gelip işgal edemeyeceğini bildiğin toprakları içerden (zihninden/ siyasetinden/devlet kurumlarından) kalkışmalar yoluyla işgal edersin.

Bunu yüz küsur yıl önce Osmanlı'ya burun kıvıran "Jön Türk" aydınlar üzerinden başlatmış, sonra da okullarımızda hala ilericiliğin ve kahramanlığın sembolü olarak anlatılan ama gerçekte erleri Balkan çetecisi, komutanları ruhen "ecnebi", komuta merkezi "dışarda" bir ordunun; yani Hareket Ordusu'nun İstanbul'u yakıp yıkması ve Abdülhamid Han'ı düşürmesiyle tamamlamışlardı... Şimdi olup bitenlere biraz da o mercekten bakmakta fayda var.

İlerici ve gerici kavramları gerçekte topluma dair bir hakikati anlatmaz; tersine halkın gündelik karakterini ve derin irfanını kavramayı zorlaştırırlar.

İki kavram da kolonyalizmin gömlekleridir; dilediğine göre birini çıkartır, ötekini giyer. Ama biz ne yaptık?

Kim bilir kaç kuşağı boş yere bu kavramlar üzerinden birbiriyle dövüştürdük, kafalarını karıştırdık, bakışlarını körleştirdik.

FETÖ'cülere hep destek çıkmış eski CIA yöneticisi Graham Fuller'ın "İslam ancak içten değiştirilebilir" tezi aklıma geliyor ve güncel tezgah gözümde daha belirginleşiyor: Çorak topraklarda gaddar DAES, geleneksel irfanın hala ayakta durduğu topraklarda uysal görünümlü cemaat üzerinden operasyon...

Şu zor günlerin, şu iyice karışmaya başlayan dünyanın bizi sorgulamaya zorladığı şeylerden biri de "evrensel insan" kavramı...

Yeni yeni anlıyoruz, yok öyle bir insan, yok öyle bir hukuk!

O "evren" küresel merkezden başka bir alanı kapsamıyor, dünyanın beşte dördü dışarıda kalıyor.

Peki niye sistemli bir eğitim ve medya bombardımanı ile "evrensel insan ve hukuk" gerçeğine ikna edilmeye çalışılıyor?

Tarihsel/sosyolojik izahları bir yana bırakıp güncel pratik açısından aklımdan geçenleri yazayım: Bir... Kanlı canlı sokaktaki insanı gözden kaçıralım ve kendi aramızdaki hukuku (inanç ve ahlak geleneğimizi) unutalım diye. İki... O "evrensel insan" bir gün gelsin, yalnız zihnimizi değil, ülkemizi de mesela evrenin iyiliği için işgal edebilsin diye...

Sosyal medyadan dostum Bülent Bozkurt güzel diyor: "Bu milletin heye'canına/hele'canına can kurban. Bu milletin yanında/ arasında/içinde olmayana düşen ise sadece hezeyan." (Haşmet Babaoğlu, "Pazar Notları: İç İşgal", Sabah, 24.07.2016)

Babaoğlu, 26 Temmuz'daki yazısında, darbeci terör örgütüyle mücadelenin devam etmesi ve bu kadroların devlet kurumlarından tasfiye edilmesinin önemine vurgu yapmıştır.

"İster istemez önümüzdeki günler boyunca Fetocu büyükbaşların tasfiyesine odaklanacağız.

Devlet kurumları içinde kendilerini gizleyenlerin açığa çıkartılması sürecinden gözümüzü ayıramayacağız.

Kimi robotlar "Vallahi biz bayrağı kapıp meydanlara fırlamıştık" diye ortalığı velveleye verecek.

Bu süreç böyle geçecek.

İşin tabii akışı bu!

Umarım...

Bunca patırtı içinde kötülük ahtapotunun kollarının ne kadar uzun olduğunu; nasıl toplumun her köşesine uzandığını; bazı görev ve meslekleri nasıl kirlettiğini unutmuyoruz.

Hiçbir şey artık "sıradan" görülmemeli.

Çünkü sıradan değiller.

Unutmayalım ki...

15 Temmuz gecesi sokaklarda kurşun yağmuruna tutulup yaralanan, tanklar tarafından ezilen, dipçiklerle darp edilen insanlar bazı hastanelerin acil servislerinde (mesela Şişli Etfal'de) doktorlar tarafından "kimin için yaralandıysan, git o tedavi etsin seni" laflarıyla karşılandılar.

Ankara'da Turgut Özal Üniversitesi Hastanesi'nde yaralılara "Askere karşı çıkılır mı, çekip gidin buradan" diye çıkışıldı.

Böyle dolu örnek var.

Gördük ki...

Bu heriflerin gözünde Hipokrat yemini, meslek değerleri ve vicdanın hiçbir anlamı yok!

Bu robotlar yalnız Türkiye'ye değil, "insan"a da yabancılar!

Şimdi bazı "cool demokrat" havasındaki arkadaşlar bize "masum taban"dan söz ediyorlar.

Üzgünüm...

Doktoru böyle olanın...

Bakkalının, öğretmeninin, memurunun, işadamının farklı olabileceğini düşünemiyorum.

İnşallah öyleleri de vardır.

14 Eylül 2015'te bu köşede yer alan "Ülke muazzam bir kötülükle savaşıyor" başlıklı yazımı hatırlıyorum.

Şöyle demişim...

"Düşünün...

Bir yüzden, bir kalıptan, bir kişilikten yoksun bir yıkıcılık...

Her yüze, her kalıba, her kişiliğe girebilmek, her davaya gaz vermek ve bundan hiç utanmamak...

Bütün siyasal-sosyal varlığını insanları "aldatmak" üzerine kurmak...

Varlığını bütünüyle araçlaştırmak, baştan aşağı ajanlaşmak...

Şeytanlık bunlar değilse, nedir?"

Hassas olmak, kimsenin hakkına girmemek gerek.

Nefsani hınçlara bağlı ihbarlara ve özensiz tasfiye operasyonlarına, yangından kaçarken doluya tutulmamaya dikkat etmeliyiz.

Fakat diyelim ki...

2012'den bu yana yaşadıklarımızı unuttuk.

15 Temmuz gecesi yaşadıklarımızı da unutacak değiliz ya?

Gazi Çengelköy'de halka ateş açan üniformalı pisliğin neye güvenerek "gebere gebere gideceksiniz" diye bağırdığını mesela." (Haşmet Babaoğlu, "Kötülük Ahtapotu", Sabah, 26.07.2016)

Haşmet Babaoğlu, 29 Temmuz 2016 tarihli yazısında, darbe girişimcisi örgütün "aydın"larının ABD ile yakın ilişkisine vurgu yapmıştır.

"Tarih 21 Ocak 2015. Fetocu kanallardan Mehtap TV'de Ali Bulaç, Ahmet Turan Alkan ve Ünal Tanık'ı görüyoruz.

Programın adı Temkin Durağı. Fakat konuklar alabildiğine rahat ve küstahlar.

Ahmet Turan Alkan ABD'den katılıyor programa. Ali Bulaç kelimesi kelimesine şu sözlerle sesleniyor Alkan'a: "Son sözü hocam sana bırakıyoruz, anavatanı; dünya oradan yönetiliyor. Böyle hikmetli, güzel şeyler bekliyoruz senden."

Alkan bir şaşırıyor, anavatan mı diyor, Ünal Tanık toparlamaya çalışıyor. Fakat Ali Bulaç almış başını gidiyor.

Orası dünyanın anavatanı diyor; Alkan, bizim anavatanımız Türkiye deyince de kık kık gülüyor.

Hani ne zaman izleseniz damarlarınızdaki kanın çekileceği türde pişkin bir kendini koyvermişlik hali! Bu kadarını en "beyaz", en Batıcı tipte bile göremezsiniz! Görmedik.

Lafa bakın... Adam ABD'de ya...

O yüzden hikmetli, güzel şeyler söylemesi bekleniyormuş! Peh, peh!

Yani Bulaç diyor ki aslında, Feto sana ne anlattı, azıcık çitlatsana!

Yok! Buradan kalkıp aynı Ali Bulaç'la birkaç ay sonra Müslüman kesimin saygı duyduğu bir gazetenin nasıl olup da kucaklaşmaya kalkıştığını falan konu etmeyeceğim.

Dikkatinizi çekmek istediğim şey...

Gözlerimizin önünde yeşerip büyümüş feci biçimde tuhaf bir ruh hali...

Zamanında İslam âlimi olarak ortaya çıkmış, isim yapmış, belli bir etki alanı oluşturmuş birini ABD'ye "anavatan" dedirtip imalarla dolu biçimde kıs kıs güldüren süreç.

Yani hem yolunu hem de kendini kaybetmişlik!

Şimdi de bir başka Fetocunun ruh halini önünüze serip düşünmenizi isteyeceğim.

Fakat onun kayıtsızlığı ve vatansızlığı gülüp geçilecek bir saçmalık değil, dehşet verici nitelikte!

Bilmiyorum, darbe girişiminden sonra itirafçı olan Kara Havacılık Takımı'ndan Yarbay Murat Bolat'ın 15 Temmuz günü hakkında anlattıklarını okudunuz mu?

Yarbay Bolat, "her şey Cumhurbaşkanı'nın alınmasına göre ayarlandıysa bu iş yürümez" dediği anda onu göreve çağıran alay komutan yardımcısı Yarbay Halil Gül işler yolunda gitmezse, Hava Kuvvetleri'nin ülkeyi yerle bir edeceğini söylüyor.

Dehşet verici! Ama şaşırtıcı mı? Hayır!

Bu ülke gaddar darbeci örneklerinin çoğunu gördü. Fakat vatani zerre kadar umursamayanını hiç görmemişti.

Neden diye sorarsanız, cevabı muhtemelen Ali Bulaç'ın yukarıdaki sözlerinde bulacaksınız.

Düşünün, hadi din âlimi geçinenleri anladık, ama askerleri bu hale getirmek...

Ne hain, ne acımasız, nasıl ipini koparmış bir tezgâh değil mi?

Ülkece verilmiş sadakamız varmış.” (Haşmet Babaoğlu, “Bir Anatavanları Var, Ama Burası Değil!”, Sabah, 29.07.2016)

Haşmet Babaoğlu'nun 30 Temmuz tarihli yazısında, milletin 15 Temmuz gecesi, diğer tüm sorunlarını unutarak vatan savunmasına koşuşuna bir kez daha ayrıntılı bir vurgu yapılmıştır.

“Bazıları öteden beri anlamak istemedi...

Anlamaya yanaşmadı...

Oysa bu millet Allah'ı andığında gündelik sıkıntıları bir yana bırakıverir; kalpler iç içe geçer, birleşir, bütünleşir.

Nureddin El Alawi (Frithjof Schuon) ne güzel anlatır o hissi:

"O anda göğüs uzay olur, gökyüzü kalbin içine girer."

15 Temmuz gecesini misal alırsak belki şöyle de diyebiliriz: "O anda bütün vatan kalbin içine sığırır, kalp vatan olur!"

Ne tank ürkütür öylesini, ne mermi durdurur, ne alçaktan uçan jetlerin ses patlamaları korkutur.

Gördük işte!

Hiçbir sosyal sınıfın, hiçbir kurumun şüphesi kalmadı bundan.

Hayatında sadece geçenlerde "pokemon go" ararken cami avlusuna girmiş bir yeniyetme bile "Allahü ekber" diyerek kendisine çevrilmiş tüfeğin üzerine göğsünü siper ediverdi.

Oysa bunu zihnimizden sildiklerini, unutturduklarını sanıyorlardı.

O kadar mı?

Gördük! Aydınlarımızın sandığının aksine daha ne güzel hasletler kendi köşesinde vaktini bekliyormuş.

Ne anneler varmış mesela...

Tanktaki delikanlıya "in yavrumsu oradan, bu göreve gönderenler sonra seni öldürecekler" diye gözyaşları dökerek darbecilere uymuş askere yalvaran anneler...

Marttan beri yazılarımda "öğrenme günlerindeyiz" deyip duruyordum ya...

Şimdi bana bunu söyleten siyasi /sosyal dinamikleri daha net görebiliyorum.

Hepimiz "temel dersler" sınıfında insan, devlet ve Türkiye üzerine hızlandırılmış bir kurstan geçiyoruz sanki.

Şu "vatan" konusu mesela...

Üzerinde uzun uzadıya durmaya çağırıyor bizi.

Sol/ liberal söylemin zihnimizdeki kalıntılarını çöpe fırlatıp yeni baştan ele almamız gereken bir konu bu.

Dün Hilâl (Kaplan) o pankartın altını özellikle çizirken yerden göğe haklıydı:

Alelacele el yazısıyla "Ev kira ama memleket bizim" diye yazmıştı sokaktaki bir kahraman ve darbecilerin gözüne gözüne tutuyordu.

Son zamanlarda "evrensellik" paradigmasıyla o kadar haşır neşir olduk; ekonominin ideolojik kavgalar üzerindeki belirleyiciliği üzerinde o kadar yargı biriktirdik ki, işin içinden kolayca çıkamayanları anlıyorum.

Daha basit söyleyeyim; aydınlar olarak "vatan" mefhumunun derinliğini öyle hafife aldık ki, o pankartı tutan kahramanın alnından öpmek istiyor ama mahcubiyetimizden yanına yaklaşamıyoruz.

Yalan mı?

Bir sınır çizdi millet.

Vatanın sınırlarını çizdi.

Her kesimin kafasına dank etti ki, vatani çevreleyen dikenli tellerden, mayınlı arazilerden, hamasi bürokrat nutuklarından oluşmuyor o sınır.

Sınır, sade insanın kalbi...

Zihnine işlemiş geleneksel irfanın izleri...

Sevdiğine bağlılığı...

Onu ezip geçemiyorsun işte!

Ve şükür ki, popüler kültür safsatalarıyla da yok edemiyorsun!" (Haşmet Babaoğlu, "Vatan!", Sabah, 30.07.2016)

Babaoğlu, 1 Ağustos 2016 tarihli yazısında, 1979'da İran'da gerçekleşen rejim değişikliğinin Batılı ülkeler tarafından dizayn edilmesi sürecini özetlemiştir. Bu süreç üzerinden 15 Temmuz darbe girişimine de gönderme yapan Babaoğlu, "üst akıl" kavramının gerçekliğinin altını çizmiştir.

"Tarih 1 Şubat 1979. Saat 9.30. Air France'ın Boeing 747 tipi uçağı Tahran Havaalanı'nın ana pistine tekerlekleri değıyor. Havaalanında büyük bir kalabalık var. Uçağın kapısı açılıp 14 yıllık sürgününden dönen Humeyni görüldüğünde kalabalık çığına dönüyor.

Beklenenin aksine kısa bir konuşma yapıyor Humeyni ve "bu uğurda kendini feda eden" din adamlarına, öğrencilere ve esnafa teşekkür ediyor.

Sonrası mı?

Olaylar öyle hızlı gelişiyor ki, on gün sonra Şahpur Bahtiyar hükümeti istifa ediyor; iktidar Humeyni'nin adamlarının eline geçiyor.

Tabii bir nokta hep akıllarda kalmış, kulaktan kulağa aktarılmıştır: Uçakta bir gazeteci Humeyni'ye "ne hissediyorsunuz?" diye soruyor, o da beklenmedik bir kayıtsızlık veya nobranlık izlenimi vererek sadece "hiç!" diyor.

Yok! Konumuz İran İslam devrimi değil.

Biliyorum, bazıları Feto'nun planının darbe başarılı olsaydı tıpkı Humeyni gibi bir dönüş yapmak olduğunu yazıp çiziyor.

Fakat burada başka bir noktaya dikkat çekmek istiyorum.

"Üst akıl" denen şeyi ve Batı'nın dünyayı detaylarına kadar dizayn etme geleneğini unutturuz.

Daha doğrusu, hep bir yolu bulunur, unutturulur.

İran devrimi elbette kitlelerin harekete geçirdiği dinamikler sonucu ortaya çıktı.

Fakat olaylara kim yön ve şekil verdi, nasıl?

Geçen gün yılların gazetecisi Ardan Zentürk TV'de darbe ve işgal kalkışmasını tartışırken "şimdi bana 1979'daki Guadalupe Zirvesi'ni konuşturmayın" dedi. Yüzde yüz haklıydı.

Olay şu...

ABD Başkanı Carter, Fransa Cumhurbaşkanı Giscard d'Estaing, Britanya Başbakanı Callaghan ve Batı Almanya Şansölyesi Schmidt danışmanlarıyla birlikte 4 Ocak 1979'da Guadalupe adasında bir araya gelip dünyayı masaya yatırdılar.

Türkiye de konuşuldu orada. 12 Eylül hazırlandı bir bakıma. Fakat esas konu İran'dı.

Carter ve Callaghan kesin tavırlarını koymuşlardı: Şah artık İran'ı terk etsin.

Peki Humeyni dönsün mü? Fransa Cumhurbaşkanı bunun tekinsiz bir iş olacağını söylemiş, karşı çıkmıştı.

Fakat Carter'ın danışmanları şiddetle Humeyni'nin dönmesini isteyince diğer liderler de "pekala!" demek zorunda kalmışlardı.

Şah, zirveden çok kısa süre sonra İran'ı terk etti. Yukarıda anlattığım gibi 1 Şubat'ta da Humeyni ülkesine döndü.

Neden böyle karar verilmişti, o ayrı tartışma.

Fakat yazımı bitirmeden şunu vurgulamak isterim.

"Küresel merkez"de artık böyle acil ve açık toplantılar yapıp konuşulmuyor diye toplu kararlar alınmıyor santıyorsanız, yanılıyorsunuz.

Batı, özellikle Ortadoğu'ya şekil verme çabasından asla vazgeçmez ve bu tekere çomak sokana bozulur." (Haşmet Babaoğlu, "Dizayn Etmeden Rahat Durmazlar", Sabah, 01.08.2016)

Haşmet Babaoğlu, 16 Ağustos 2016 tarihli yazısında da, yukarıdaki 1 Ağustos tarihli yazısındaki gibi Türkiye dışından uluslararası bir örneğe yer vermiştir. Mısır'da, seçilmiş Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin bir askerî darbeye düşürülmesi öncesi, Mursi hakkında basında başlatılan karalama operasyonunu örneklerle hatırlatan Babaoğlu, bu operasyonun benzerinin 15 Temmuz öncesi Türkiye'de de iktidara karşı başlatıldığı ve yürütüldüğünü hatırlatarak, aradaki benzerliğe dikkat çekmiştir.

"Yazıya yine "hatırlıyor musunuz?" diye sorarak başlayacağım.

Son zamanlarda sık yapıyorum bunu.

Unutuyoruz çünkü.

Olaylar öyle hızla üzerimize çulluyor ki, üç yıl gibi kısa bir süre önce TV'lerde izlediğimiz tartışmalar, gazetelerde gördüğümüz haberler bile zihnimizden silinip gidiyor.

Mesela size şimdi Mısır desem, Mursi desem, Sisi'nin zalim darbesi desem...

Darbe öncesi aylarca dünya kamuoyunu meşgul eden kara propaganda kampanyaları aklınıza gelir mi?

Mursi'nin kadın sünnetini yasalaştıracağı iddiası mesela...

Kızların evlilik yaşını 9'a çekmek için bir yasa tasarısı hazırlandığı iddiası...

Hele o alçak söylenti...

Hani bir din aliminin "eşler öldükten sonra 6 saat evli kalır, dolayısıyla erkekler ölü eşleriyle cinsel ilişki kurabilir" fetvası verdiği söylentisi...

Sonuç?

Hepsi işlevini yerine getirdi; darbeyi Batılılar ve Batıcı kafalılar gözünde meşrulaştırdı ve sonra unutulmaya terk edildi.

Bu işler böyle yapılıyor da...

Biz acaba duruma uyandık mı?

Ne gezer!

Norveç'te yaşayan yeğenim dün sabah telaşla beni arayıp "ben buralarda böyle hızla yayılıp sokağı bile etkileyen bir şey görmedim, tam bir rezalet" diye yakınıyordu.

Neydi olay?

İsveç Dışişleri Bakanı hiç sıkılmadan sosyal medyadan "Türkiye'de 15 yaş altı çocuklarla cinsel ilişki serbest bırakıldı" iddiasını dillendirmişti.

Sonra bir baktık, söz konusu iddia Viyana havaalanında ışıklı tabelaya dönüştürülmüş.

Bu satırları yazdığım sırada Türkiye'den şöyle gürül gürül bir resmi tepki çıkmamıştı.

Umarım, sonraki saatlerde hem oradaki büyükelçimiz, hem Dışişleri bürokrasisi "uyanmış" ve gelişmelere el koymuştur.

Sıradan ve güncel bir meseleden söz etmiyoruz, bir kere bunu bilelim.

Batı fonlarıyla çalışan yerli ajanslar ve yabancı istihbarat kurumlarının içerdeki uzantıları uzun bir "mayalandırma" çalışması yaptılar.

Yaklaşık iki yıldır içerde CHP'lisi, HDP'lisi, magazincisi, dizicisi, Nişantaşlısı, Cihangirlişi neredeyse "pedofil" bir Türkiye resmi çizmek için seferber olmadı mı?

Bazı Fetöcü yargı kurumlarının verdiği saçmasapan kararlar bu seferberliğe katkıda bulunmadı mı?

İşte şimdi o mayadan kendilerine ekmek çıkarmak; kurdukları mekanizmayı çalıştırmak istiyorlar.

Yani bu kez zihinleri ele geçirip oradan yıpratmak istiyorlar.

Belli ki, ikinci dalga sert ve kapsamlı bir kuşatma olacak.

"Küresel merkez" karşısında hala eski Türkiye'nin ezikliğini taşıyan dışişleri bürokrasisi bu baskıyı göğüsleyebilir mi?

Emin değilim.

Keşke, olabilseydim." (Haşmet Babaoğlu, "Yalan Dolan Kuşatmasına Hazır mıyız?", Sabah, 16.08.2016)

Babaoğlu, 23 Ağustos'ta yayımlanan yazısında, daha önceki bir yazısında II. Abdülhamid'in darbeyle düşürülmesini hatırlattığı gibi, bu kez de Sultan Abdülaziz'in 1876'da Jöntürkler tarafından iktidardan düşürülmesi sürecini hatırlatmıştır. Yazıda, II. Abdülhamid'i düşürülenler gibi Abdülaziz'i iktidardan düşürenlerin de Batı etkisi altında oluşuna ve bu iki hükümdarın da Batı ile sorun yaşayan liderler olduğuna özellikle vurgu yapılmıştır.

"Henüz saltanatının başlarıydı..."

Devleti emanet ettiği paşalar (vezirler) kıpırdanmaya başlamışlardı.

Sadrazam Fuad Paşa ile Ali, Kamil ve Rüşdü paşalar birlikte istifa edip Padişah'ın aklını başına getirmeye karar vermişlerdi.

Sebebi sorulduğunda "kendi fikirleri istikametinde hareket edilmemesinin devleti zora soktuğunu" söyleyeceklerdi.

1863 yılının ocak ayından bahsediyorum.

Sadrazam Fuad Paşa istifa etti, diğer paşalar son anda çark ettiler.

Padişah ne yaptı peki?

Çok üzüldü ama yine de devletin tepesinde boşluk olmasını istemedi; hepsinin tek tek gönüllerini aldı.

Sonrası?

İşler hep öyle gitti.

O paşalar gitti, daha hainleri geldi. Bir nevi "cunta" oluşturma hesapları hiç bitmedi.

Affedildiler, sürgüne gönderilip tekrar göreve çağırıldılar, çeşitli nedenlerle görmezden gelindiler.

Ve en sonunda 30 Mayıs 1876 darbesi geldi:

32.Osmanlı Padişahı Abdülaziz tahttan indirildi.

Malum, son yıllarda Abdülhamid Han üzerindeki resmi ideoloji perdesi kalktı da sık sık konuşup tartışmaya başladık.

Ben bugün başka bir talihsiz padişahı; Abdülaziz'i hatırlatmak istedim.

İbret alınacak gerçeklerle dolu bir dönem çünkü.

Şimdilik girişte anlattığım olaya bakmakla yetinelim.

Bir padişahın saltanatının ikinci yılında birtakım devlet erkânını derhal huzursuzluğa iten şey ne olabilir?

Soruya verilecek en hızlı ve doğru cevap şudur: Abdülaziz tahta çıktığı anda kendine hedef olarak askeri bakımdan toparlanmayı seçmişti.

Ne yaptı mesela? Hemen donanma için İngiltere'ye ağır zırhlılar sipariş etti. (Zaman içinde 180 parçalık bir donanmamız oldu) Tabii İngilizler gemileri yaptılar fakat kendilerine bağlı paşaları da tetikte tutmayı ihmal etmediler.

Zaten sefarethanelelerin devletteki etkisi çok yüksekti.

Birkaçı hariç vezirler "Padişah Avrupa'dan korkmazsa, idaresi güçleşir" fikrini açıkça seslendirebiliyorlardı." (Haşmet Babaoğlu, "Biraz Tarih... Tezgâhçı Avrupa, Cuntacı Devlet Büyükleri, vs...", Sabah, 23.08.2016)

Haşmet Babaoğlu, 26 Ağustos tarihli yazısında, 15 Temmuz gecesi darbe girişiminde bulunanların bir terör örgütü olduğunu ve bunun kesinlikle unutulmaması gerektiğini önemle vurgulamıştır.

"Bazen şüpheye kapılıyorum..."

Hani FETÖ deyip duruyoruz da, tam olarak bir terör örgütünden bahsettiğimizi acaba unutuyor muyuz diye?

FETÖCÜ denilince bir teröristten veya bir teröriste yardım ve yataklık edenlerden söz ettiğimizi hâlâ anlayamadık mı diye?

Çünkü kamuoyunu oyalama, uyutma, yönlendirme, yönetme, evirme, çevirme taktikleri öyle gelişti, öyle hinleşti ki...

Sonra durup baktığımızda...

Magazinin orta yerinde debelenip durduğumuzu fark ettiğimizde geç oluyor.

Kimse kusuruma bakmasın...

Hakan Şükür'ün dün sosyal medya yoluyla çark etmiş gibi mesajlar verişini de bir tür "dikkat dağıtma operasyonu" olarak değerlendiriyorum.

Ne yani?

Şimdi oturacak Hakan Şükür "kalbini kırdıklarından özür dilemiş, helallik istemiş" konusunu mu konuşacağız?

Bir kısım medya bunları konuşmamızı istiyor sanki!

Unuttunuz belki...

Hakan Şükür, 16 Aralık 2013'te AK Parti milletvekilliğinden istifa etmiş biri.

Bugün yazarı Nuh Gönültaş'ın bu istifa üzerine "Şükür'ün istifası attığı en güzel goldür" diye tweet attığını hatırlarım.

Ertesi gün 17/25 Aralık darbe girişimleri başlatıldı.

Evet ya o da darbe girişimiydi.

Tıpkı 15 Temmuz gibi.

Aslında daha o zaman Şükür'e hesap sormak gerekirdi, hesabın bugüne kalması problem!

Bir gerçeği kafamıza sokalım artık.

15 Temmuz şehitlerimizin yüzü suyu hürmetine karara bağlayalım ve bilelim ki, karşımızda bir "cemaat" falan yok.

Ahtapot gibi her yere kollarını uzatmış bir terör örgütü var.

Dünyanın eşini benzerini görmediği; istihbaratı, güvenlikçisi, medyası ve tetikçi katilleri olan acımasız bir terör örgütü...

O yüzden meseleyi sulandırmak affedilecek iş değil!

15 Temmuz'dan sonra bile "ama öyle mi, böyle mi" diye tartışıyor olmak da ya maksatlardır ya da aptallıktır.

(NOT: Bu örgütün çok kirli bir geçmişi var. Birçok cinayette parmakları var.)” (Haşmet Babaoğlu, “Sulandırmayın! Bir Terör Örgütünden Söz Ediyoruz”, Sabah, 26.08.2016)

Babaoğlu, 15 Eylül 2016 tarihli yazısında, 15 Temmuz darbe girişiminin Batı ülkelerine gerektiği gibi anlatılamamasından, Türkiye'nin eski diplomasi gereğinden gelen diplomasi kadrolarının bu konuda Batı ülkelerine karşı olan zayıf duruşlarından duyduğu rahatsızlığı ifade etmiştir.

“Hep aynı ve yillanmış hikâye. Aynı yakınma, aynı sızlanma... Batı'ya kendimizi anlatamıyoruz. Kendimizi geçtik, derdimizi anlatamıyoruz.

Daha yeni ve havalı bir deyimle ifade edersek; "dışarıda Türkiye hakkında oluşan algıyı yönetemiyoruz."

Bu konu sürekli tartışılıyor, tv programları yapılıyor, eş dost sohbetlerinde bile konu ediliyor; hepsinden önemlisi de gerçekten acısı çekiliyor.

Hele 15 Temmuz'dan sonra Batı dünyası halkın değil, darbecilerin akıbetini merak ediyorsa dertlenmemek mümkün mü?

Tamam da...

Ne yapmalı?

Zurnanın zırt dediği yer tam burası.

Kimse alışıldık olanın dışında bir şey söylemiyor.

Basit diplomatik tepkiler konusunda dökülüyoruz. Dışışleri bürokrasimiz kökünden problem. İstisnaları bir yana bırakırsak, Batı'ya bizi anlatmak üzere değil, Batı'yı çevrelerine ballandırarak anlatmak üzere yetmişmiş bir yığın görevliden söz ediyoruz.

Bir de aradan sıyrılmaya çalışan "Batı'yı en iyi ben bilirim"ci pazarlamacılar, hafif sosyopat tipler ve fırsatçı kamuoyu şirketleri de devreye girince işler iyice karışıyor.

Şimdi uzun uzun Türkiye'nin dışarıda imajını nasıl yöneteceğini masaya yatıracağımı sanıyorsanız, yanıldınız.

Neden?

Bir kere, dinlemeye niyeti olmayana bir şeyler anlatmak deveye hendek atlatmaktan zordur.

Zorlarsanız da, siz kötü olursunuz.

Sonra, "anlamak" dediğimiz şey saf bir zihin süreci değil, politik/ kültürel bir seçimdir. Yani anlamaya yanaşmayan biri gerçekte yeni bir seçim yapmaktan, bunun sarsıcı etkilerinden kaçmaktadır.

Bir de "Türkiye şöyle kültürlü, böyle sanat dolu, öyle endüstriyel olsun, o zaman herkes ona kulak verir"çiler tayfası var. Tanıtım elçileri olmalıymış, dünya yıldızları Türkiye'den bahsetmeliymiş, vs.

Onlar da ayrı sorun.

Yahu Türkiye daha ne olsun?

Takla mı attıracaksınız ülkeye?

Hele şu dünya yıldızları konusu...

Parayı basana giden dünya yıldızlarıyla şirket reklamı yapabilirsiniz ama ülke imajına dair kampanyaları unutun! Bunu en başta o yıldızların hayranları yemez!

Peki ne yapmalı?

Belki burun kıvıracaksınız ama cevabım şu: Beklenenin tam tersini yapmalı!

Sizinle konuşmayı yoluna gideni tutup yakalar ve "ne oldu anlatsana!" diye zorlarsınız ya, o durumda hiç kuşkunuz olmasın, Batı da böyle yapacaktır. (Rusya ile tekrar anlaşınca Batı'nın dikkati neden üzerimizde toplandı, dili neden değişiverdi sanıyorsunuz?)

Yani onlarınkini değil, bildiğimizi okuyalım. O zaman bizim ne "okuduğumuzu" merak edeceklerdir.

Derdimiz algı kampanyasıysa, bu da öyle." (Haşmet Babaoğlu, "Ne Yapmalı?," Sabah, 15.09.2016)

3.2. Cumhuriyet Gazetesi

3.2.1. Emre Kongar

Cumhuriyet Gazetesi yazarlarından Prof.Dr. Emre Kongar, 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili ilk yazısında olayı "maskaralık" olarak tanımlamış ve diğer tüm terör ve darbe olayları gibi faşizme hizmet ettiğini vurgulamıştır.

"15 Temmuz Cuma akşamı, darbe girişimi maskaralığını duymadan hemen önce, ünlü belgeselci Michael Moore'un 'Şimdi Nereye İşgal Etmeli' (Where To Invade Next) adlı filmini izlemiştim:

Michael Moore, son derece eğlenceli bir belgesel çekmiş...

Bu satırları yazarken şiddetin, terörün ve darbenin ya da darbe girişiminin faşizme hizmet ettiğini, bu toplumun, bu kadar tecrübeden sonra bile, hâlâ anlamamış olmasına şaşırıyorum.

Darbenin sadece askeri değil, sivil biçimlerini de yaşayan ülkemizde, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletini, ancak barışçı ve demokratik direniş yollarıyla

geliştirebileceğimizi düşünüyorum.” (Emre Kongar, “Terör, Darbe ve Norveçli Baba”, Cumhuriyet, 17.07.2016)

Kongar, 19 Temmuz 2016 tarihli yazısında, darbe girişimini gerçekleştiren terör örgütünü tanımlarken “Cemaat” kelimesini kullanmayı tercih etmiş ve bu örgütün “dinî” bir tarafı olduğunu savunarak 15 Temmuz darbe girişimini bir terör örgütünün değil, “orduyu ele geçiren dinî bir yapının” gerçekleştirdiğini iddia etmiştir. Kongar’a göre, darbe girişimi bir “kışla-cami ittifakı” ürünüdür.

“İddialar doğruysa, darbe girişimi maskaralığının arkasında bir kışla-cami İttifakı olduğu veya gerçekleştirilememişse bile en azından arandığı izlenimi doğuyor.

Alican Uludağ'ın dünkü Cumhuriyet'teki haberinden Öğrendiğimize göre, savcılık, Cemaat iddianamesinde, örgütün Türk Silahlı Kuvvetleri'ne 1971 yılında sızmaya başladığını belirtmiş.

1971 yılı önemli:

12 Mart Muhtırasının verildiği yıl.

Evet, iddianamede, Cemaatin TSK'ye sızmaya başladığı yıl olarak belirtilen 1971, işte Sunay Tağmaç ikilisi tarafından damgalanan böyle bir uğursuz yıldır.

Bitti mi?

Hayır!

Geldik 1980 darbesine:

Darbenin lideri Kenan Evren'in imam çocuğu olduğunu vurgulamasından tutun da, bütün siyasal partileri kapatınca toplumda din ekseninde destek aramasından kaynaklanan Cemaat ittifakı, zaten 12 Eylül 1980 darbesini Siyasal İslam'ın sıçrama tahtası yapmıştır.

Alican Uludağ'ın haberine göre, Cemaatin askeri lise ve harp okullarına sızma girişimi 1984 yılında yoğunluk kazanmış.

1984'ün önemi nerede?

Evren'in hazırladığı ortamda Özal'ın iktidara geliş yılı; tarikat ve cemaatlere sınırsız siyasal kredi açılması.

Derken 2000'li yıllarda AKP iktidarı ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Cemaat'e yönelik olarak söylediği "Ne istediler de vermedik" sözü.

Bütün bunların arka planına 1946'dan itibaren Stalin'in isteklerinden korkan Türkiye'nin Batı kampına yamandığı ve dinci/milliyetçi antikomünist politika ile "Yeşil Kuşak" ülkelerinden biri haline geldiği gerçeğini koyalım:

Benim "Türkiye'yi bugünlere askeri darbeler ve sağ iktidarlar getirdi" teşhisimi anımsayalım

İşte o zaman savuşturulan 15 Temmuz 2016 maskaralığının altında yatan korkutucu ittifakı görebiliriz:

Dinci bir cemaat tarafından ele geçirilmiş olan bir ordu!" (Emre Kongar, "Kışla Cami İttifakı", Cumhuriyet, 19.07.2016)

Emre Kongar'ın 21 Temmuz tarihli yazısında, "Cemaat" olarak tanımlamayı tercih ettiği darbe girişimcisi terör örgütünü "desteklediği", onunla "ittifak yaptığı" ve güçlendirdiğini iddia ettiği hükümete yönelik eleştiriler yer almaktadır. Kongar, yazısında darbeyi gerçekleştiren örgütten çok, hükümeti eleştirmeyi tercih etmiştir. Ayrıca yazıda, 15 Temmuz darbe girişiminin, hükümetle terör örgütü arasındaki bir "iktidar mücadelesinin" ürünü olduğu da iddia edilmektedir.

"CEMAATLE İTTİFAKI KİM YAPTI?"

Cemaat ittifakıyla yargıyı kim ele geçirdi?

Cemaat ittifakıyla Türk Silahlı Kuvvetleri'ni kim tarumar etti?

Cemaat ittifakıyla profesörleri, dekanları, rektörleri kim hapse attı?

Cemaat ittifakıyla ilk, orta ve yükseköğretimi kim ele geçirdi, çocuklarımızın eğitimini kırk defa değiştirip onları ziyan etti?

Cemaat ittifakıyla medyayı kim ele geçirdi?

Ve kritik son soru:

Darbeci maskaraları, TSK içinde bu konuma kim getirdi?

Yapmayın, etmeyin" dedik...

"Din, mezhep, ırk, milliyet, kimliktir, mukaddestir, ama mukaddes kavramları istismar eden demokrasi olmaz" dedik.

"Adalet size de gerekir" dedik...

O sırada sadece temel insan hak ve özgürlükleri ihlal edilmiyor, bürokraside ve siyasette rüşvet ve yolsuzluklar da ayyuka çıkıyordu!

11 YIL SONRA BİRBİRLERİNE GİRDİLER!

Kökleri çok daha gerilere giden, siyaset-cemaat ittifakı, 2002 yılında fiilen iktidara geldi!

17-25 Aralık soruşturmaları, rüşvet ve yolsuzluk olayları patlak verene kadar ittifak 11 yıl sorunsuz devam etti. Türkiye'yi buldozer gibi ezdi.

Sonunda iktidar kavgası, kudret ve rant paylaşımı üstün geldi, İttifak bozuldu...

Her iki tarafın da kirli çamaşırları ortaya döküldü.

İş, sonunda bir darbe girişimine bir iç savaş provasına kadar gitti!

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ana gövdesi ve komuta kademesi, bütün siyasal partiler, aydınlar, yazarlar ve halk darbe maskaralığına karşı çıktı; çok daha vahim gelişmeler, büyük siyasal istikrarsızlık ve daha kanlı olaylar önlendi!

ŞİMDİ BEDELİ BÜTÜN ÜLKE ÖDÜYOR!

Artık demokrasinin yeniden kurulmasının...

Hukuk Devleti'nin yeniden ihdasının...

Adaletin yeniden tarafsız ve saygın konumuna kavuşturulmasının...

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yaralarının sarılmasının...

İlk, orta, yükseköğretimin yeniden çağdaş ilkelere göre düzenlenmesinin...

Medyanın yeniden özgürlüğe kavuşturulmasının...

Kürt sorununun iç barış sağlanarak çözümünün...

Zamanı gelmiştir.

DEMOKRASİDEN SAPMA YANLIŞINDA ISRAR EDİLMESİN.” (Emre Kongar, “Yanlış hesabın bedeli?”, Cumhuriyet, 21.07.2016)

Kongar, 12 Ağustos 2016 tarihli yazısında da, 15 Temmuz darbe girişiminin sorumluluğunu hükümete yüklemektedir. Kongar’a göre, ülkeyi 15 Temmuz’a götüren, ABD’nin “İlımlı İslâm” projesidir. Ve bu projenin “din-mezhep” ayağında, Kongar’ın “Gülen Cemaati” diye ifade etmeyi tercih ettiği darbeci terör örgütü, siyasal ayağında ise iktidardaki AKP (AK Parti) vardır.

“15 TEMMUZ'A NASIL GELDİK? EĞRİ OTURALIM, DOĞRU KONUŞALIM: 15 TEMMUZ'A, "İLİMLİ İSLAM", (AMERİKANCI İSLAM) PROJESİ İLE GELDİK!

BU PROJENİN DİN-MEZHEP AYAĞINDA FETHULLAH GÜLEN CEMAATİ, SİYASAL AYAĞINDA ADALET VE KALKINMA PARTİSİ VARDI.

Ortadoğu ve Kuzey Afrika, ABD'nin şimdiye kadar gördüğü en yeteneksiz ve en muhteris Başkanı Bush Jr. Tarafından hallaç pamuğu gibi atılıp, yeniden biçimlendirilirken, ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice bu bölgedeki ülkelerin siyasal sınırlarının değişeceğini açıkça ilan ederken, Türkiye'nin rahat bırakılacağını düşünmek ancak ham bir hayal olurdu.

Önce Amerikan karşıtı, antiemperyalist Erbakan'ın partisinden, "Amerikancı, İlımlı İslamcılar” koparıldı; AKP kurduruldu!

(Niçin hiç kimse AKP kurucularının Refah Partisi'nden nasıl koştuklarını, bu kopuşta Fethullah Gülen Cemaati'nin ve Amerika Birleşik Devletleri'nin rolünü irdelemiyor?)

Sonra zaten ABD'nin kucağında, teröre kaynaklık eden Radikal Siyasal İslam'a karşı pırpışlanan Fethullah Gülen Cemaati ile AKP arasındaki ittifak gerçekleştirildi.

Bu yapıya karşı çıkabilecek olan Üniversiteler, medya, Türk Silahlı Kuvvetleri baskı altına alındı, (Silivri davaları yoluyla) tasfiye edildi ve "İlımlı İslam'a uygun, AKP'li, Cemaatçi veya YAE'ci kadrolarla donatıldı... Böylece Türkiye dönüştürüldü!

AMA "İLİMLİ İSLAM” MODELİ Yanlıştı; ÇÖKTÜ:

Irak'ta işlemedi.

Libya'da bütünüyle kan gölünde boğuldu.

Mısır'da tam bir fiyasko oldu.

Türkiye, "Demokratik-ılımlı İslam" için "model ülke" olamadı, onun yerine "İslam'da demokrasi yürümüyor" yargısını pekiştiren bir otoriter rejime kaydı.

Ve bütün bunların üstüne Suriye Skandalı patlak verdi!

(Bknz: ABD'nin Siyasal İslam'la Dansı.)

Model çökünce, Türkiye'de AKP Cemaat iktidarı tehlikeye girdi..

Üstelik rant bölüşümünde de ortak iktidarın siyaset ayağı fazla ileri gitmişti...

Müttefikler arasında "Paylaşım kavgası" başladı.

Siyasal iktidar (yani AKP) dinci-mezhepçi müttefikini (yani FETÖ'yü) tasfiye etmeye girişince, bizzat kendisi tarafından devletin ve bu arada polisin, yargının ve TSK'nin de içine yerleştirilmiş olan Cemaat bir "HURUÇ" harekâtına, bir "DESPERADO" eylemine girişti...

Ve Türkiye, TSK içindeki demokrasiye inanmış olan güçlerin, siyasal partilerin, medyanın ve halkın (kamuoyunun) sayesinde gerçek bir iç savaşın eşiğinden döndü!

Şimdi Türkiye'yi uçurumun kenarına getiren bu modelin siyasal ayağı AKP, dinci-mezhepçi ayağı FETÖ'den hesap

Soruyor...

Sanki ülkeyi bu noktaya bizzat kendisi taşımamış, ülkenin istikrarsızlaşmasında hiç dahli yokmuş gibi!

Üstelik de modelin mucidi ve uygulayıcısı ABD'yi suçlayarak.

Annem böyle dururlarda "Allahım aklıma mukayyet ol" derdi!" (Emre Kongar, "15 Temmuz'un Sorumluluğu", Cumhuriyet, 12.08.2016)

Kongar, 14 Ağustos tarihli yazısında, darbe girişimcisi terör örgütüyle mücadele amacıyla başlatılıp yürütülen OHAL uygulamalarını ve yargılamaları eleştirerek, iktidarı eskiden beri "Cemaat ile birlikte zulmetmekle" suçlamıştır. Kongar'ın, yazısını, iktidar ve uygulamalarını destekleyenlere yönelik "bir gün mutlaka hesap verirsiniz, üstelik Allah'a sığınarak kurtulamazsınız" gibi sert ifadelerle bitirmeyi tercih etmiş olması dikkat çekicidir.

"Yapmayın. Elinizdeki devlet gücünü kullanarak adaletsizlik, haksızlık, hukuksuzluk yapmayın!

Kitle halinde, çok insanla birlikte, büyük kitleleri mağdur edecek biçimde yapılan haksızlık, hukuksuzluk ve adaletsizliklerin, mutlaka, ama mutlaka kokusu çıkar... Bir gün, birileri, belki erken, belki geç, ama mutlaka itiraf eder!

Bu itiraflar genellikle en alttan değil, en üstten gelir:

Çünkü "lidere en yakınlar arasında" en zalimler en korkak, en korkaklar en zalimdir!

Sakın bu sözleri bugün söylüyorum sanmayın:

Buyurun; daha ittifak bozulmamışken, AKP ve CEMAAT'in "ortaklaşa zulmü" sürerken, yıllarca önce bu sütunda yazdığım bir yazıdan alıntılar!

Diyelim ki çok kötü bir şey yapıyorsunuz

Hem insanlığa aykırı... Hem yasalara aykırı veya en azından uygun değil.

Hem meslek ahlâkına aykırı...

Hem kamuoyu vicdanına aykırı...

Hem de kendi bireysel vicdanınıza aykırı.

Böyle bir şey yapabilmek için, vicdanınız nasıl susturursunuz?

Ya uğruna bu çok kötü şeyleri yaptığınız veya pasif destek verdiğiniz amacın yanlışlığı odaya çıkarsa.. Veya mensup olduğunuz hareketin liderleri, yaptıklarınızın yanlış ve çok kötü şeyler olduğunu söylemeye başlarsa.

Dava arkadaşlarınızdan, yaptıklarım itiraf edenler, sizin yaptıklarımız da dâhil, yapılanları anlatanlar, kitaplar yazanlar olursa.

Yapmayın arkadaşlar, adaletsizlik, haksızlık, hukuksuzluk yapmayın:

Bir gün mutlaka itirafçılar çıkar, bir gün mutlaka hesap verirsiniz. Üstelik Allah'a sığınarak da yakayı kurtaramazsınız!" (Emre Kongar, "İtiraf: Biri, bir gün, mutlaka!", Cumhuriyet, 14.08.2016)

Kongar, 6 Eylül 2016 tarihli yazısında da, darbe girişimi sonrası hükümet tarafından alınan tedbirleri eleştirmeye devam etmiş ve bu tedbir ve uygulamaları "sivil darbe" olarak tanımlamıştır. Kongar'ın, eleştirisinde "post modern darbe" ifadesini kullanarak, 28 Şubat 1997 Askeri Müdahalesine gönderme yapması da dikkat çekici bir ayrıntıdır.

"Temmuz 2016 FETÖ kalkışmasından sonra Türkiye, "Post Mortem" bir sivil darbe yaşıyor!

(Biliyorsunuz "Post Modem", "ölümden sonra" ve mecazi olarak "bittikten sonra" demek.)

Kalkışmadan sonra, Erdoğan-AKP iktidarı, yasama ve yargı erklerini de eline aldı:

Ülke. TBMM'yi dışarıda bırakan ve yargı yetkilerini de kullanan Kanun Hükmünde Kararnamelerle yeniden biçimlendiriliyor...

Aralarında binlerce askerin, yüzlerce akademisyenin de olduğu on binlerce insan işten atılıyor, kamu görevinden yasaklanıyor, pasaportlarına el konuluyor...

Ünlü yazarlar, gazeteciler, işadamları da dâhil olmak üzere, yüzlerce insan gözaltına alınıyor...

Bir bankaya, holdinglere, işadamlarının, zanlıların, mallarına mülklerine el konuyor...

Kimi zaman, suçlananların anaları, babaları, kayınvalideleri, kayınpederleri, eşleri de gözaltına alınıyor, yakınlarının pasaportları da iptal ediliyor...

Ve bütün bunlar, "15 Temmuz 2016 FETÖ kalkışması sonrası", "Post Mortem Sivil Darbe" olarak yaşanıyor.

Böylesine geniş kapsamlı ve derinliğine bir süreç, ne 27 Mayıs 1960'ta, ne 12 Mart 1971 'de, ne 12 Eylül 1980'de, ne de 28 Şubat 1997 'de görülmüştü.

Sürecin derinliğini, genişliğini, siyasal ve hukuksal boyutunu dün Çiğdem Toker çok iyi dile getirmişti:

'Türkiye, 45 gündür Olağanüstü Hal (OHAL) rejimi altında yönetiliyor.

15 Temmuz darbe girişiminin beşinci günü toplanan Milli Güvenlik Kurulu (MGK) OHAL'e geçilmesi yönünde tavsiye karan aldı. Ve Bakanlar Kurulu'nca ertesi günkü Resmi Gazete'de OHAL ilan edildi.

Darbecilerin tasfiyesini önceleyen 667 sayılı ilk KHK, 23 Temmuz'da yayımlandı.

(Toker daha sonra 667-674 sayılı KHK'lerin tarihlerini veriyor.)

Her biri ayrı önemde olan bu KHK'lerden, 50 bin kamu görevlisini İhraç eden 672 No'lu olan ile tam 25 ayrı kanunda değişiklik yapan 674 sayılı KHK (ikisi de Eylül tarihli) özel dikkati hak ediyor.

Başarısız darbe girişiminin ardından başlatılan bu dip bucak 'temizlik' harekâtı, başarılı olmuş 80 darbecilerinin anayasası ile kanunlarına dayandırılıyor.

Yukarıda listelediğim KHK'lerin tamamında, hukuksal dayanak olarak 82 Anayasası'nın OHAL'i düzenleyen maddesi ile OHAL Kanunu gösteriliyor.

Başka bir deyişle, darbeci generallerden oluşan Milli Güvenlik Konseyi'nin kendini TBMM yerine koyarak çıkardığı yasalardan biri olan OHAL Kanunu, 2016 Türkiye'sini yöneten rejimin umududur. '

14 Mayıs 1950, İsmet Paşa'nın kararıyla, demokrasi adına Tek Parti Yönetimi'ne son verdi, Demokrat Parti'yi iktidara getirdi ama DP demokrasiyi geliştireceğine gerilettiler, çoğunluk diktatörlüğüne dönüştürdü.

27 Mayıs 1960 1961 Anayasası ile ülkeye çağ atlattı, ama üç cinayet ile siyaseti kana buladı.

12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980, 1961 Anayasası'na karşı yapıldı, solu ve demokratları ezdi, dilbazların önünü açtı.

28 Şubat 1997, 12 Mart ve 12 Eylül'ün yol açtığı yozlaşmalara karşı yapılmak istendi; Genelkurmay Başkanı Karadayı ile Cumhurbaşkanı Demirel tarafından sistem içinde halledildi. "Post Modern Darbe" adı, bizzat yapanlardan biri tarafından kondu.

15 Temmuz 2016 FETÖ darbe teşebbüsü, ordunun komuta kademesiyle ana gövdesinin ve halkın, aydınların çoğunluğunun karşı çıkmasıyla bastırıldı ve...

21 Temmuz 2016'da İlan edilen Olağanüstü Hal (OHAL) ile AKP-Erdoğan iktidarı tarafından, 12 Eylül darbecilerinin 1982 Anayasası kullanılarak, "Post Mortem Sivil Darbeye dönüştürüldü.

Her ne koşul altında olursa olsun, bedeli ne olursa olsun...

Adaleti, insan haklarını, demokrasiyi, laikliği, sosyal devleti ve hukuk devletini savunmak gerek!" (Emre Kongar, "Post Modern Darbeden Post Mortem Darbeye", Cumhuriyet, 06.09.2016)

Kongar, 13 Eylül 2016 tarihli yazısında, bu kez 36.yıldönümüne girilen 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi ile hükümetin 15 Temmuz darbe girişimi sonrası başlattığı OHAL vb uygulamalar arasında bağlantı kurmuş ve FETÖ ile mücadele için 20 Temmuz 2016 tarihinde ilân edilen OHAL kararını "12 Eylül'e benzer bir darbe" olarak tanımlamıştır.

"Aslında siyasal tarihimizde iki 12 Eylül var:

Biri, 12 Eylül 1980'de askerlerin yaptığı darbe...

Öteki, 12 Eylül 2010'da AKP-Cemaat ittifakının yaptığı sivil yargı darbesi.

Şimdi de 15 Temmuz kalkışmasından sonra AKP'nin 20 Temmuz 2016 tarihli "Post Mortem" darbesini yaşıyoruz!

Kim demiş "Tarih tekerrürden ibarettir" diye:

AKP-Erdoğan iktidarı, tarihten ders almış...

20 Temmuz 2016 Post Mortem Darbesi, kendinden önceki bütün darbelerden yararlanmış; o darbelerde eksik kalan bütün unsurları içeriyor:

Klasik darbe uygulamaları olan, gözaltıları, tutuklamalara, işten çıkarmalara, pasaport iptallerine ek olarak.

Suçlanan insanların, örgütlerin, işletmelerin mal varlıklarına da el konuyor...

Seçilmiş belediye başkanlarının yerine, kayyımlar atanıyor.

"Post Mortem Darbe" gerekçesi 15 Temmuz'daki FETÖ kalkışması olarak ilan edildi.

Ama ek hedefi, aynı zamanda PKK ile de mücadele olarak görülüyor.

Elbette ülkenin siyasal, örgütsel, bürokratik, eğitimsel, askeri, adli ve mülki yapısına, yaklaşık yarım yüzyıldır sızan FETÖ ile mücadele kolay değil.

Hele bu örgüt:

İnsanların mukaddes değerlerini, yani inançlarını...

Eğitim sürecini, yani yeniden üretimlerini...

Kontrol ederek, kendine bir "müritler" kitlesi yaratmış...

Ve de bu "müritler" ile yıllar içinde siyasete ve devlete sızarak iktidara ortak olmuşa...

Bu mücadelenin olağan koşullarda ve olağan yöntemlerle yapılması pek kolay değildir.

Elbette bir etnik grup adına terör yapan...

Yurtiçinden ve yurtdışından destek gören...

AKP-FETÖ iktidarı zamanında güçlenen...

PKK ile mücadele de hiç kolay bir iş değil...

Bu mücadelenin de olağan koşullarda ve olağan yöntemlerle yapılması da pek kolay görünmüyor.

Peki, ama biz bu mücadeleleri niye yapıyoruz?

İnsanlar özgür, rahat ve müreffeh bir biçimde, mutlu olarak yaşasınlar diye değil mi?

Bu amaç için de laik, demokratik ve sosyal bir hukuk devleti gerekli değil mi?

Hem FETÖ'nün hem de PeKaKa'nın güçlenmesinde büyük sorumluluklar taşıyan AKP-Erdoğan iktidarı:

"Bu örgütlerle mücadele ediyorum" diye, hukuku, adaleti, insan haklarını ve özgürlüklerini, kısacası demokratik, laik ve sosyal hukuk devletini tahrip eden uygulamalar yapıyorsa...

Bu mücadelenin, demokrasi, refah ve mutluluk adına başarıya ulaşması olanaklı mıdır?

Önümüzde 12 Eylül 1980 örneği ve onun olumsuz sonuçları varken, bu Örneği daha sert ve yaygın bir biçimde tekrarlamak...

Ülkenin çıkarları ve insanların mutluluğu açısından olumlu bir sonuç verebilir mi?" (Emre Kongar, "36 Yıl Sonra 12 Eylül 1980", Cumhuriyet, 13.09.2016)

Kongar, 20 Eylül tarihli yazısında da, hükümetin OHAL uygulamalarını eleştirmiştir. Kongar, bu yazısında, eleştirilerine bu dönemde PKK terör örgütüyle devam eden mücadeleyi de eklemiş ve hükümetin PKK ile mücadele uygulamalarını "PKK savaşını yoğunlaştırmak" olarak tanımlamıştır.

"Erdoğan/AKP iktidarı ile Gülen Cemaati arasındaki ittifak bozulunca, Türkiye'de siyaset çok hızlı değişmeye başladı:

15 Temmuz Kalkışması sonrası, 20 Temmuz Post Mortem Darbe Dönemi başladı.

Erdoğan/AKP iktidarı bu yeni dönemde, eskiden başlattığı iki savaşı tırmandırdı:

Birinci olarak "Seni Başkan yaptırmayacağız" çıkışından sonra devrilen "Barış Süreci" masasının arkasından yeniden başlatılan PKK savaşını yoğunlaştırdı.

İkinci olarak 17-25 Aralık 2013 soruşturmalarından sonra bozulan ittifak çerçevesinde sürdürülen FETÖ savaşını, yüz bin dolayında kişiyi etkileyecek biçimde derinleştirdi.

Bir yandan PKK, öte yandan FETÖ, temizlik için kullanılan iki eksen...

Ama bu arada, her İki terör örgütüyle de ilişkisi olmayan pek çok insan da ya işten atılarak veya hapsedilerek mağdur ediliyor.

Bunların arasında, benim özellikle üzerlerinde durduğum, çok sayıda, yazı yazmaktan, fikir söylemekten, bildiri imzalamaktan başka eylemi olmayan, ünlü, ünsüz, akademisyen ve gazeteci-yazar da var.

Şaka gibi ama önce temizlik için komisyonlar kuruldu, sonra bunların hatalarını düzeltmek için başka komisyonlar oluşturuldu; şimdi ikisi de birlikte çalışıyor olmalı.

Bugün özellikle üzerinde durmak istediğim konu, bu Post Mortem Darbe döneminde yapılan uygulamalardaki haksızlıklar, tutarsızlıkları, adalet ve demokrasi adına eleştirenlere yöneltilen saldırılar ve bunların kaynağı:

Bir süredir, Perinçek Vatan Partisi/Aydınlık grubunun, Erdoğan/AKP iktidarına, PKK ve FETÖ İle savaşıyor diye destek verdiği, hatta aralarında bir ittifak oluşturulduğu söyleniyordu.

Geçen gün İsmail Saymaz'ın attığı bir tvit bu durumun dışavurumuydu:

Bilindiği gibi FETÖ soruşturmasında kullanılan birkaç ölçütten biri Bank Asya'daki hesaplar.

Saymaz, bu bankada 100 lira tasarruf hesabı olanların bile açığa alındığı ama milyonlarca dolar kredi çekenlere dokunulmadığı hakkında bir eleştiride bulunmuştu.

Bu eleştiri sonrasında @ismailsaymaz kimlikli hesabından 14.09.2016 tarihinde saat 14.08'de attığı, 3 bin 167 kez beğenilen ve 1468 kez tekrar tvitlenen mesaj şu:

"Bank Asya'dan yalı kredisi çeken eleştiriyoruz, aydınlık muhabirinden ses geliyor; nasıl bir düzenek bu."

Aslında tarih içinde çizdiği sert ve garip zikzaklardan sonra kendini bugün "Atatürkçü" diye tanımladığı için, Aydınlık grubunun siyasal iktidarla ittifak oluşturması, İkinci Cumhuriyetçilerin ve Cemaatçilerin Erdoğan/AKP iktidarına yönelttikleri eleştirilerde hiç de haklı olmayan bir ölçütü kullanmalarına da yol açıyor:

AKP'nin otoriter uygulamalarını eleştirirken "Kemalist" oldu diyerek hem Cumhuriyetin kuruluş dönemini hem de siyasal iktidarı hedef alıp, kendilerince, bir taşla iki kuş vuruyorlar!

Oysa AKP'nin Kemalist filan olduğu yok... 15 Temmuz kalkışmasını bahane edip, tüm karşıtlarını susturmakla meşgul.

AKP'yi bugünkü gücüne taşıyan Cemaatçilerle İkinci Cumhuriyetçiler, İktidar, Atatürk (Kemalizm) ve ordu üzerinden eleştirerek kendilerini akladıklarını sanıyorlar...

Bugün onları doğru dürüst yargılamadan apar topar hapse atan siyasal iktidarı kendilerinin ürettiğini, geçmişte yaptıkları bütün haksızlık ve hukuksuzlukları da onların siyasal gücünü kullanarak uygulayabildiklerini unutuyorlar.

Hem Erdoğan/AKP iktidarı hem de ikinci Cumhuriyetçiler ve Cemaatçiler, kamuoyunu da belleksiz sanıyorlar galiba!" (Emre Kongar, "Garip İlişkiler", Cumhuriyet, 20.09.2016)

Kongar, 29 Eylül 2016 tarihli yazısında da OHAL ve FETÖ ile mücadele uygulamalarını eleştirmeye devam etmiş ve uygulamaları “tek adam devleti” olarak tanımlamıştır.

“Bir Demokratik rejimin yakalanabileceği en ciddi hastalıkların başında "Parti Devleti" hastalığı gelir.

Bu hastalık tedavi edilmezse, zamana "Tek Adam Devleti" hastalığına dönüşür ve rejimi Öldürür.

"Parti Devleti" hastalığında, sadece yasama organı Meclis değil, devlet dediğimiz varlığı oluşturan bütün organlar, yürütme ve yargı mekanizmaları ile birlikte özerk kuruluşlar da "Parti'nin veya doğrudan "Parti'yi de yöneten liderin emrine girerek yozlaşır.

"Parti Devleti" hastalığının öldürücü darbesi:

Adalet mekanizmasının da "efekte" olması, yani halk deyişiyle "iltihaplanması" ve bu hastalığın pençesine düşmesidir!

Böylece zaten "Parti'nin emrinde olan yürütmenin hiçbir eylemi, evrensel hukuk anlamında bir "yargı denetimine" tabi olmaz...

Elbette "Parti Devleti" bütünlüğü içinde, bilim, haberleşme, ekonomi yönetimi gibi günlük siyasetin çalkantılarından daha az etkilenmesi gereken alanları düzenleyen TÜBİTAK, YÖK, TRT, Bilgi Teknolojileri Kurumu BTK, Merkez Bankası gibi özerk kurumlar da yozlaştırılır.

"Parti Devleti" kendi sermayesini ve kendi dalkavuklarını da üretir:

Devletin bütün olanakları, "Parti Devleti" çerçevesinde partiye (lidere) hizmet eden işadamlarına, müteahhitlere tahsis edilir...

Gerekirse, sıfırdan milyonerler bile yaratılır ve toplumun belli kesimleri parayla ya denetlenir ya da doğrudan satın alınır.

Dalkavuklar her alanda öne çıkarılır:

Dalkavuk profesörler, yazarlar, sanatçılar, özellikle yeteneksizler ve başarısızlar arasından seçilir ki, bağımlılıkları her türlü mantık, ahlak ve en önemlisi utanma sınırlarını aşsın, gerektiğinde de tetikçi olarak kullanılabilirler.

"Parti Devleti" hastalığının ilacı sandıktadır!

15 Ekim 2015 Perşembe günü, 1 Kasım seçimlerinden önce Cumhuriyet'te bunları yazmıştım!

Aradan 9 ay geçti ve 15 Temmuz kalkışması sonrası, 20 Temmuz OHAL Post Mortem Darbesi ile, KHK'ler yoluyla Meclis de resmen devre dışı bırakıldı...

"Parti Devleti", zamanında tedavi edilemediği için, 15 Temmuz Kalkışması ile bir kez daha mikrop kaptı ve "Tek Adam Devleti"ne dönüştü!" (Emre Kongar, "OHAL ve KHK Düzeni: Parti Devleti'nden Tek Adam Devleti'ne", Cumhuriyet, 29.09.2016)

Kongar, 15 Temmuz sonrası dönem ve uygulamalar ile Osmanlı Dönemi monarşi yönetimi arasında bağlantı kurarak, 30 Eylül 2016 tarihli yazısında da eleştirilerine devam etmiştir.

“Tarih okurken, padişahların taht için kardeşlerini, evlatlarını boğdurmalar beni çok etkilemişti.

Çocuktum daha o zamanlar:

Mutlu bir aile yaşamı içinde, devlet nedir, iktidar nedir, iktidar hırsı nedir, devleti ele geçirmek ne demek, bilmiyordum...

Koskoca bir imparatorluğun bir ailenin "mülkü" olması ne demek, tam anlayamıyordum!

Ailemin sorunsuz dünyasında, sokakta oynayarak, denizde yüzerek, bahçede ağaçlara tırmanarak, arkadaşlarla erik ve atkestanesi savaşları yaparak, cam bilyelerle kafa-karış oynayarak, arta kalan zamanlarda da kitaplara gömülerek, keyif içinde, dünyayı, insanları tanımaya, geçmişi öğrenmeye çalışıyordum.

Annem, babam ve ağabeyim sayesinde elimin altında bulduğum Tarih Mecmuası ve Abdullah Ziya Kozanoğlu ile Feridun Fazıl Tülbentçi'nin kahramanlık romanları, tarih merakımı gıcıklamış, ciddi kitaplar da okumaya başlamıştım.

Kellesi vurdurulan sadrazamların öyküleri de beni çok etkiliyordu...

Bir yandan padişahlar tarafından kellesi alınan sadrazamlara acıyor, öte yandan saray entrikalarına, özellikle de kadınların iktidar hırslarına kurban giden evlatlara, kardeşlere, padişahların zulmüne akıl erdiremiyordum.

Ama "İyi ki böyle dönemlerde yaşamıyoruz" diye düşündüğümü ve "Cumhuriyet döneminde doğduğuma şükrettiğimi" çok iyi anımsıyorum.

Saray'a ve Tek Adam Yönetimi'ne karşıydım:

29 Nisan 1960'ta Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde üzerimize doğrultulan polis tabancaları ve asker tüfekleri, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 darbeleri ve bunları İzleyen askeri yönetim dönemleri, benim zihnimde hep "geçici" kesintilerdi.

"Çoğulcu demokrasiyi", "çoğunlukçu baskı rejimi" olarak yorumlayan sağ iktidarlar döneminde de demokrasi umudunu, demokrasi için mücadele gücümü hep korudum.

Çünkü Saray'a ve Tek Adam Yönetimi'ne karşıydım!

Aslında ben, "Saray'a ve Tek Adam Yönetimi'ne karşıyım" derken, kendimi anlatmıyorum.

İnsan doğasının özgürlükçü yapısını ve tarih içinde, devlet yönetiminin evrimini vurguluyorum...

Osmanlı-Türk siyasal tarihini özetliyorum!

Devletin bir şahsın, ailenin mülkü olmasına hayır!

Saray yönetimine hayır!

Aile yönetimine hayır!

Kadın efendi, şehzade, sultan, gelin, damat entrikalarına hayır!

Tek adama hayır!

Askeri darbelere de sivil darbelere de hayır!

Yaşasın Cumhuriyet!

Yaşasın Demokrasi!

Yaşasın Hukuk Devleti!” (Emre Kongar, “Saraya da Karşıyım Tek Adama da!”, Cumhuriyet, 30.09.2016)

3.2.2. Nuray Mert

Cumhuriyet Gazetesi yazarlarından Nuray Mert, 15 Temmuz 2016 darbe girişimini 3 gün sonraki yazısında net bir şekilde kınamıştır. Mert, olayı açıkça bir “darbe girişimi” olarak tanımlamış ve milletin bu darbe girişimine karşı iyi bir sınav verdiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, halkı direnişe çağırarak amacıyla camilerden selâ okunmasına da tepki göstermiş, bunu, darbeye karşı bir direniş çağrısı olarak değil, “darbe girişimini dine karşı yapılmış gibi gösteren bir cihat çağrısı” olarak tanımlamayı tercih etmiştir.

“Geçmiş kâbusların geri gelmesi gibi, korkunç bir geceydi. Akli hâlâ bu yollara yatanlara lanet olsun! Ama Türkiye genel olarak iyi bir sınav verdi, her kesimden insan bu rezalete karşı durmakta tereddüt etmedi. Neydi, kim planladı, nasıl bu noktaya geldi bilemem ama, ama umarım böylece askeri darbeler devri bu sefer gerçekten tarihin çöplüğüne atılmış olsun.

Tam da bu nedenle, bundan sonrası çok önemli. Bu lanetli tecrübeden alınması gereken ders; sahiden demokrasinin değerini kavramak, ne kadar farklı anlayışlara, fikirlere sahip olursak olalım, böylesi lanetli işlere karşı ortak karşı durma azmi olmalı. Doğrusu, ilk tepki, iktidarı destekleyenlerin, kendilerini temsil edenlere, seçilmişlerine sahip çıkmaları şeklinde tezahür etti, bundan sonra en doğrusu, hep birlikte ülkemize, demokrasiye, hakka, hukuka sahip çıkmak olacak. Ne yazık ki, iktidarı destekleyenlerden bazıları, bu lanetli olayı da insanları birbirine düşmanlaştırma zeminine oturtmaya çalışıyor, bu çok tehlikeli bir iştir, iktidar partisinin bu akılda olanlara karşı kararlı olması lazım. Yoksa, tarihte benzer durumlarda olduğu gibi, bu olayı bir intikam rejimine vesile yapmaya çalışanlar öne çıkar, işler daha da sarpa sarar, toplumsal barış daha fazla zarar alır. Bu acı tecrübeyi, ortak tavır alış üzerinden toplumsal barışa vesile yapmak da, tersi yola gitmek de mümkün, aman sakın kimse ikincisine tevessül etmesin, bu musibet hepimize en iyi nasihat olsun. Umalım, linççi kafa değil, salim kafa öne çıksın.

Son olarak, Diyanet İşleri'nin bu olaya karşı çıkmak için de olsa, camileri siyasetin merkezine yerleştirme tavrı, cihat çağruları çok yadırganması gereken işlerdir. Darbe teşebbüsü, dindar bir iktidara, ama dine karşı değil, demokrasiye karşı bir girişimdi, işi din eksenine kaydırmak başımızı çok ağrıtır, en çok da bu işleri başlatanların başını ağrıtır, bu ülke bu yolla daha da yönetilemez hale gelir. Tarih, din üzerinde siyaset yapanların yine din üzerinden örgütlenen başkaları tarafından yönetemez hale gelecek şekilde sıkıştırılmasının örnekleri ile dolu. Aynı şekilde, halkı meydanlara dökmek itidali elden bırakmayacak bir üslup ve tavrın ötesine taşarsa, bugün halkı sokağa dökenler, karşı tepkilere zemin hazırlar, ortalık savaş yerine döner. Böylesi belalı dönemeçlerde, herkese en çok lazım olan, sağduyu ve sorumluluk duygusudur. Bu korkunç olaydan sonra, kafayı toplayıp yazabileceğim şeyler ancak bu kadar, beni mazur görün, derin analizler yapamayacağım.

Taziye: O korkunç gecede, eski bir ahabım, Erol Olçok ve gencecik oğlu yaşamını yitirdi. Ne kadar farklı düşünürsek düşünelim, siyasi duruşumuz ne denli farklı olursa olsun, Erol'u hep mizah duygusu ve insancıl kişiliği ile hatırlayacağım. En son bir yıl önce karşılaşmıştık, bu karşılaşmaya siyasetin gölgesi düşmedi, eski günlerde olduğu gibi şakalaştık, ölüm haberi benim için şok oldu. Ona ve oğluna Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Aynı şekilde hayatını kaybeden gazeteci arkadaşımız Mustafa Canbaz'a ve hayatını kaybeden herkese Allah'tan rahmet diliyorum.” (Nuray Mert, “Lanetli Gece'nin Ardından”, Cumhuriyet, 18.07.2016)

Nuray Mert, 22 Temmuz'daki yazısında, 15 Temmuz darbe girişimiyle 12 Eylül 1980 Darbesi arasında bağlantı kurarak olayın tarihsel gelişim sürecine dikkat çekmiştir. Mert'in, yazısında darbe girişimini gerçekleştiren terör örgütü hakkında “cemaat” ifadesini kullanmayı tercih etmiş olmasıysa dikkat çekicidir.

“12 Eylül'e kadar geri gitmeli

Hâlihazırda kim azmettirmiş, kim nasıl alet olmuş, nasıl kurgulanmış bilmiyoruz, ama hâlâ darbe ile siyasete müdahale etmeye akıl yatıranlar olduğunu anladık. Aslını faslını tam bilmiyoruz ama belli ki darbe yoluna akıl erdirenlere Gülen Cemaati mensupları. Gülen Cemaati'nin, başından beri devlet denilen mekanizmayı içerden kuşatmak ideolojisine sahip olduklarını biliyoruz. “Devlet” denilen yapı ile sıkı fıkıllılıklarının AK Parti'yle tarihi ittifakları ile doruk noktasına çıktığı doğru ama bu işin başlangıç noktası değil, sadece önemli bir safhasıdır. Başlangıç tarihi 12 Eylül rejimi ile ilişkilerine kadar geri götürülmeden, gelinen noktayı kavramak eksik olur.

Böylesi karmaşık durumlar karşısında kolay cevap arayanların iktidar karşısında olan bir kısmı, olayı "Erdoğan'ın gücünü artırmak için kendi kendine darbe tezgâhladığı” fikrine sarıldı, Batılı basında çıkan pek çok analiz bu iddiayı pekiştirme işlevi gördü. Diğer taraftan, iktidar yanlısı kolay cevap arayanlar da kendi ezberleri doğrultusunda, "Amerika'nın Erdoğan'a darbe tezgâhladığı ama başarılı olamadığı” iddiasına sarıldı, Her iki iddia da fazlasıyla sığ ve olayları açıklamaktan aciz görünüyor, bu yıkımdan

selamete çıkmanın birinci şartı, öncelikle karmaşık olaylar karşısında kolay çıkarımlardan uzak durmak.

Otoriter bir iktidara muhalefet yapmanın yolu, tüm belaları iktidara fatura edip yola devam etmek değil, olmamalı. Diğer taraftan, iktidarın da aynı şekilde olan biteni her türden muhalefete fatura edip, daha fazla sindirme yoluna sarılmaktan uzak durması gerekiyor, yoksa felaketin boyutlan daha da büyür. İktidarı, yani Erdoğan'ı böylesi bir felaketi, ezmek biçmek için "fırsat" a çevirmek yönünde teşvik edenler, hırs ve dar görüşlülükleri doğrultusunda bu ülkeyi yıkıma götürmek vebali altında olacak." (Nuray Mert, "Aklımızı Başımıza Alalım", Cumhuriyet, 22.07.2016)

29 Temmuz tarihli yazısında Mert, darbe girişimini gerçekleştiren örgüte karşı hükümetin almaya başladığı tedbirleri "otoriterleşme ve cadı avı" olarak tanımlamış ve darbe girişiminin ülkenin mevcut iktidarı ve Cumhurbaşkanı'na karşı gerçekleştirilmiş olduğu tezini de "saplantı" olarak nitelendirmiştir. Mert, darbe girişimini gerçekleştirenleri tanımlarken ise "Gülenciler" ya da "Cemaat" kelimelerini tercih etmeyi sürdürmüştür.

"Darbe girişimini kim/kimler planladı, azmettirdi, yaptı', yapamadı' meselesi halen büyük ölçüde gizemini koruyor, izleyip göreceğiz. Tüm olanların aydınlatılması kuşkusuz çok önemli, ama çok kısa vadede imkânsız gibi görünüyor. Şu anda, yapabileceğimiz en faydalı iş, iktidar ve muhalefet çevresinden akli başında herkesin ifade ettiği gibi, bu felaketin demokratikleşme yönünde bir imkâna dönüştürülmesi. Böylesi bir ortama katkı sunan her çaba değerli, ters yönde her çaba ise ülkemiz ve toplumsal barış umudu açısından son derece tehlikeli.

Bu koşullar altında, hâlâ gerilimleri körüklemek, otoriter siyasetin pekişmesi yönünde tutum takınmak, bu ülkenin sonunu getirir, bu açıdan herkesin aklını başına almasında fayda var. Bu arada, Türkiye'nin Batılı müttefiklerinin takındığı ve takınacağı tutum da çok önemli. Hâlihazırda, Batı basını bu açıdan son derece kötü bir sınav veriyor, Türkiye' de demokratikleşme imkânını desteklemek yerine, ateşe körükle gitmeye devam ediyor.

Son gelişmeler üzerine yazılanlar arasında, Türkiye'de darbe girişimine topyekûn karşı çıkıldığı, muhalefetin bu noktada sivil iktidarın yanında yer almak gibi çok önemli bir tutum takındığına dair tek cümle ile bahseden yok. Bu olayın Türkiye'nin daha da otoriter bir noktaya savrulmasından kaygı duymak için çok neden var. Bu kaygıyı bu ülkede yaşayan pek çok İnsan paylaşıyor, ancak mevcut durumda gidişatın bu istikamette olmadığı teslim etmek lazım.

Bu noktada bir kez daha, "cadı avı" meselesine dönmekte fayda var; başımıza gelen bu felaketi cadı avına çevirecek işlerden uzak durmak, kişisel intikam hırslarının öne almasından sakınmak lazım. Gülen grubunun iktidar partisi ile kurduğu geçmiş ittifak bir yana, bari kişisel planda yakın geçmişte Gülen grubunun düzenlediği turlar ile dünyayı gezenler, eşi dostu bu turlara yazdıranlar, Gülen ile görüşmeye davet edilmedi

diye karalar bağlayanlar, Gülen destekli burslar ile ABD'ye akademik ziyaret yapan iktidar destekçileri biraz kenarda durup ateşe körükle girmeseler diyorum.

Son olarak, Gülen grubuna yakın gazetecilerin gözaltına alınması, kabul edilebilir bir iş değil. Bunların arasında eski hocam Hilmi Yavuz, tüm fikri ayrılıklarımıza rağmen dostluğumu sürdürdüğüm, 28 Şubat darbesine karşı mücadelesine çok değer verdiğim Nazlı Ilıcak da var. Kim gönül rahatlığı ile bu ve diğer pek çok ismin darbeci olduğuna inanabilir'? İfade vermeye çağrılmak, hukuk önünde sorgulanmak başka şey, neden gözaltı işkencesi?" (Nuray Mert, "İki Tehlike: Erdoğan'sız Türkiye Saplantısı ve Cadı Avı", Cumhuriyet, 29.07.2016)

Nuray Mert, 12 Ağustos tarihli yazısında, bu kez hükümetin 15 Temmuz sonrası başlattığı diplomatik girişimleri eleştirmiştir. Mert'e göre, Türkiye'nin darbe girişiminden sonra Rusya ile yakınlaşmaya başlaması "Batılı müttefikleri" ile gerilimli bir noktaya gelmesine ve "Batı'dan uzaklaşıp Avrasyacılığa ve Şangay Beşlisi'ne savrulan bir Türkiye" kuşkusuna neden olmuştur. Bununla birlikte Mert, Batılı ülkelerin 15 Temmuz darbecilerini aklamaya çalışan tavırlarını da eleştirmiş ve Türkiye'nin Rusya ile ilişkilerini geliştirmesinin, Batılı devletlerin bu tavrını gözden geçirmelerine sebep olmasını umduğunu ifade etmiştir.

"15 Temmuz sonrası Türkiye, haziran ayı itibarıyla başlattığı dış politikada ılımlılaştırma/uzlaşma hattında Rusya ile barışma yolunu açarken, Batılı müttefikleri ile ise daha gerilimli bir noktaya geldi. Bu durum ister istemez, "Batı'dan uzaklaşan ve Avrasyacılığa; Şangay Beşlisi'ne savrulan bir Türkiye" kuşkusunu yarattı. Oysa dünya Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ilk Şangay Beşlisi şakasını yaptığı dünya bile değil. Eski, aslında pek eski de değil, Rusya'nın yeniden güçlenmesi sonrası çatışan Batı-Doğu hatları dünyası hiç değil. Rusya, ABD-NATO liderliğindeki çevreleme politikası Ukrayna ve Gürcistan'a ve bu arada Kosova'nın bağımsızlığına vardığında artık isyan" etmiş, karşı hamleye girişmişti. Ukrayna'da hat o kadar gerildi ki, sonunda Rusya Kırım'ı işgal etti. Ama durun bir dakika, bu noktada artık Batıdan büyük bir itirazla karşılaşmadı, nedeni, nasılı tartışılır, ama tartışılmaz olan asıl önemli gelişme, NATO ve Batı ile Rusya arasında artan gerilimin Rusya'nın Suriye siyasetine de pek gölge düşürmemiş olması. Rusya Suriye'ye müdahale ettiğinde ABD ve genelde Batı'dan büyük bir itiraz gelmedi, dahası Suriye'deki Batı koalisyonu ile Rusya arasında uyumlu çalışma yolu bulundu. En son Halep operasyonu esnasında dahi, Rusya ve ABD, IŞİD ve Nusra'ya karşı birlikte hareket etme konusunda anlaşmalı hareket ediyordu. Kısacası, her ne kadar ABD'nin Suriye politikası Esad konusunda farklı şeyler söylerse söylesin, ABD muhaliflere ne kadar göstermelik yardım yaparsa yapsın, Suriye'de artık hedefler fazlasıyla benzeşiyor. Her ikisi için de asıl tehdit IŞİD, daha doğrusu radikal İslamcı gruplar. Bu ortaklık, Suriye ile sınırlı değil; Batı dünyası da, Rusya da radikal İslamcılarını aynı zamanda iç tehdit olarak görüyor. Dolayısı ile bu noktada ne Rusya ile ne Şangay Beşlisi ile Batı arasında anlaşmazlık var, hangi tarafı seçerseniz seçin, Türkiye'nin başta Suriye olmak üzere dış siyasetini yeniden gözden geçirmek zorunda kalacaksınız.

Zikzak siyaset Son olarak, Rusya'nın Türkiye ile yakınlaşmasının geleceği ticari konuların çok ötesinde, Suriye ve radikal İslamcı gruplar konusunda belli bir uzlaşmaya varılmasına bağlı. "Doğu cephesi"nde İran için de benzer bir durum söz konusu, Suriye ve Sünni radikal gruplar konusunda Batı ve İran arasında eski gerilim yerini çoktan örtüşmeye bırakmış vaziyette. Türkiye, Rusya ve İran'a yaklaştığı oranda Suriye konusunda eski siyasetini terk etmek durumunda. Bu arada tabii Suudi Arabistan, Katar ve İsrail ile İran karşıtı koalisyon tasavvurlarını da gözden geçirmesi gerekiyor. Türkiye veya Yeni Türkiye bu gerçekleri görür ve ona göre politika belirlerse sorun çıkmaz, yoksa eski zikzak siyaseti devam eder, bu işin nereye varacağı da belli olmaz.

Türkiye-Rusya yakınlaşmasının Batılılar tarafından ilgiyle izlendiği bir gerçek ama, hâlihazırda, bazılarının sandığı gibi, kimsenin uykusunun kaçırıldığı yok. Herkes, her şeyin koşul ve maliyetlerinin farkında. Ancak, Türkiye-Rusya yakınlaşması umalım, şu aralar körü körüne Türkiye'ye abanan ve Gülen grubunu "sütten çıkmış ak kaşık" ilan etmeye devam eden Batılıların bu tavrını gözden geçirmelerinde tesirli olur. Bu arada artık Türkiye'nin de, dış politikaya bakışta "ABD olmazsa Rusya olur" sığınağına savrulmaması, bu kez hesabını kitabını iyi yapması gerekiyor. Umalım, IŞİD ve diğer radikal grupların hedefi haline gelmeden, dış politika manevrası kazasız belasız gerçekleşir. Tabii bu arada umalım, dış politikada şuursuzluğu radikallik. İlkellik sayan çevrelerin siyasetin seyrine baskısı mesafe konularak bertaraf olur. Aslında, Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mavi Marmara için "Bana mı sordular da gittiler" diyerek bu konuda bir işaret verdi, umalım, bu seyir devam eder, hezeyanı siyaset sananların daha fazla başımızı belaya sokması önlenir." (Nuray Mert, Rusya ve Dış Politikada Değişim, Cumhuriyet, 12.08.2016)

Nuray Mert, 22 Ağustos tarihli yazısında yine genellikle 15 Temmuz sonrası dış politika tercihlerini eleştirmiştir. Mert, iktidarın, Türkiye'nin, Batılı bazı ülkelerin baskı ve düşmanca tavrıyla karşı karşıya olduğu değerlendirmelerini "düşmanlar dört tarafımızı sardı edebiyatı" olarak tanımlamış ve bu durumun en önemli, belki tek sebebinin "Türkiye'nin kötü yönetilmesi" olduğunu savunmuştur.

"Bir ülkenin başarısı, içerde ve dışarda çok düşman edinmek değil, varsa ve kimse düşmanlarını dosta çevirmek ve o ülkede yaşamayı her kesimden insan için mümkün mertebe mutlu kılmakla ölçülür. Bırakalım artık "düşmanlar dört tarafımızı sardı" edebiyatını, gidiş çok ama çok kötü bir gidiş, geç de olsa, güç de olsa aklımızı başımıza alalım. Böylesi bir gidişten evvel emirde iktidarda olanlar sorumludur, sorumluluğu başkalarına atmak kolay ama faydasız bir iştir. Ama sadece iktidarda olanlar da değil, hatayı, yanlış hep kendi dışındakilere atan bir siyasal çizgiyi sorgulamayanlar da sorulmalı. Kimse, "millet ayaklansın, İktidar devirsin, ortalık yangın yerine dönsün" demiyor, diyen varsa bunlar aklını izanını yitirmiş bir avuç insan olmalı.

Ben size söyleyeyim, "işin içinden sıyrılma" mantığı, "siyasi sorumlulukların su yüzüne çıkması" korkusu. "Başarı, pek çok kişinin babalık iddiasında bulunduğu, başarısızlık

ise öksüz kalmaya mahkûm çocuktur" lafı boşuna değil. Ama artık mesele başarı, başarısızlık değil, Türkiye için bir var olma meselesi, dürüst olalım Türkiye kötü yönetiliyor, hem de neredeyse kurulduğundan beri bu böyle, mevcut iktidarın en büyük sorunu devraldığı mirası daha da kötüye götürmesi ve tek derdinin bu gerçeğin üstünü kapatmaya çalışmak olması.” (Nuray Mert, “Dürüst Olalım; Türkiye Kötü Yönetiliyor”, Cumhuriyet, 22.08.2016)

Mert, 2 Eylül tarihli yazısında, Türkiye’de 2000’li yıllardan beri askerî vesayete karşı devam eden hamleler ve demokratik reformları “muhafazakâr ve otoriter bir siyaset tablosu” olarak tanımlayarak, 15 Temmuz sonrası bu durumun güçlenerek devam ettiğini savunmuştur. Mert, darbeci terör örgütünü ise artık “FETÖ masalı” olarak tanımlamaktadır.

“Şimdiye kadar çok şans kaçırdık, bir türlü çıkış yolu bulamıyor Türkiye! 2000’li yıllarda "askeri vesayet ile mücadele", "demokratik reformları" derken vardığımız yer muhafazakâr otoriter bir siyaset tablosu oldu. 2013’te Kürt barış süreci, müzakere derken eskisinden beter hale geldik. 15 Temmuz darbe teşebbüsü ardından, herkes ağzından "demokrasi" lafını düşürmez hale geldi, gerilim ortamı biraz yumuşadı derken, bu kez de yine bir fırsatı kaçırma istikametinde emin adımlar ile ilerliyoruz.

Zaten 15 Temmuz darbe girişiminden çıka çıka "demokrasi hamaseti"nden başka bir şey çıkmayacak gibi görünüyor. Diğer taraftan, "toplumsal ve siyasal uzlaşma atmosferi" yakalandı derken, "yeni adli yılın açılış töreni" vesilesi ile kastedilenin, tüm gücün Beştepe’de toplanması olduğunu da daha iyi anlamış olduk. Ülkede aranan "huzur" ortamının, kuzuların sessizliği türü bir huzur olduğu anlaşılıyor. Biliyorum, şimdi hemen birileri "başka ne bekliyordunuz" diye çıkış yapacak. Kimse mevcut iktidar çevresinin birdenbire demokrat olmasını bekleyecek kadar saf değil ama artık mesele demokratlık bile değil, bu ülkenin uçurum kenarından dönmesi idi. İktidar çevresinin bunu kavramasını beklemek çok da iyimserlik sayılmaz, ama belli ki, kavrayış o kavrayış değil, olmadığı için de uçurum kenarında oyalanmaya devam edilecek.” (Nuray Mert, “Dikkat, Son Şansı da Kaçırıyoruz”, Cumhuriyet, 02.09.2016)

Mert, 12 Eylül tarihli yazısında ise eleştirilerini bir adım daha ileri taşımış ve hükümetin darbeci terör örgütüyle mücadele için aldığı tedbirleri “FETÖ umacısı üzerinden hukukun çiğnenmesine bahane” olarak tanımlamıştır. Mert’in, darbe girişiminden henüz 2 ay sonra, darbe girişimini gerçekleştiren ve üyelerinin çoğu firarî durumda olan bir örgütü “umacı” yani “çocuk korkutma amaçlı hayalî bir yaratık” olarak tanımlamaya başlamış olması dikkate değerdir.

“Bir büyük felaket atlattık, belki bundan sonra “akıllar başa gelir”, “makulde buluşulur” dedik. Bırakın, makulde buluşmayı işler iyice çığırından çıktı. Makulde buluşmak adına, yeri geldi, iktidara “Bu FETÖ nereden çıktı, kimi kime şikâyet ediyorsunuz?” demekten imtina ettik, sonuç insanın akıyla alay eden bir FETÖ umacısı üzerinden, hak, hukuk diye ne varsa çiğnenmesine bahane yaratmak oldu.

“Olağanüstü hal” ilanı zaten sorunlu, onunla kalmadı “Olağanüstü rejim” inşası başladı. Binlerce insan FETÖ bağlantısı ithamı ile işinden oldu, binlerce insan hapsi boyladı, “belli olmaz, bin iftira atar da ben de gürültüye giderim” korkusu yüreklere salındı, korku düzeni hâkim oldu. Bizim mahallenin cami imamı bile işinden oldu, tevatiüre göre Bank Asya’da hesabı varmış, çocuklarından biri de Gülencilerin yurtdışındaki okullarından birinde okuyormuş. Hak, hukuk bir yana, vicdanlara seza bir durum; pek çok benzer örnek de olduğu gibi, velev ki söylenen doğru olsun, demek ki, bir cami imamı çocuğuna daha iyi bir istikbal hayali ile bu grubun açtığı imkânlardan yararlanmak istemiş, hepsi bu. Yaptığının suç olarak kendine geri döneceğini nereden bilecek, zamanında mevcut iktidar Gülencileri baş üstünde tutuyor, al gülüm ver gülüm bir ortam söz konusu. 17-25 Aralık bir milatmış, o tarihten sonra her tür ilişkiyi kesmeyenler suçlanıyor. Ne yapacak, bizim cami imamı, hemen derin bir durum analizi yapıp, “bunlar yarın darbeye kalkışır, en iyisi ben çocuğu Harvard Üniversitesi’ne parasız yatılı yazdırayım” mı diyecek? Siz insan hayatı bu kadar kolay mı sanıyorsunuz? Nasıl bir akıl, nasıl bir vicdan?

“Subiliminle darbe mesajı’

Diğer taraftan, Gülen grubu gazetelerinde yazmış, televizyonlarında program yapmış insanları olur olmaz hapse tıkmak neyin nesi? Fikirlerini beğenin beğenmeyin, sahiden Nazlı Ilıcak, Ahmet Turan Alkan, Ali Bulaç, Lale Kemal, Nuriye Akman gibi isimlerin darbe ile ilişkisi olabileceğine inanıyor musunuz? En son darbe öncesi bir televizyon programında Ahmet Altan ve Mehmet Altan’ın “subliminal darbe mesajı” verdiği kanaat getirildiği için gözaltına alındılar.

Diğer taraftan, HDP’li bazı belediyelere kayyım atanması tasarrufu başlı başına bir felaket habercisi. Terörle bağlantılı ithamı ile binlerce sendikalı öğretmenin işine son verilmesi de, benzer uygulamalar da, haksızlık bir yana, olsa olsa Kürt sorununun büyümesine neden olacak, hiç kuşkunuz olmasın.”, Cumhuriyet, 12.09.2016)

Nuray Mert, 23 Eylül’deki yazısında, 15 Temmuz’daki darbe girişimi sonrası hükümet tarafından darbecilerin devletten tasfiyesi ve terör örgütleriyle mücadele amacıyla ilan edilmiş olan OHAL’in uzatılması kararını eleştirmiştir. Mert, OHAL’in uzatılması kararının amacını darbeciler ve terörle mücadele olarak değil, “başkanlık sisteminin tesis edilmesi” olarak tanımlamıştır.

“Bizzat Cumhurbaşkanı’nın ağzından duyduk, OHAL uzatılacaktı, tersi olsa çok şaşardım. Zaten OHAL öncesinde de normal bir hal yoktu. Başkanlık sistemi arzusu da aşağı yukarı OHAL rejimi tesis etmek demektir. 15 Temmuz’dan sonra, belki ülkenin içinde bulunduğu halin vahameti anlaşılır dedik, öyle olmadı. Belli ki şimdi başkanlık sistemi tesis edilmeden OHAL bitmeyecek. Neden bitsin? Cumhurbaşkanlığı önderliğinde iktidar partisi ve çevresinin siyasete bakışı pek değişmiş görünmüyor. Geçici uzlaşma siyaseti, “peşimize takılın” siyasetine dönmüş vaziyette, fazladan “FETO temizliği” adı altında hakkın hukukun askıya alınması meşrulaşmış oldu, Kürt

cephesinde daha da kötüleşme dışında değişen bir şey yok. 15 Temmuz “demokrasi direnişi” çoktan OHAL rejiminin resmi ideolojisi haline geldi.

Bu yıl eğitim yılı 15 Temmuz etkinlikleri ile açıldı, ama bu açılışın teması “demokrasiden ziyade “şehitlik” oldu. Hem başka ne olacak, 15 Temmuz'da tam olarak ne oldu, suçlusu kim sorusunun cevabını biz bile bilmiyoruz; okul çocuklarına ne anlatıldı, anlatılabildi merak ediyorum. Mesela, bir darbe girişiminden bile haberdar olmayan, rehin düşen bir Genelkurmay Başkanı, haberi alan ama Cumhurbaşkanı'na bile söylemeyen İstihbaratın başı neden sorumlu ve hatta suçlu değil, hiçbir şey olmamış gibi işine devam ediyor sorusuna verilen cevabın “dere geçilirken at değiştirilmez” olabildiği bir ülkede okul çocuklarına nasıl “zihin açıklığı” temenni edebiliriz?

Sonra, FETO meselesini çoluk çocuğa nasıl izah edeceğiz! Amerika'da yaşayan tuhaf bir vaizin ülkeyi, siyaseti, kurumları teslim aldığı, durumun yeni fark edildiği şimdi ülkeyi bu tehlikeden temizleme mücadelesi verdiğimiz izahını küçük çocuk anlamaz, büyük olan inanmaz, inanırsa memleketine güveni, saygısı azalmaz mı? Öteden beri bu ülkenin tarihinin, talihinin, “ak-kara ve her yer düşman” çerçevesinde anlaşılması, algılanması, algılatılmasından şikâyet etmiyor muyduk? Bu yeni hikâyeye bu sorunumuza tiiy dikmiş olmuyor mu? Eğitim yılını bu çerçevede açan bir ülkede nasıl Nesiller yetişir, onlardan kime ne hayır gelir?

Cumhuriyet kurulalı neredeyse yüz yıl olacak, hâlâ çoluğa çocuğa anlatacağımız doğru dürüst bir hikâyemizin olmaması, olamaması garip değil mi? “Atatürk'ün dayısının çiftliğinde nasıl karga kovaladığı” bahsinin, ders konusu olduğu bir ülkenin az gidip uz gidip varacağı yer bu mudur? Darbeye karşı canından olanlara Allah rahmet eylesin, demokrasi adına hafızamızdan çıkmasın, ama ayakkabıları, güneş gözlükleri gibi eşyalarının sergilendiği bir köşe tesisi nasıl bir iştir? Yeni rejim tesisleri, yeni Tesisler üzerinden olur da, bu kadar mı olur? Hem devrimler/karşıdevrimler kendi çocuklarını yer de, bir öncesi Başbakan'ın ensesinde bile “darbeci” bozası pişirilebilen bir kuşku/itham/güvensizlik ortamının ne kadar marazi olduğunu kavramak çok mu zor?

Tabii ki sadece iktidar çevresinin kendi çocukları değil, kimse olur olmaz zan altında kalmamasın, suç isnat edilmesin ama mevcut iktidar çevresinden pek çoklarının onun paltosu altından çıktığı Ali Bulaç da hapisanelerde süründürülür mü? Hadi liberaller ile gidilecek yol bitti, “at çöpe” dönemi başladı ama Mehmet Altan'ın evinde, kanıt olarak F serisinden 1 dolar bulmak nasıl bir akıl? İlk başörtülü milletvekiline Meclis'e girişinde eşlik eden Nazlı Ilıcak'ı hapse atmak yetmiyormuş gibi, başörtülü bir kadın yazarın “28 Şubat komplosu” isnat etmesi, kolejli kız diye üzerinde tepinmekten hiç rahatsızlık duymaması nasıl bir iş? Sahi burası nasıl bir ülke? Nasıl insanlar bunlar?

Peki, bu FETÖ'cüler de başkalarına haksızlık, hukuksuzluk yaptı, beter olsunlar diyen iktidar karşıtı ama cadı avcısı çevrelere ne demeli? Nasıl bir yer ki burası, "kime yapılırsa yapılsın ben hakkı, hukuku savunurum, işte o kadar" demek kimsenin içine sinmiyor. Sadece iktidardan korkulduğu için değil, kin, nefret, geçmiş hesaplar, hatta

sıradan şu veya bu adamı sevmemek duygusu ağır bastığı için, “Elinizi tutan yok, darbecileri bulun yakalayın, yargılayın, cezalandırın, gerisi haksızlık hukuksuzluk!” demekten imtina ediliyor. Birisi Ahmet Altan'ı sevmiyor, diğeri bir başkası ile zamanında kavgalıymış vs. diye haksızlık, bir tür kan davası hükmü sürüyor.

Tabii en önemlisi, zamanında solcunun, Kürt'ün başına gelenleri, “vardır devletin bir bildiği, anarşist, terörist diyorlarsa, boşuna demiyorlardır, o vatan haini, bu memleket düşmanı” diye diye bugüne gelmiş bir toplumda aynı alışkanlık, duyarsızlık ve otorite bağımlılığının farklı şekillerde devam ediyor olması. O halde, neden kalksın OHAL, OHAL zihniyetinin bu kadar benimsendiği bir ülkede?” (Nuray Mert, “Neden Kalksın OHAL?”, Cumhuriyet, 23.09.2016)

Mert'in 26 Eylül 2016 tarihli yazısının konusuysa, o günlerde basında sık sık yer alan Sultan II. Abdülhamid ve Erdoğan dönemleri arasındaki benzerlik tartışmalarıdır. Mert, II. Abdülhamid ile Erdoğan dönemleri arasında bir benzerlik olduğuna katılmamakta, bu benzerliğin siyasî amaçla kurulmaya çalışıldığını savunmaktadır. Mert'e göre, bunun için yeni bir “tarih sunumu” oluşturma gayreti söz konusudur.

“Geçen hafta II. Abdülhamid'in 174. doğum yıldönümünü idrak ettik, Meclis Başkanı İsmail Kahraman "himayesinde" Dolmabahçe Sarayı'nda bu vesile ile bir sempozyum düzenlenmiş, ardından mevzu güncel siyaset çerçevesinde "Abdülhamid Han" , bildik sağ-İslamcı siyaset değerlendirmeleri ortalığı kapladı. Aslında, bizim geleneğimizde Peygamber dışında doğum yıldönümü kutlaması yoktur. Peygamberimizin doğum yıldönümü de yakın zamana kadar güneş (şemsi) takvimine göre sabitlenmiş olmayıp, geleneksel olarak ay (kameri) takvime göre Mevlit Kandili ile yâd edilirdi. Hadi "Kutlu Doğum Haftası"na "bidadi hasene" diyelim, tarihi şahısların doğumunu kutlamak büsbütün yeni bir icat. Doğrusu, Dolmabahçe Sarayı da iyi bir yer seçimi sayılmaz, zira Abdülhamid bu sarayı güvenlik açısından sakıncalı bulduğundan Yıldız Sarayı'nda ikamet ederdi. Ama zaten belli ki bu kutlamanın da tarihle, gelenekle pek ilgisi yok. Mevzu, Abdülhamid ile Erdoğan, dönemi ile bugün arasında paralellik kuran bir "tarih sunum" oluşturma gayreti.

Necip Fazıl'ın kitabı

II. Abdülhamid merkezli "tarih şuuru" iddiası veya tarih yazımcılığı sağ/muhafazakâr/İslamcı siyaset ve ideolojinin ürünüdür.

Bu ekolün en önde gelen düşünce babası da Necip Fazıl'dır. Nitekim, bu ekol çerçevesinde yazılanların hemen tümü, Necip Fazıl'ın tarihçilik ile alakası olmayan "Ulu Hakan" adlı kitabına yazılmış dipnotlarından ibarettir. Bu ekol zamanında, gerek Cumhuriyetin resmi tarih yazımı, gerek sol tarih yazımı II. Abdülhamid'i yine ideolojik kalplar içinde "gerici" bir müstebid olarak resmetmesine tepki olarak doğdu ama konu tepkiden fazla olarak, Cumhuriyetin seküler modernleşmesine itirazın sembolü olarak pekişti.

Aslında özellikle seksenli yillardan itibaren, II. Abdülhamid ve dönemini "Kızıl Sultan" ve "Ulu Hakan" ikilemi içinde konu eden ideolojik bir mevzu olmaktan Çıkaran, değerli tarih çalışmaları çoğaldı. Bunların başında, önemli tarihçilerimizden Engin Deniz Akarlı'nın öncü çalışması geliyor. Münhasıran Abdülhamid dönemine ait olmayan pek çok ciddi "Osmanlı modernleşmesi" çalışması da bu döneme ait önemli katkılar sundu, bunların başında bir diğer önemli tarihçimiz İlber Ortaylı'nın döneme ilişkin tüm çalışmaları vardır. Diğer önemli tarihçilerimizden, Kemal Karpat'ın "İslamın Siyasallaşması-Osmanlı Devletinin Son Döneminde Kimlik; devlet, İnanç ve Cemaatin Yeniden Yapılanması" , Selim Deringil'in "İktidarın Sembolleri ve İdeoloji" basillikli çalışmaları bu dönemi kavramak açısından vazgeçilmez kaynaklardır. Batılı Osmanlı tarihçilerinden François Georgeon'un Abdülhamid üzerine çalışmasını zikretmeden geçemeyiz. Dahası, son yıllarda bu döneme ilişkin pek çok hatırat yayımlandı; Abdülhamid'in Paris Büyükelçisi Salih Münir Çorlu'nun "Geçmiş Zamanlar" başlıklı hatıra ve yazılalı bunlardan biri.

'Aydınlanmış despot'

Kim ne derse, ne yazarsa yazsın, son olarak AKP ile temsil edilen sağ-muhafazakâr-İslamcı söylem Abdülhamid ve dönemini Necip Fazıl-Kadir Mısıroğlu popüler-ideolojik tarih yazımı çerçevesinde değerlendirmekte ısrarlı. Zira, onlar açısından konu II. Abdülhamid ve dönemi değil, onun üzerinden söylenmek istenenler; yani bu ülkede seküler modernleşme sürecinin "ihanet ve komplo"dan ibaret olduğu iddiası. Abdülhamid'in kendisi dahi "vehimli" fakat siyasetini "komplocu"luk üzerine kurgulamış değildi. Osmanlı modernleşmesini, otoriter bir siyaset çerçevesinde hayata geçirmiş, daha ziyade "Aydınlanmış Despot" tarifine uygun bir son dönem Sultanı idi. Dış politikası maceradan kaçan, temkinli ve oldukça dengeli idi, tüm bunlar Osmanlı Devleti'nin çökmesine çare olamadı veya olamazdı, o ayrı mevzu.

İlla II. Abdülhamid dönemi ve güncel siyaset arasında ilişki kurulacak ve bugüne dair çıkarımlar yapacaksak, dış siyasetinde izlediği temkinlilikle işe başlayabiliriz. İç siyasete gelince, yine benzerlik kuracaksak, II. Abdülhamid'in vesveseden ibaret olmadığını teslim etmek gereken "tehdit"lere karşı seçtiği yolun baskı siyaseti olmasının sonuçlarına bakabiliriz. Bu baskıcı siyaset, İslamcısından, Batıcı'sına neredeyse tüm genç nesil Osmanlı bürokrat/aydınlarını, karşısına almakla neticelenmişti. O kadar ki, muhalefet neredeyse sadece Abdülhamid karşıtlığında birleşmiş, onun ötesinde de fazla bir fikir üretememişti, nitekim, büyük hayal ve iddialarla onun yerini alanlar, memleketi on sene İdare edemediler. Diğer taraftan, Türkiye'nin mevcut iktidarının dış siyaseti, II. Abdülhamid döneminden ziyade İttihat ve Terakki çizgisine benzerlik arz ediyor, o da ayrı mevzu. Dolmabahçe sempozyumunda bunlar konuşuldu mu bilemiyorum, ama yankıları böyle bir izlenim vermiyor doğrusu." (Nuray Mert, "Abdülhamid Han ve Erdoğan", Cumhuriyet, 26.09.2016)

Nuray Mert, 14 Ekim 2016 tarihli yazısında, daha önceki birkaç yazısında olduğu gibi yine "Başkanlık Sistemi" olarak adlandırdığı "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" ile

15 Temmuz darbe girişimi sonrası alınan tedbirler arasında bağlantı kurmuştur. Mert'e göre, darbe girişiminden sonra alınan OHAL vb kararlar ve hükümet tarafından ortaya koyulan düşünceler, "otoriter rejim tahkimatı için meşruiyet kaynağı" olarak kullanılmaktadır.

"MHP genel başkanının açtığı yoldan, yeniden başkanlık, yeni anayasa tartışması başladı diyemeyeceğim, atışma demek daha doğru olur. Her şeyden önce, değil siyasal sistemin ve onun ana sözleşmesinin değişimi gibi çok büyük çapta, çok önemli bir konu, Türkiye'de herhangi bir konuyu özgürce tartışmanın imkânı yok. Hiçbir dönem tam olarak yoktu, ama şimdi düpedüz bir olağanüstü hal rejimi var. Hoş olağanüstü hal öncesinde, özgür tartışma ortamı fiilen ortadan kalkmıştı. 15 Temmuz sonrası, yeniden bir durum değerlendirmesi ortamı doğdu gibiydi; iktidar partisi, uzlaşma ve müzakereci siyasetin önünün açılması ile farklı bir sürecin başlamasının önünü kararlılıkla kapattı. Oysa, bu Türkiye için son fırsattı, o da kaçtı.

Sonuçta, bu şartlar altında "Başkanlık sistemini tartışalım" demek, aklımızla alay etmekten başka bir şey değil. Zaten Cumhurbaşkanı önderliğinde iktidar partisinin, Türkiye ufkunun tek adam liderliğinde otoriter bir rejim inşasından ibaret olduğu iyice netleşti. 15 Temmuz darbe teşebbüsü ise, demokrasinin öneminin anlaşılmasından ziyade, otoriter rejim tahkimatı için meşruiyet kaynağı olarak dolaşıma girdi. Dahası, gücü elinde bulunduran iktidar demokratik meşruiyet ve anayasal çerçeveyi hiçe sayar hale geldi. Zaten kendileri de açıkça, "fiili bir düzenin yaşandığını kabul ediyor, bunu meşru sayıyor, o nedenle fiili olanın hukuki çerçeve kazanması gerektiği için sistem değişikliği önerdiklerini ifade ediyorlar. Daha demokratik bir sistem öngörüsü ile değil, daha güçlü otorite adına başkanlık sistemi öneriliyor. Bunun nesini tartışalım? "Çare daha güçlü otorite değil" dediğimizde, "Vay sen Türkiye'nin bu dar zamanda gücü azalsın mı istiyorsun; FETÖ'cü mü, PKK'lı mı, Bati ajanı mı" diyen bir anlayışla neyi tartışacağız? Baştan anlaşıyoruz. Biz Türkiye'nin derdine derman olacak daha fazla demokrasi diyoruz, onlar otorite diyor, dahası bizi konuşturmuyor, suçlu ilan ediyor. Tartışacaksak önce tartışmanın mümkün olup olmadığını tartışalım da enayi yerine konmaktan kurtulalım.

Diğer taraftan, nedir iktidarın, güçlü Türkiye adına inşa sürecine giriştiği "otoriter rejim" in evsafı? "Zapturapt rejimi", "özgürlüklerin kısıtlanması", "yargının bağımsızlığının söz konusu olamaması" da ne adına, nasıl bir düzen adına? Onu da biliyoruz; Kemalist rejime itiraz temelinde kurgulanan laik değil, "İslam"ı (tabii iktidarın anladığı biçimde İslam) esas alan bir eğitim, "Cumhuriyet'i arıza", "Lozan'ı ihanet" olarak tanımlayan yeni bir tarih yazımı, "özgürlük", "insan hakları" gibi kavramları, Batıların İslam âlemini yozlaştırmak ve bu surette zayıflatmak için kullandıkları bir araç olarak gören bir siyasal sistem. Kemalist rejimin dayattığı ak-kara tarih, toplum, siyaset tasavvuruna karşı olanların dayattığı başka bir ak-kara şematığı. Dahası, Kemalist rejimin önünü açtığı dünya ve siyaset tasavvurunun birkaç gömlek altında bir tasavvur ve gidiş. Mesele referansı İslam olması değil, İslam referanslı diye ortaya çıkanın mevcut seviyesi, dünyayı kavrayış açısı. Bu seviye

fazlasıyla düşmüş, açığı fazlasıyla daralmış vaziyette. Zira, Türkiye aslında Kemalizmin dar penceresini çoktan yırtmış, bir ölçüde eleştirel düşünce ve siyaset alanı açılmış vaziyette idi. Liberallerin, sol demokratların İslamcılara verdiği destek bu zeminde oluştu.

Şimdi açığı bir kez daha, üstelik Kemalizmin inşa zemininden bile daha derme çatma bir dünya-siyaset-tarih anlayış çerçevesinde daralıyor. Dahası, popülist bir dalga boyu üzerinden yürümek adına, zorbalık, düzeysizlik, hoyratlık, hoşgörüsüzlük, hızlı sınıf atlama hevesi, açgözlülük ve "çıkarıcılık temelli itaat" gibi özellikler, "halkçılık", "halkın değerleri", "halktan biri gibi davranmak" gibi kılıflar içinde yüceltiliyor. Böylesi bir dünya ve siyaset anlayışının dış siyaset ufku ise Battal Gazi masalı ile, emperyalizm karşıtlığının en sığ biçimi ile buluşuyor. Hiç olmazsa, Kemalizmin kurucuları, cephe cephe savaşan ve sonuçlarını iyi bilen son Osmanlılardı, onların yerini askerliklerini "bedelli" yapan Musul fatihlerinin tasavvurları alıyor. Bedellilerin ezici çoğunluğu, "vicdani ret" yasal olmadığı için değil, yani ilkesel bir nedenle değil, fukara çocuğunun yaptığı askerliği yapmaya üşendiği için, parasını verenler, bizim zamane cihatçıları, Türk-İslam fatihleri işte bunlar. Kürt savaşını körükleyenler de bunlar, fukara ölsün, onlar kahramanlık türküsü yaksın, umurlarında değil. Kısaca sadece birikimleri yetersiz değil, vicdanları da kör olanların ön aldığı bir düzen. İşte Türkiye'nin yeni düzeni bu temeller üzerine kuruluyor." (Nuray Mert, "Başkanlık Sistemini Tartışmayalım", Cumhuriyet, 14.10.2016)

SONUÇ

Tarihimizde askerî müdahalelerin varlığı, tüm siyasî ve akademik çevreler tarafından kabul edilen bir gerçektir. 1876 yılında Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilmesiyle başlayıp 1909'a Sultan II. Abdülhamid'in açık bir askerî darbeyle iktidardan uzaklaştırılmasıyla devam eden ve ardından Osmanlı Devleti'nin dağılmasıyla sonuçlanan süreç, genel olarak askerî darbeler tarihimizin başlangıcı olarak kabul edilir. Bu süreç, Cumhuriyet'in ilânından sonra da devam etmiş ve Cumhuriyet tarihimiz de bir dizi askerî müdahaleye tanıklık etmiştir.

Seçilmiş Başbakan Adnan Menderes'in 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleşen darbeyle iktidardan uzaklaştırılarak cunta yönetimi tarafından ertesi yıl Dışişleri Bakanı Fatih Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan'la birlikte asılması, Cumhuriyet tarihimizdeki darbeler dizisinin acı ve utanç verici bir başlangıcı olmuştur. Ardından 12 Mart 1971 tarihindeki bir askerî muhtıra ile bu kez seçilmiş Başbakan Süleyman Demirel iktidardan düşürülmüştür. 12 Eylül 1980 tarihinde Orgeneral Kenan Evren liderliğinde gerçekleştirilen darbeyle yine Başbakan Süleyman Demirel Hükümeti düşürülmüş, onunla birlikte Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan ve Alparslan Türkeş gibi dönemin siyasî liderleri de gözetim altına alınarak siyasetten uzaklaştırılmıştır. 28 Şubat 1997 tarihli MGK Toplantısıyla başlayan yeni bir askerî müdahale süreciyse, iktidardaki Refah Partisi-Doğruyol Partisi (Refahyol) Koalisyon Hükümeti ve Başbakan Necmettin Erbakan'ın istifaya zorlanarak iktidardan uzaklaştırılmasıyla sonuçlanmıştır.

Bu darbeler süreci, 15 Temmuz 2016 gecesi, TSK içerisine sızmış olan bir terör grubunun darbe girişimiyle devam ettirilmek istenmiştir. Ancak, bu kez milletin kararlı bir şekilde direnmesi ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın darbecilere karşı net duruşu sayesinde darbe girişimi önlenmiş ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yeni bir sürece girilmiştir. Cumhuriyet tarihimizin bu en önemli olaylarından biri ve ardından başlayan süreç, beklendiği gibi basında çok geniş bir yer bulmuştur. Tüm medya kuruluşları ve gazeteler, olaya kendi açılarından yaklaşmış, siyasî köşelere sahip tüm köşe yazarları bu konuda çok sayıda yazı yazmıştır. İşte bu çalışmada, 15 Temmuz 2016 gecesi yaşanan askerî darbe girişimi ve sonrasında yaşananları köşe yazılarıyla basına taşıyan 4 önemli köşe yazarının yazıları, bu yazarların konuya bakış açıları, benzerlik ve farklılıkları incelenmiştir.

Sabah Gazetesi'nden Hilâl Kaplan ve Haşmet Babaoğlu, Cumhuriyet Gazetesi'nden ise Prof. Dr. Emre Kongar ve Nuray Mert'in 15 Temmuz gecesi yaşananlar ve sonrasında ilgili yazıları incelendiğinde, genel olarak olayın bir darbe girişimi olduğu ve demokrasiyle bağdaşmadığı dışında oldukça farklı yaklaşımlarının olduğu anlaşılmaktadır. Sabah Gazetesi'nden Hilâl Kaplan, 15 Temmuz'u ilk günden itibaren net bir şekilde darbe girişimi olarak tanımlamıştır. Kaplan, bu darbe girişiminin hedefinde, ekonomik ve siyasî açıdan Batı'dan daha bağımsız bir politika geliştirmeye başlayan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve hükümetinin olduğunu savunmaktadır. Kaplan, Hilal Kaplan, 15 Temmuz darbe girişiminin Batı tarafından desteklendiğini de savunmuş, yazılarında bu tezini desteklemek için Erdoğan karşıtlığıyla bilinen ABD'li

Neocon'lardan Michael Rubin'in Türkiye'de bir darbe gerekleŖmesi olasılığına vurgu yaptığı yazılarından ya da Guardian, BBC, New York Times ve Reuters gibi Batılı medya kuruluşlarının 15 Temmuz gecesi milletin gösterdiği direniŖ hakkında yayınladıkları olumsuz-eleŖtirel haberlerden örneklere yer vermiştir. Kaplan, darbe girişimini gerekleŖtirenlerin de bir terör örgütü olduğuna sık sık vurgu yapmıştır. II.Abdülhamid ile Erdoğan dönemleri arasında ve 15 Temmuz darbe girişimi ile Millî Mücadele dönemi arasında da bağlantı kuran Kaplan, konuyu tarihî bir süreç olarak da ele almıştır.

Sabah Gazetesi'nin diğer yazarlarından HaŖmet Babaoğlu ise 15 Temmuz 2016'daki askerî darbe girişimine köşesinde en çok yer vermiş yazarlardan biridir. Babaoğlu da Hilâl Kaplan gibi, 15 Temmuz'daki girişimin kesinlikle bir darbe girişimi olduğunu ve hedefinde Türkiye ve Onun iktidarında bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan olduğunu ifade etmektedir. Babaoğlu, 15 Temmuz gecesi milletin göstermiş olduğu direniŖe de büyük hayranlık duymuş ve buna yazılarında sık sık yer vermiştir. Yazılarında okurlarını darbeci örgüt FETÖ'nn yalan ve dezenformasyon operasyonlarına karşı sık sık uyanan Babaoğlu, bu örgütün devletten tasfiyesi için hukuk sınırlarında gereken her Ŗeyin ciddiyetle yapılması gerektiğini savunmaktadır. Babaoğlu, bu açıdan, 15 Temmuz sonrası ilân edilen OHAL kararını da desteklemektedir. Babaoğlu da, Hilâl Kaplan gibi, 15 Temmuz girişiminin Batı tarafından desteklendiğini savunmakta ve yurtdışından Mısır'da Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'ye karşı gerçekleşen darbe ya da tarihî açıdan İran'daki İslâm Devrimi'nde ABD ve Batı'nın rolleri üzerinden örnekler vererek bu tezini desteklemektedir. Yazılarında hükümdarlıkları döneminde Batılı devletlerle sorunlar yaşamış olan Sultan II. Abdülhamid'in 1909'da ve Sultan Abdülaziz'in 1876'da askerî müdahalelerle iktidardan uzaklaştırıldıklarını hatırlatan Babaoğlu, 15 Temmuz'daki girişimin de bu tarihî sürecin bir parçası olduğunu ifade etmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi'nden Nuray Mert ise 15 Temmuz 2016 gecesi gerçekleşen olayın bir darbe girişimi olduğunu kabul etmek ve bu girişimi kınamakla birlikte, darbe girişiminden sonra meydana gelen gelişmeleri değerlendirmesi açısından Hilâl Kaplan ve HaŖmet Babaoğlu'ndan oldukça farklı bir çizgi sergilemektedir. Mert, 15 Temmuz sonrası hükümetin darbeci terör örgütüyle mücadele için attığı adımları Ŗiddetle eleŖtirmektedir. Örneğin OHAL kararını "otoriterleşme ve cadı avı" olarak tanımlayan Mert, bu hamlelerin amacının FETÖ'nn devletten tasfiyesi değil, iktidarın otoritesinin güçlendirilmesi olduğunu savunmaktadır. Bu noktadan bakıldığında Mert, 15 Temmuz 2016 tarihinden kısa bir süre sonra, yazılarında FETÖ Örgütünü bir "masal" ya da "umacı" olarak tanımlamaya başlamış, bu "masal" ve "umacı" bahanesiyle iktidarın otoritesinin ve kendisinin "BaŖkanlık Sistemi" olarak tanımladığı "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi"nin tesis edilmeye çalışıldığını savunmuştur. Mert, 15 Temmuz'dan sonra Türk dış politikasının Batı'dan uzaklaşarak Rusya'ya yakınlaşmasından da endişeli ve rahatsızdır. Mert, yazılarında ayrıca FETÖ Örgütünü bir terör örgütünden çok "dinî bir cemaat" olarak tanımlamakta da ısrar etmiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin diğ er yazarlarından Prof. Dr. Emre Kongar da yazılarında darbe girişimini gerçekleştiren FETÖ Örgütü'nü bir terör örgütünden çok "cemaat" olarak tanımlamaktadır. Kongar, bu yapının "dinî" bir tarafı olduğunu savunmakta ve 15 Temmuz darbe girişiminin, orduya sızan bir terör örgütü tarafından değil, dinî bir yapı tarafından gerçekleştirildiğini iddia etmekte, bu tezini de "cami-kışla ittifakı" olarak sunmaktadır. Kongar, yazılarında darbe girişimi nedeniyle söz konusu terör örgütünden çok hükümeti eleştirmeyi, zaman zaman suçlamayı tercih etmiş, hükümeti bu yapıyı bilinçli olarak güçlendirip kasıtlı olarak devlete yerleştirmekle itham etmiştir. Kongar, bu açıdan 15 Temmuz'daki olayın bir darbe girişiminden çok, "dinî bir cemaat" olarak tanımlamakta ısrar ettiği FETÖ Terör Örgütü ile meşru iktidar arasındaki bir "iktidar kavgası" olduğunu iddia etmektedir. Kongar, daha da ileri giderek, hükümet ve FETÖ'yü bir ABD projesinin "iki ayağı" olarak tanımlamakta, FETÖ'nün bu projenin "din ayağı", meşru iktidarınsa "siyasî ayağı" olduğunu iddia etmektedir. Kongar, hükümet tarafından FETÖ ile mücadele ve bu örgütün üyelerinin devletten tasfiyesi amacıyla 20 Temmuz 2016 tarihinde ilân edilen OHAL kararını da "sivil darbe" ya da "karşı darbe" olarak tanımlamaktadır.

KAYNAKÇA

- AKBULUT, B. (2016), 15 Temmuz Darbe Girişimi Gecesi Yaşananlar Dakika Dakika İddianamede,<http://www.iha.com.tr/haber-15-temmuz-darbe-girisimi-gecesi-yasananlar-dakika-dakika-iddianamede-605465/>
- AKIN, D. (2016), Türkiye'nin Darbe Tarihinde İlklerin Gecesi, <http://t24.com.tr/yazarlar/dogan-akin/turkiyenin-darbe-tarihinde-ilklerin-gecesi,15044> (Erişim Tarihi:15 Mayıs 2017).
- AKINCI A. (2014). Türkiye'nin Darbe Geleneği: 1960 ve 1971 Müdahaleleri. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi. Sayı:9 s.55-72.
- AKINCI, A. (2013). Türkiye'de Askeri Vesayetinin Tesisi ve Demokratikleşmeye olan Etkisi. Akademik incelemeler Dergisi, 8(1), s.93-123.
- AKÖZ, M. (2010). Sosyal Değişme Bağlamında Askeri İhtilallerin Toplumsal Sebep ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi: Türkiye 1960 ve 1980 Askeri İhtilalleri Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aljazeera Turk, "15 Temmuz Darbe Girişimi Darbeler ve ABD", 24 Ağustos 2016, <http://www.aljazeera.com.tr/haber/darbeler-ve-abd>.(Erişim: 10 Aralık 2018).
- ALKAN, H. (2016). 15 Temmuz'u Anlamak: Parametreler ve Sonuçlar. Bilig, 78, 253-272.
- ALTUN F. İ. ÇAĞLAR M.A. MEMMİ. (2017). 15 Temmuz'da Medya: Darbe ve Direnişin Mecrası. İstanbul: Seta Kitapları,
- ALTUN, F. (2015), 27 Nisan Muhtırasının Gerçek Manası, Sabah Gazetesi
- ARCAYÜREK, C. (1989), Darbeler ve Gizli Servisler, 4. Basım, İstanbul: Bilgi Yayınevi
- ASLAN, H. (2016). 15 Temmuz Darbesinin Nedeni?, Milat Gazetesi. <http://www.milatgazetesi.com/15-temmuz-darbesinin-nedeni-makale,90200.html>. (15.5.2017)
- ATAMAN, M. ve G. SHKURTİ. (2016). Batının Darbe Sicili ve 15 Temmuz Darbe Girişimine Tepkisi. Adam Akademi. Sayı:2, s. 51-73.

- AYDIN, A. ve A. BELLİ. (2015). Cumhurbaşkanlığı ve Meşruiyet Tartışmaları", Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Medya, (Ed.: Faruk Temel ve Onur Önürmen), Nobel Yayınevi, Ankara, (s. 87-102).
- AYVAZ M.E., N. MİŞ, H. DURAN, İ. ÇOŞKUN ve S. GÜLENER. (2016). Demokrasi Nöbetleri-Toplumsal Algıda 15 Temmuz Darbe Girişimi. İstanbul: Seta Kitapları,
- BABAOĞLU, H. (2016). Dizayn Etmeden Rahat Durmazlar. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Vatan!, Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Bir Anatavanları Var, Ama Burası Değil!. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Biraz Tarih... Tezgâhçı Avrupa, Cuntacı Devlet Büyükleri, vs... Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Bu Millet. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). En Güçlü Silahları Yalan. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Kötülük Ahtapotu. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Ne Yapmalı?. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Pazar Notları: İç İşgal. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Sulandırmayın! Bir Terör Örgütünden Söz Ediyoruz. Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Üç Nokta... Söylemiş Olayım da... Sabah.
- BABAOĞLU, H. (2016). Yalan Dolan Kuşatmasına Hazır mıyız?. Sabah.
- BAHARÇİÇEK, A. ve G. TUNCEL (2011). Terörle Mücadelenin Zorlukları ve Bu Zorlukları Aşmada Farklı Bir Yaklaşım: Demokratik Mücadele Yöntemi. *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*.
- BALCI, A. (2018). Darbeler ve ABD'nin Rolü. Ortadoğu Analiz. http://www.abalci.com/wp-content/uploads/2016/05/13_alibalci.pdf. (Erişim: 20.08.2018)
- BAŞGİL, A. F. (2008). *27 Mayıs İhtilali ve Sebepleri*. İstanbul: Yağmur Yayınevi
- BELLİ A. ve A. AYDIN. (2012). Yerel Demokrasi ve Katılım: Kahramanmaraş ve Hatay İllerinin Karşılaştırılması, s. 136-147, 2. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu Bildiri Kitabı, KSU, 1-2 Ekim 2012
- BİRAND, M. A. (1984). *12 Eylül Saat 04:00*. İstanbul: Karacan Yayınları.

- BİRAND, M. A. (1986). *Emret Komutanım*. İstanbul: Milliyet Yayınları
- BOZTAŞ, A. (2012). Türk Demokrasisine Müdahaleler. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (19), s. 65-73.
- CEMAL, H. (2012). *Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım*. İstanbul: Everest Yayınları.
- CİHANGİR, A. (2016) 15 Temmuz Darbe Girişiminde Türk Basını ve Yabancı Basın. Basınhayatı, <http://www.bik.gov.tr/basin-hayati-38-sayi/>
- ÇAĞLAR İ., T. KARDAŞ, İ. Efe ve İ. N. TELCİ. (2017). 15 Temmuz Darbe Girişimi ve Batı Medyası. Seta Vakfı Yayını, no:86.
- DEMİR S. T. (2016). 15 Temmuz Darbe Girişiminde Medya. Seta Vakfı Yayını, no:161.
- DEMİR S. T. Ve İ. ÇAĞLAR. (2017). FETÖ'nün ve 15 Temmuz Darbe Girişiminin İletişim Stratejisi, Seta Vakfı Yayını, no:76.
- DEMİREL T. (2001). 12 Eylül'e Doğru Ordu ve Demokrasi. Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. Cilt:56. Sayı:4, s.43-75
- DURAN B. ve F. ALTUN. (2017). *Milletin Zaferi 15 Temmuz*. İstanbul: Seta Kitapları.
- EKİNCİKLİ M. ve A. ŞAHİN. (2018). 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi Öncesinde Kurulan İhtilal Örgütleri ve Dokuz Subay Olayı. *Akademik Bakış Dergisi*. Sayı:70, s.39-54
- EMEKLİER B. (2011). Uluslararası İlişkiler Disiplininde Epistemolojik Paradigma Tartışmaları: Postpozitivist Kuramlar. *Bilge Strateji*. Cilt:2, Sayı:4, s.139-184
- ERTEM B. (2018). 28 Şubat 1997 "Post Modern" Askeri Müdahalesi ve Medya. *1.Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi Bildiriler Kitabı*. s.311-317
- GÖKA E., A. TOPÇUOĞLU ve Y. AKTAY. (1995). *Önce Söz Vardı: Yorumsamacılık Üzerine Bir Deneme*. Ankara: Vadi Yayınları
- KAPLAN, H. (2016). Ağır Çekim Darbe. *Sabah*.
- KAPLAN, H. (2016). Batı'da Şiresinden Çıkmış Bir Yapı Var. *Sabah*.
- KAPLAN, H. (2016). Dehşet Gecesi Neler Oldu?. *Sabah*.

KAPLAN, H. (2016). İkinci Aşama. *Sabah*.

KAPLAN, H. (2016). Kimseye Güvenmiyoruz. *Sabah*

KAPLAN, H. (2016). Kutlu Olsun. *Sabah*.

KAPLAN, H. (2016). Ne Dedilerse Yaptılar. *Sabah*

KAPLAN, H. (2016). Son Bir Haftada Olan Üç Gelişmeye Bakalım. *Sabah*

KAPLAN, H. (2016). Terörün Anası. *Sabah*

KAPLAN, H. (2016). Yenikapı: İstiklâl Kongresi. *Sabah*.

WALTZ K. ve G. H. QUESTER. (1982). Uluslararası İlişkiler Kuramı ve Dünya Siyasal Sistemi. Çeviren: Ersin Onulduran, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF, s. 99-109

KONGAR, E. (2016). 36 Yıl Sonra 12 Eylül 1980. *Cumhuriyet*.

KONGAR, E. (2016). Garip İlişkiler. *Cumhuriyet*.

KONGAR, E. (2016). Kışla Cami İttifakı. *Cumhuriyet*.

KONGAR, E. (2016). OHAL ve KHK Düzeni: Parti Devleti'nden Tek Adam Devleti'ne. *Cumhuriyet*.

KONGAR, E. (2016). Post Modern Darbeden Post Mortem Darbeye. *Cumhuriyet*.

KONGAR, E. (2016). Saraya da Karşıyım Tek Adama da!. *Cumhuriyet*.

KONGAR, E. (2016) . Terör, Darbe ve Norveçli Baba. *Cumhuriyet*.

KÜÇÜKASLAN D. (2007). Darbeler ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri. Yayımlanmamış *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MERT, N. (2016). Abdülhamid Han ve Erdoğan. *Cumhuriyet*.

MERT, N. (2016). Aklımızı Başımıza Alalım. *Cumhuriyet*.

MERT, N. (2016). Başkanlık Sistemini Tartışmayalım. *Cumhuriyet*.

MERT, N. (2016). Dikkat, Son Şansı da Kaçırıyoruz. *Cumhuriyet*.

- MERT, N. (2016). Dürüst Olalım; Türkiye Kötü Yönetiliyor. *Cumhuriyet*.
- MERT, N. (2016). İki Tehlike: Erdoğan'sız Türkiye Saplantısı ve Cadı Avı. *Cumhuriyet*.
- MERT, N. (2016). Lanetli Gece'nin Ardından. *Cumhuriyet*.
- MERT, N. (2016). Neden Kalksın OHAL?. *Cumhuriyet*.
- MERT, N. (2016). Rusya ve Dış Politikada Değişim. *Cumhuriyet*.
- MİŞ, N. S. GÜLENER. İ. COŞKUN, H. DURAN ve M.E. AYVAZ. (2016). *15 Temmuz Darbe Girişimi Toplumsal Algı Araştırması*, Seta Vakfı Yayını, No: 12.
- ÖZAKTAŞ, İ. (2016). 15 Temmuz Darbe Girişimi Çocukları Nasıl Etkiledi? *İndigo Dergisi*, <https://indigodergisi.com/2016/08/15-temmuz-darbe-girisimi>.
- ÖZDEMİR, V. (2004). *12 Eylül Darbesi ve Özgürlüğün Bedeli*. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ (WHO). (2002). *Dünya Şiddet ve Sağlık Raporu: Özet*. Genova.
- PETEK R. (2017). *İhanet ve Direniş*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- SABAH GAZETESİ, "15 Temmuz'a Dünyadan Gelen İlk Tepkiler", 12 Temmuz 2017, <http://www.sabah.com.tr/gundem/2017/07/13/15-temmuza-dunyadan-gelen-ilk-tepkiler-nasildi?paging=> (Erişim: 10 Mayıs 2017)
- SABUNCUOĞLU, Z. ve M. TÜZ. (2005). *Örgütsel Psikoloji*. Bursa: Alfa Aktüel Basım Yayınları.
- URAL, H. Ş. (1999). Demokrasi Kavramı, Toplumsal Değerler ve Birey. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, cilt.40, s.451-459
- T.C. Cumhurbaşkanlığı (2018). 15 Temmuz Darbe Girişimi ve Millet'in Zaferi. Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı
- YALÇINKAYA, A. (2010). Türk-İslam Devletlerinde İnsan Hakları Konusunda Örnek Uygulamalar, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, s.57-78.
- YASSIKAYA, S. (2016). Demokrasinin Brütüsleri: Batı Medyası. <https://medium.com/@SernurY/demokrasinin-brütüsleri-batı-medyası-712063f2a7e1>

YERLİKAYA T. (2017). Batı Kamuoyunda FETÖ: Algılar, Manipülasyonlar ve Mücadele Biçimleri, *Seta Vakfı Yayını*, no:180.

YILDIRIM, G., E. YÜRÜDÜR ve S. YAZICI. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Türkiye’de Yaşanan Askere Darbelere İlişkin Algıları üzerine Bir İnceleme. *Humanitas*, sayı:4, s. 261. TBMM Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Cilt 1, Sıra Sayı: 376, Kasım 2012.

ÖZGEÇMİŞ

1985 Sivas Hafik doğumlu, İstanbul Kâğıthane’de ikamet etmektedir. Maçka Akif Tuncel Endüstri Meslek Lisesi Bilgisayar Bölümü’nde okudu. Cumhuriyet Üniversitesi Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama Bölümünü bitirdikten sonra Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesini bitirdi. Daha sonra sırasıyla Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yerel Yönetimler ve Siyaset Bilimi ve Uluslararası ilişkiler bölümlerinde yüksek lisans eğitimini tamamladı. Ülkemizin önde gelen birçok teknoloji ve bilişim firmasında yazılım uzmanı, analist, yönetici ve danışman olarak çeşitli görevlerde çalıştı. 2012 de başladığı İ.B.B’si iştiraki İSPARK AŞ’de yönetici olarak çeşitli görevlerde çalıştı. Uzun yıllar lisanslı olarak amatör sporlarla uğraştı. Halen amatör spor kulüplerinde yöneticilik yapmaktadır. Bunun yanı sıra çeşitli sivil toplum kuruluşlarında uzun yıllardır aktif görev alan Burhan AYDOĞAN evli olup bir çocuk sahibidir.

